

2.1. Progoni na prostoru vlastinstva Međimurje (1717 - 1757.)

2.1.1. Barbara Barberić

2.1.1.1.

Čakovec, 2. veljače 1735.

Svjedočanstvo Franje Köszegehija, plemićkog podsuca Zaladske županije, o iskazu Barbare Barberić, dano prilikom dobrohotnog ispitivanja

No. 7 Anno 1735. 2. Februarii, Csaktornya peractum examen.

Quomodo vocaris?

Vocor Barbara Barberics.

Unde es?

Ex Sancta Margaretha.

Quando es incapitvata?

Anno 1734, ipso die Sancti Laurentii.

Quis te curavit capi?

Magister montium, dominus Jambres-sich.

Quare te curavit capi?

Propter suspicionem magiae.

Quales exercuisti magias?

Ego non exercui aliud, quam quod dum me S.V. vacca lac perdidisset, interrogavi alias foeminas, quomodo sanare possem. Tandem mihi dixit quaedam Barbara, uxor Joannis Buchich ex Juranschak, docuit me ut attendam ad cuius domum ibura mea vacca. Et dum advertissem, quod mea vacca iverit, ad domum cuiusdam Marinkae, quae iam est mortua, filius illius adhuc vivit, Josphus nomine, tandem accepi stramen ex tecto illius domus, et fumigavi vaccam uti me docuit dicta Marinka et redivit lac vaccae. Esto probaverim quinque domorum stramen accipere, et fumigare, sed nullum stramen profuit, quam illius Marinkae domus stramen, quae est mortua ante quinque annos.

Forsan etiam alias res magicas exercuisti?

Nullas alias exercui, neque scio.

Extradatur per me Franciscum Köszeghi, incliti Comitatus Szaladiensis viceiudicem nobilium, manu propria

2.1.1.2.

s.l. 17. ožujka 1735.

Svjedočanstvo Jurja Somšića, plemićkog podsuca Zaladske županije i Ivana Berke, prisežnika iste županije, o iskazu Barbare Barberić, dano prilikom ispitivanja mučenjem.

Anno Domini 1735, die vero 17. mensis Martii, coram generosis dominis Georgio Somsics, viceiudice nobilium, et Joanne Berke, iurassore incliti Comitatus Szaladiensis, Barbara Barberics actionetenus praetensa saga per tollerationem deliberatione ternis adiudicata sibi torturae gradus quid fassa confessaque sit sequitur:

Pro primo quidem et ad gradum primum. Ad exposita nimirum et ostentata eo gradu destinata instrumenta respondit nihil.

Pro secundo interrogata cur montani magistro comminata fuerit? Resposuit nunquam se comminatam fuisse.

Pro tertio interrogata utrum si in compania illarum, in quarum compania se etiam dixit esse cum confrontata fuisset. Respondit attamen eodem in gradu torturae haec omnia somniasse.

Pro quarto secundum deliberationem interrogata quando sit associata illis? Perstitit in negative.

Pro quinto interrogata quae nasu illae 19 fuerint. Respondit in dicto somno apparuisse illi Barbaram Gyurinofka, ex monte Kapelscsak cum tribus filiis, Joanne nempe Amthia et Paulo, et cum nuru Magdalena, Joannem Sinko ex eodem monte, cum uxore sua Barbara. Item Catharinam Bucsics ex monte eodem, item Helenam Krai-nicza, ex valle Fercsak, cum filio Georgio, item montium magistrum cum uxore Joannem Janbresics, item Georgium Salari cum uxore, Georgium Matolics ex Marov, item Joannem Hadela ex Kapelscsa(!) et senem Michalech. De reliquo nihil.

Anno 1735, die 21. Martii.

Iteratus vicibus bonis adhortata praedicta Barbara Barberich, omnes praenominatas confirmat.

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.2. Ana Belavić

2.1.2.1.

s.l. 18. ožujka 1735.

Svjedočanstvo o iskazu Ane Belavić, dano prilikom ispitivanja mučenjem

Anno Domini 1735, die 18. mensis Martii in locum turturae(!) aductae(!) Anna Belavics, respectum contra eandem erecte magistratus actionis sequitur fassio, utpote.

Primo: Adhortata bonis et ostentatis instrumentis sagam quidam semet esse negat, asserit tamen hoc, quod certa sua vicina Catharina Meszaricza, hoc medium sibi narari fecerit, quod casu quo inveniret in suo horto vestigium cuiuspiam furis qui eidem hortensia furto sustulisset. Ex tunc ut ad illud reperi- tum vestigium securim iniceret, et exposit pectore eo, quo foeminae trium astupa detrahare et lepartare solerent, per stringeret, quo facto idem fur suis S. V. pedibus crudeliter laborare cogeretur. Adhortata uberius ut de semet ipsa, num esset saga, nisi torqueri velit bonis fateretur, reposuit omnino se esse, eamque in consortium relinquare suarum complicum taliter venisse. Anno praeterito 1734 circa festum Sancti Jacobi Apostoli, dum in una nocte equum deperditum suum quaesivisset et ad unum fimetum(!) pervenisset ex nubibus descenderunt inopinata(!) ad eandem: Barbara Nunicska, item Anna Sztanchovicza, Susanna Nicolai Lopsar uxor, Dorothea Stefulka et Martini Tomassek, socrus Faicska, omnes ex pago Novakovecz, repraesentantes suarum gaudia, suadendo ut et illa inter coetum earum se inscribi faceret. Ad id asserit etiam imediate(!) in curto nigro vestitu comparuisse il- larum magistrum, in manibus suis librum nigrum portantem, cui nomen erat Scratecz, qui fatentem statim et illico ad negandam Sanctissimum Tri- nitatem, Beatam Virginem et omnes sanctos hortatus est, quo ex audito ei- dem anuit, taliterque Deum et omnes sanctos denegavit. Quo facto certo ni- gro unguento in planta pedis per eundem Scratecz linitam se esse non negat. Praeterea dicit etiam quod cum eodem Scratecz comertium(!) bis habu- erit, ex post sequentibus diebus novilunaribus trans Muram ad montem Sz. Kiraly volavit. Ubi ad unum splendidum palatium et magnum convivium, perducta est de confacienda grandine cum Maiczenovka in praxi convenit in omnibus. Refert etiam quod eandem omnes hic incarceratae sagae erec- tis manibus rogaverint ne eas praediceret.

Anno 1735. die 21. mensis Martii Anna Belavics adhortata bonis ut vel revo- cet vel confirmet quae reposuit de omnibus quas fassa fuerat, nunc easdem per omnia revocando

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.3. Doroteja Benko

2.1.3.1.

s.l., 14. prosinca 1749.

Ispitivanje Doroteje Benko o proricanju, čaranju i sudjelovanju u krađi

Benignum examen Dorotheae Benko

Interrogatio

Responsio

1. Quomodo vocaris? Unde es et cuius subdita?	1. Dorothea Benko.
Ex monte Gradischa domini Jambresich vinicolista
2. Cuius fidei et ex quibus parentibus nata?	2. Catholico-romani; Jacobo Skarich et Anna, cognomen ignorat, in Szelnicze et monte Laveschak nata
3. Quorum annorum es?	3. Annorum circiter 50.
4. Quare es excoecata (!)?	4. Missa sum pro nasturcio (!) per dominam meam, quia ante in hora non fuisset alium subintravi Annae Jankacs et haec me excaecavit cum saga fuerit
5. Quare es capta?	5. Sum capta ideo quod ex nubibus ceciderim uti alii dicunt
6. Quod ergo in nubibus ibidem quidquam fecisti?	6. Etiam hoc mihi appingitur
7. Accusaris quod diversa vaticinia et praesagia feceris	7. Hoc inde evenit quod in suspicionem evenerim quod ephibium(!) certa Barbara Zrinszky ipsi dederit, quae se ephipium(!) invenisse dixit. Maritus autem eiusdem Zrinszki, unice ne praedicat furtum, mediam metretem frumenti mihi obtulit. 2dus autem casus quod certo Matek furto sublatae sunt res, sic Popicka petiit, ne revelet, quod ipsi velit medietatem dare furti.

Utrum acceptaverit furti medietatem?

Percepi speltae medietatem drevencae non a fure, sed cui sublata est furto res

Quomodo ergo praedixisti et quare tibi dedit?

Ideo praedixi, quia per furem instructa fui et informata

Nonne nuda fornacem intrando pistoriā et exinde praedixisti et cur hoc?

Nego omnia.

Refertur contra te quod alia multa praedixeris, et multa furta insinuaveris

Per cribrum omnino exercui in vinicultu domini Janbressics iuxta orationem subnectam.

Utrum habueris pactum cum daemone et daemon orationem istam te edocuerit?

Non habui, nec aliud scio quam quod restum cuiuspiam furto sublatum, 5 grossos ex praedictione recipere per cribrum praessu unus Lendvensis solvit sex grossos. Hoc itidem ita.

Na poledini: 1749.14. Decembris / Benignum examen Dorotehae Benko / Ob nimiam debilitatem et senium per gratiam dimissa

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.4. Helena Bibač

2.1.4.1.

Čakovec, 15. prosinca 1757.

Svjedočanstvo bilježnika (županije?) o istrazi provedenoj protiv Helene Bibač, vjerojatno iz Nedelišća

Anno 1757, die 15. mensis Decembris in Arce Csaktornja, Insulae Muraköz et inclito comitatu Szaladiensis adiacente habito, occasione sedis dominalis ibidem celebratae, coram siquidem iudicii peracta est haec inquisitio iuxta subnexum de eo utri punctum.

De eo utrum?

Primo: Noscitne testis nunc Csaktornya in dominali captivitate existentem Helenam Bibacs; noscendo scitne qualem ab inuende aetate suae duxerit vitam, qualia et quando magiae ediderit iudicia, quibus item hominibus iam unum iam aliud infortunitum et cum quali expressione signanter comminata fuerit? Et nocuerit, qualisque intra quale temporis intervallum subsequens fuerit comminationis effectus, et qualiter circumvicinus populus de eadem senserit? Singillatim enarset testis, sive ex reali experientia, seu vero auditu scientiam secretaret.

Secundo: An viderit vel audiverit eandem incaptivatam mulierem volasse per aerem et in quali forma? Aequae fateatur testis?

Prima fatens puella Catharina Glotavy, annorum circiter 30, in oppido Nedelicz, praefatae Insulae Muraköz et inclito Comitatu Szaladiensis adiacente, habito, residens, adiurata, examinata, fassa est ad primum:

In captivitate dominali existentem Helenam Bibacs fatens, optime noscat, de exercitio et effectu magicae eiusdem artis et confessionis dicit se nihil scire, interim ex communi vulgi rumore et opinione audivit eandem fuisse hominibus suspectari. Praetera narravit fatente mater eiusdem Magdalena Loszar ipsam per memoratam invinculatam requisitam fuisse, quatenus mortuum cadaver filo domestico mensuraret et finita mensura, filum idem sibi daret in depellenda securo in futurum. Ad secundum de volatu et aliis effectibus magiae nihil scit.

Secunda fatens mulier Anna Hlobuchar, Andreae Horvath conthoralis ex memorata oppido Nedelische, ibidem commorans, annorum circiter 25 adiurata, examinata, fassa est ad primum et secundum per omnia nihil.

Tertius in ordine fatens Mathias Plevnyak in praememorato Nedelische oppido degens, annorum circiter 40, adiuratus, examinatus, fatetur ad primum punctum et secundum nihil.

Quartus in ordine testis providus Martinus Debeljak in praememorato oppido Nedelische degens, annorum circiter 26, adiuratus, examinatus, fatetur ad primum et secundum nihil.

Quintus fatens providus Nicolaus Kovachich in eodem oppido Nedelische commorans et arendatista(!) dominalis circiter 50, adiuratus, examinatus, fassus est ad primum et secundum nihil.

Nihilominus pro agravante contra eandem deutralem Helenam Bibacs circumstantia fatetur, quod postquam circa annum quadragesimum quartum horreum facentis fatone, vel alia causa combustum fuisset, post hoc ei et uxori suae praevisisset futurum in domo sua incendium insinuaverit. Quatenus res suas tempestive e domo sua efferre et aliorum translocare vellet, contigit itaque quod post hanc eiusdem Bibachianae divinationem prout praedixit, ita etiam tertia die statim incendium exortum, ex fundis eius domus combustam fuerit.

Notarius sedis

manu propria

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 91, Krivične parnice

2.1.5. Katarina Bikovica

2.1.5.1.

s.l., s.d.

Istraga vođena protiv Katarine Bikovice zbog optužbi da je vještica

[...] Varasdinum iviset(!) eundem dereliquerit, quam primo autem domum rediisset, reincidit in eandem, post duas deinde septimanas veniendo ad lanionis domum Simonis ubi fatens cum marito in inquilinato extiterat praedicta Catharina interrogaverit(!) maritum fatentis utrum melius valeret? Cui respondit omnino ad quae iterum Catharina ideo febricitavit. „Quare mihi scaffium non fecit?“ Secundario iterum cum ex domo lanionis fatens cum marito discesissent et semet ad coturnarii Slichar domum transtulissent, fatensque post duas circiter habdomadas(!) per plateam prandium ad Arcem marito suo portasset dicta Catharina eidem obviaverit et interrogaverit(!) quoniam pergeret et quid portaret, cum ibidem eandem exceperit. Iterum marito post ternas dies quartanas febris causaverit, quibus binis vicibus perpeccis, dum tertia vice ipsum arripuisset, ad Catharinam perexerit eandemque duris aggressus fuerit verbis et per manus percipiendo ex domoque trahendo minatus fuerit, quod eandem ad aquam proicere velit, nisi eidem succurerit. Adqualis(!) modi minas reposuit Catharina non esse realis febris, iam remitent prout et remiserunt(!).

Quartus et quintus fatentis, primus quidem nomine Nicolaus Megla, annorum circiter 56, secundus Laurentius Veszelko, annorum circiter 40, ambo senatores Oppidi Csakornya adiurati, examinati, fassi sunt, ad primum de eo utri punctum scitu tactam *deoutraliter* Catharinam comuni(!) omnium oppidanorum fama pro saga tentam fuisse. Scitus rationem dantis ex eo, quia si ad aliquem oppidanorum pervenit una eleemosyna non contenta plures petendo, omnino oppidani metu percussi pluritatem eleemosynae eidem praestare debuerunt, neque denegare ausi sunt. Ad secundum membri(!) punctum nihil. Ad secundum punctum fatentur quod anno praeterito 1744, circa diem Sancti Andreae, dum sartorum et nodificum Chekae congre-

gata in simulque constituta fuisset, exmisso certo quopiam magistro nomine Georgio Rozmanich pro vino cum magna chehali amphora in platea dicta Catharina obveaverit vinum adferenti, a quo cum petiisset ut eidem haustum preberet, eidemque dene-gasset eo fine quod id absque mulcta Chehae facere non possit. Illico eidem cominata fuerit, dicendo: „Expectis penitebit(!) te.“ Postquam cominationem factam illo eodem vespere, quasi mente captum efecit, in tantum quod et indusium deposuerit, et con-tinuanter clamaverit multis ibidem praesentibus: „Catharina Bzikovicza me torquet!“ Et postquam sacris rebus adhibitis post tres aut quatuor(!) dies ad se redivisset et con-valuisset ipsemet ad deponendam querelam(!) iudicem Oppidi accessit. Ibidemque prout in fassionibus apositum(!) haberetur rem denunciavit, quod et actualis iudex loci Michael Svabel coram nobis retulit et confirmavit.

Sextus fatens Michael Svabel, annorum circiter 60, septimus Michael Bernardics, an-norum circiter 28, octava Magdalena Szerpak, annorum 40, omnes oppidani Csaktornenses, adiurati, fassi sunt quod publica suspicio fuerit de Catharina Bzikovicza ean-dem sagam esse. Ad secundum quod anno proxime praeterito 1745. ante Festa Nata-lia, frater incarceratae Catharinae ad domum sexti fatentis iudicis in praesentia septimi et octavi testium, veniendo iudici supplicuisset ut sororem suam ex captivi-tate exciperet, cui dum iudex alia maleficia quorum saepius incusata incepit quod solus contra eandem non parvam suspicionem haberet, quia cum in puerperio uxor eiusdem iacuisset, et foras ambulasset semper niger catus comparuerit posteamque curendo in quibus lacerare nitebatur, postquam autem convenisset cum eadem pos-tea nuncquam comparuerit catus.

Nona in ordine fatens honesta mulier Regina Smid, oppidana Csaktornensis, anno-rum circiter 47, adiurata, fatetur ad primum punctum publica fama pro saga tentam fuisse, in Oppido eandemque omnes metuerint. Ad secundum fatetur scitu quod ter-nis vicibus dum ad domum fatentis venisset et caseum ancila fecisset, eidemque ti-tulo eleemosynae frustilum(!) dedisset, nunquam caseum facere potuerit, et semel ante annum unum et medium cum fatens corripuisset ancilam et inhibuisset ne det ipsi de caseo, quia nocere sciret. Post haec in templo agressa sint vebis ancilam Catharina dicendo: „Tu debuisti dixisse dominae quod ego lacti nocere sciam cum ca-seum mihi dare noluerit.“ Postquam casum ancilam febres arupuerunt, et suspicio-nem ad neminem habuerit praeter Catharinam, quia cum iam ferme integro anni spatio fevricitans fecisset plane ex Stiria huc advenerit, tribusque diebus expectaverit volens constitui cum Catharina eandemque rogare ut eandem resanaret, qua nulibi reperta, tandem in templo fatens visa Catharina ante templum in foro tam diu expectavit, donec exivit, quam duris statim aggressa est verbis et minacibus quod eandem ad captivitatem datura sit, nisi ancila reversa ad Stiriam eandem febris derelinquerunt. Addit fassioni suae et hoc testis, quod dum semel domi suae conquesta fuisset praesente Catharina, quod pro vino hominis parvam ambulent, statim prolocuta fuerit Catharina facile poterit sibi remederi, tantum media noctis Natalis Domini domi maneat, et de alterius haedera particulam accipiat, aut si eadem alter pendat et habere non posset de tectu eiusdem ad quae statim fatens super ad-vertans(!) ad quae Catharina: „Iterum vobis germanis frustra aliquid homo dicit quo pro superstitione tenetis.“ De reliquo nihil.

Decimus testis providus Georgius Csucrcsek in Oppido Csaktornya degens, annorum circiter 30, adiuratus, examinatus fatetur ad primum de eo utri punctum auditu quod

praefata Catharina incusata mulier in publica hominum fama saga fuerit nominata et pro tali eandem tenerint, quod autem res magicas habuerit easdem in arte sua applicuerit nesciret. Ad secundum dicit fatens quod ante quadriemium circiter hic Csaktornyae in domo Ianionis Gregor nominati constitutus fuisset, cumque sociis suis fidicinibus lusisset quando eadem incusata mulier Catharina Bzikovicza in concursu plurium honestorum virorum bonae voluntatis apud dictum domum existentium illuc advenisset. Ibidemque a multis personis vitium vini obtinuisset, non tamen eo contenta praesumpserit eleemosynam in pecunia(!) ab iisdem petere, ubi quia in ordine ad ipsum fatentis pervenisset, eidemque pro levanda eleemosyna manum porxisset. Fatens ex ioco loco elemosinae(!) sputit ipsi ad manum qua fidicen, qui quam primum ad noctem domum venisset, ac modicum somnum habuisset coepit ipsum terribilis dementia, et quasi delirans socium fidicinem per collum rapiendo suffocare ac frameam ad desecandam uxorem suam, per domum querere(!), saltare et clamore terribili veluti quilibet mente captus et delirans incepit et quam primum fatentis uxor reflexa fuisset suspicione sua tanquam ad publica habitam sagam dictam Catharinam, eandem ad maritum suum convocavit ut ipsi succurreret, quae cum primis eundem aliquo unguento perunxisset factus sibi praesentior et tranquillior, eoque re iterato unguento totaliter sanatum se fatetur.

Undecimus fatens honesta mulier Helena Horvatics, consors ludi magistri Csaktorniensis, annorum circiter 36, adiurata, examinata, fatetur ad primum auditu totam communitatem Csaktorniensem praefatam Catharinam Bzikovicza pro saga reali tenuisse, res autem magicas vidisse apud eandem, alterum silet. Ad secundum fatetur popinam sibi oclusam fuisse ante annos circiter duos in tantum quod homines pro vino nullatenus ambulare et a fetente(!) auferre animum habuerint, quam primo autem Bzikoviczam addivisset, eidemque munus adferendo conquesta fuisset, quod sicut ad praesens circa Assumptionis festum oclusum esset popina. Ita pariformiter ante annos circiter quatuor simile damnum passa fuisset, quo tempore vinum in tantum corruptum extiterat. Quod faridum offerenti vermes in eodem reperti fuerint, cui taliter quaerulanti fatenti dicta Bzikovicza remedium hocce suasit, ut proximo die Dominico novi lunii ante solis ortum accipiendo securim(!) tertium orbiculum dolii rescindat nomine dictae Bzikoviczae eidem hocce profuturum sit remedium. Insuper proloquendo, si ante annos quatuor eandem consoluisset eidem remederi potuisset. De reliquo nihil.

Duodecimus testis providus Georgius Rosmarich, oppidanus Csaktorniensis annorum circiter 30, adiuratus, examinatus, fatetur auditu communi fama fuisse tentam in suspicione artis magicae per communitatem Oppidi quo ad unguentum, oleum, pulveres nihil vidisse. Ad secundum autem punctum fatetur scitu quod in anno 1741 circa festum Sancti Andreae in conversatione tribus caehalis constitutus, exmissus fuisset pro adferendo(!) vino caehalibus magistris aliisque simul existentibus, ad papinam certi Davidis Csaktorniensis, indeque vinum exportare voluisset. Catharina ibidem existens vinum a fatente hacce modalitate petierit: „Nonne mihi quoque porigeres unum haustum vini?“ Ad quam petitionem eidem denegavit fatens dicendo: „Ex hac amphora tibi non audeo porigere.“ Quo die, sub vesperum sicut quartus, et quintus praeinserti fatentis elicuerunt fassiones. Dicit semet febribus agram fuisse, ita quod tribus septimanis reconvalescere non potuerit. Sub cuius praedicti temporis decursu cum nunciasset(!) fatens, et pro dicta Catharina misisset et ultimatim comparauisset ad domum fatentis uxori eiusdem dixerit: „Non timeas, maritus in

hocce infirmitate non morietur. Venias ad me. Dabo tibi fumigium, quo adhibito, tuum maritum resanabis.“ Prout et factum est. [...]

Napomena: Tekst nije cjelovito sačuvan. Nedostaje početak i kraj teksta
HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.6. Jelena Bivolić

2.1.6.1.

s.l., 15. prosinca 1749.

Upitnik sastavljen u svrhu ispitivanja Jelene Bivolić o bavljenu magijom, izricanju prijetnji, liječenju i nanošenju štete drugima

Anno 1749. die 15ta mensis Decembris sub decursu inclitae Sedis dominalis per nos infrascriptos contra Helenam Bivolich peracta est inquisitio.

De eo utrum

1mo Scitne testis, viditne vel audivit Helenam Bivolich aliquas res magikas (!) exercuisse aut alicui cominatam (!) fecisse, et utrum post taliter factas cominationes (!) effectus etiam subsecutus fuerit?

2do. Scitne, viditne vel audivit quod aliquot unguenta magica apud domum dictae Bivolich reperta fuerint?

3tio. Qualis famae eadem Bivolich fuerit et an per prius etiam de eadem suspicio vel fama magiae sparsa sit, an tractaverit, vel sanaverit et quomodo, an item aliquibus et quidem in specie quibus maleficium intulerit.

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.7. Suzana Bogomolec

2.1.7.1.

s.l., 30. rujna 1745.

Svjedočanstvo o iskazu što ga je Suzana Bogomolec, optužena za vješticearstvo, dala prilikom ispitivanja mučenjem

Anno Domini 1745, die 30 Septembris intuitu complicum per Dorotheam Czismesinka ob crimen magiae in tortura revelatorum facta est sequens confrontatio et quidem:

Respondit

Dum Susanna Bogomolecz coram ad-
ducta exstitisset, interrogata(!) est, Dorot-
hea Czismesinka eandem nocsat et ut-
rum vera saga?

Dixit ipsi ad faciem omnino tu es vera
saga ad animam meam

Quomodo ergo scis, quod sit vera saga

Quia illa prima vice in pascuis ad me ve-
nit, dixitque: „Veni mecum. Et certo est
vera saga quam primum ad manum car-
nificis perveneris, agnosces te esse veram
sagam. Nam, cur me sola unguento flavo
unxissises, ex post tecum debui evolare
ad Montem Legradiensem.“

Ubi tibi prima vice comparuit daemon

In tua domo et tu fuisti praesens

Suntne omnia ista vera quae nun[c]
edixisti et visne desuper mori

Ita omnia vera sunt et volo desuper mori

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.7.2.

Donja Dubrava, 5. listopada 1745.

*Svjedočanstvo Jurja Oszterhübera, plemićkog podsuca Zaladske županije, o is-
kazu Suzane Bogomolecz iz Donje Dubrave, zbog optužbi da se bavi magijom.*

Anno Domini 1745. die vero 5ta mensis Octobris in possessione Dobrava, inclito Co-
mitatu Szaldaiensi et Districtu Insulae Muraköz existente, pro parte eiusdem incliti
Dominii secundum subinserta *De eo utri* puncta iuramentalem modo et ordine
sequenti pergimus testium fassionem:

De eo utrum

Primo: Scitne, viditne, vel audivitne testis quod Suzanna Bogomolecz, alias possessi-
onis Inferioris Dobrava inhabitatrix, artibus magicis usa, praemissa comminatione
hominibus aut pecoribus nocuerit? Vel ne fors etiam interemerit? Si ita, quos et
quorum, qua arte, quando?

Secundo: Utrum communis suspicio et scientia fuerit de ipsa quod artes illicitas etiam
vaticinando exercuerit? Et sibi fuga consulendo in partibus alienis casitaverit?

Prima et ultima fatens honesta mulier Dorothea, providi Matthiae Vesry consors, an-
norum circiter 30, in possessione Inferiore Dobrava, inclito Comitatu Szaladiensi
Districtuique Insulae Muraköz adiacenti degens, adiurata, examinata, fassa est: ad
primum *De eo utri* punctum scitu quod ante spatium quadriennii dum fatens educil-
laticem cremati dominalis iussu primorum communitatis egisset, eoque dein plena-
rie effluxo, erta praeviam praemissorum assidationem instante tempore crematum

quoque communitatis educillare nisa, eidem Susannam Bogomolecz in domo propria comminari minime formidavit formalibus, ut eadem crematum communitatis haud praesumat suscipere educillandum, ne eidem etiam accidat, prout Andreae Jankusa uxori in specificata possessione Dobrava commoranti evenit, quae in facie dorso manibus, pedibusque suis a decursu duorum circiter annorum in praesentiarum usque incurabilibus premitur vulneribus, manumque propterea unam ultra solitum excessivo tum ore sufflatam gestare debet adeo ut peragendorum necessariorum laborum se minus experiri valeat capacem; proinde praeproducta comminave modo supramemorato peracta. Fatens illico ad domum suam rediens, evolutis duabus hebdomadae, acceptis a latere extraordinariis quibusdam doloribus, per integrum bimestre a potiori lecto affixa, mortificata exstitit, donec auxilio alterius Transmuranae mulieris beneficio balnei sublevata et pristinae valetudini restituta fuisset. Quam porro afflictionem comminationi per Susannam Bogomolecz expressatae adscribendam supponeret, cum cremati educillum nequaquam cedendo eidem studium vindictae sibi repervasset. Ad secundum nihil.

Super qua modo praemisso elicita fatentis praeenarratae confessione usualium sigillorum impressione et propriarum manuum subscriptione munitas dedimus litteras testimoniales. Anno, mense, die, locove quibus supre.

Georgius Oszterhueber, incliti Comitatus Szaladiensis, substitutus viceiudex
nobilius, manu propria
L.S.

Na poledni: C

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93, Krivične parnice

2.1.8. Ana Brleković

2.1.8.1.

Kotoriba, 2. ožujka 1737.

Svjedočanstvo Stjepana Kukuljevića, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Berke, prisjednika iste županije, o istrazi protiv Ane Brleković, optužene za vještičarstvo i bavljenje magijom.

Anno Domini 1737, die vero 2da mensis Martii in Oppido Kotori, pertinentiis Arcis Csaktorniensis, Districtu Insulae Muraköz et Comitatu hocce Szaladiense existente et habito. Per nos generalem spectabilis domini Francisci Tarany, huiusce incliti Comitatus Szaladiensis substituti vicecomitis extradatam comissionem pro parte incliti Dominii Csaktorniensis per nos infrascriptos, secundum ab infra denotata de eo utri puncta, peracta est fassionum testium collectio ordine sequenti.

De eo utrum

Primo: Scitne, viditne, et auditivne testis Annam Berlekovics realem sagam esse, artemque magicam fromaliter exercuisse, non ne etiam comuni(!) fama pro tali haberetur.

Secundo: Scitne, viditne, aut audeverit(!) testis quo anno et qualiter cuinam in corpore nostro aut animalibus sua arte magica nocuisset, aut etiam per consequens mortem causasset?

Tertio: Scitne, viditne, vel audiverit testis cui, quando, qua de causa et qualiter cominata sit et utrum effectus directe cominationeis factae subsecutus fuisset?

Quarto: Scitne, viditne, aut audiverit testis, quod trans Dravum in Pago Leszkovacz, donec debebat suspiciones graves simili in negotio comuni(!) fama audiebatur.

Primus fatens providus Georgius Kovacs, in Oppido Kotori commorans, arendatista incliti Dominii, annorum circiter 30, iuratus, examinatus, fassus est. Ad primum de eo utri punctum directe an saga realis esset, nec ne fatenti haud notam esset, quod communis(!) fama de ipsa sparsa fuisset, et suspicio gravis toti Oppido et universitati contra eandem orta fuisset manifestum esset. Ad secundum fatetur scitu et experimento, quod dum in anno proxime praeterito 1736 ante Festa Natalia invinculata Anna Berlekovics non habendo proprium domicilium, ut eandem ad domum suam susciperet, a fatente efflagitasset eidem recusando, illico et ipso facto cominata fuerit similiter „Paenitebit te“, cuiusmodi cominatione facta post duas septimanas fatens ipse, uxor vero eiusdem post decursum trium hebdomadarum(!) infirmitatem gravem cum palpabili tumore passi fuissent, in quo crutiato et dolore dum fatens quatuor(!) uxor vero eiusdem tribus hebdomadarum(!) spatiis iacuissent, super veniendo quaedam foemina ex Oppido Kanisa, certi murarii uxor, ingrediendoque domum fatentis, illico arte magica fatenti uxoriue eiusdem illatam infirmitatem esse cognovit, quibus per omnia suasit ut suplicent eidem quam offensam esse scirent, quatenus eosdem pristinae suae sanitati restitueret, qui reposuerint, sufficienter repetitis et cum vicibus apud eandem instituisse, sed in vanum haec omnia fuisse, ad quae foemina eadem suasit eisdem, ut ex lecto eiusdem partis de stramine et plurimis ex pulvinari sine scitu eiusdem adferri curarent, praescriptoque stramine et plumis se fumigarent, quo facto videbunt, si infasciatio facta est ad vitam, ipso facto sentient sibi melius, si vero ad mortem citius ad proptabitur, prouti fatens requisito hospite Georgio Spilagi, ut clam eisdem adferet de stramine et plumis eisdem attulit, et praebato fumigio uxor fatentis postparvam moram disposuit se ad mortem et ante momentum emmissionis animae suae fassa fuit, proptet infasci nationem sibi per Annam praescriptam factam mori debere, fatens autem illico reconvallescere coepit sensibiliter. Ad tertium auditu, quod plures in fascinasset nominanter Joannem Tersztenyak qui duabus septimanis non potuit S. V. aquam dimittere, et nurum eius denique febribus laborasset, per 14 dies, non secus Joannem Ecsek, qui ante annos circiter 8 antequam mors eidem subsecuta fuisset fassus est, propter infascinationem sibi per Annam Berlekovics causatam obire debere. Ad quartum auditu quod ea de causa etiam ad partes istas profugerit.

Secundus in ordine testis providus Georgius Spilagi, incola Oppidi Kotoriensis, annorum circiter 28, iuratus, examinatus, fassus est ad primum de eo utri punctum nihil, sed quod comunis(!) de eadem fama semper sparsa fuerit magicae artis expertam esse. Ad secundum fatetur se requisitum fuisse, a primo fatente et uxore eiusdem, prout eisdem femina Kanisiensis suaserat, quatenus in socia Anna Berlekovics eisdem

de stramine et plumis eiusdem lectus exciperem, taliterque pro fumigio ipsis multum necessario subministratem secus nec absimiliter fecisset, quo peracto et per fatentem primum et uxorem olim eiusdem secundum informationem sibi datam adhibito fumigio, uxor fatentis primi post parvam moram se composuit ad mortem. Maritus vero melius valere coepit, addito quod ubi dum Georgius Kovacs institisset pro restituenda sibi sanitate medio Mariae Beremeni et ut eosdem adiret, recusavit ea de causa quod eandem tenerent sagam esse, quam fatens compulit his verbis: „Si illac non perexeris et eosdem non adiveris, in mea domo ulterius non permanebis.“ His auditis perexit, eosdemque inunxit et ubi dum redivisset, interrogavit(!) fatens, quid nam sentiret an resanandi, aut moriendi essent. Quae effata est, Georgius Kovacs evasurum uxorem vero eiusdem difficulter. Ad tertium nihil propter quod ex ore uxoris Joannis condam Ecsch haberet defunctum suum maritum per Annam Berlekovics infascinatam fuisse, et quod ob eandem causam mortuus sit. Ad quartum nihil.

Tertius in ordine testis honesta mulier Ursula Vlasics, in Oppido Kotori existens, annorum circiter 32, iurata, examinata, fassa est ad primum de eo utri punctum per omnia uti primus in ordine testis. Ad secundum quo ad fumigium adhibitum etiam addito, quod fatens sola eosdem fumigaverit, et non tantum stramen et plumas adhibitas fuisse, verum etiam ex indusio mulieris Annae quippe Berlekovics particulam. De reliquo nihil.

Quartus in ordine testis providus Georgius Supancsics in Oppido Kotori comorans(!), arendatista incliti Dominii Csaktorniensis, annorum circiter 30, iuratus, examinatus, fassus est ad primum de eo utri punctum quoad primum paragraphum nihil. Quoad secundum fatetur scitu quod dum comunis(!) fama fuisset eiusdem Annae Berlekovics inter totam comunitatem(!) Oppidi et pro reali saga tenta fuisset, et dominus vaivoda cum comunitate(!) tota concluso hoc et deliberato eidem ante annum iam, quod ex Oppido expelli medio fatentis qua servi oppidani debeat, audito hoc Ana(!) Berlekovics, dum semel in via cum fatente convenisset, formalibus eundem allocuta est: „Potes gratias agere Deo, quod non comparueris ad expellendam me, nam si venisses nec unam diem super vixisses, et si viginti proles haberes, nullam amplius ex eisdem educares, deberes easdem relinquere.“ Et dum ad dandam rationem comminationis citata fuisset per dominum vaivoda nunquam comparuisset. Ad secundum auditu quod haberet ex ore tertii fatentis Ursulae quippe Vlasics, Annam Berlekovics dum oppidani contra eandem fortiter egissent, quando uxor Georgii Kovacs mortua fuisset, locutam formalia fuisse, sicut cunque evasi poenam subsecuta morte Joannis Ecsek, modo pariformiter et ipse casus transibit. Ad tertium scitu quod recenter dum exmittenda fuisset ad captivitatem tres ex iuratis exmissi fuissent ad eandem visendam, an ad captivitatem deduci possit, dum se infirmam asseruisset, illuc pergendo primus ex iuratis Georgius Maltar domum redeundo illico febribus cepit(!) laborare. Ad quartum similiter auditu fatetur.

Quintus in ordine testis providus Joannes Tersztenjak, incola Oppidi Kotori, annorum circiter 90, iuratus, examinatus, fassus est ad primum de eo utri punctum quod comunis fama semper fuerit eandem esse sagam. Ad secundum scitu quod dum eandem excepisset semel ante annum circa Maium ea ex ratione, qua re nurui causassit febres, videbit quid fiet. Ex tunc certas herbas adferendo coctat, et eidem porrigendo cessassent febres, non absimiliter fatenti quoque causasset morbum quod S. V. aquam dimittere non potuerit, contra quem morbum adhibendo aliquas cum diffi-

cultate apertas, modo neque tenere posset, propter uxorem vero Georgii Kovacs fatetur prout reliqui praecedentes testes. Ad tertium nihil. Ad quartum auditu quod ex partibus trans Dravanis eam ob rationem advenerit illincque profugerit, addito hoc, quod soror a mulieribus, dum ad easdem partes venissent ad devotionem interrogasset, et siscitabatur quomodo nam se apud vos gereret, et qua de causa artem magicam exerceat.

Super cuiusmodi modo praemisso errata per nos testium fassione hasce literas nostras propriis syngraphis, et sigilli usualis appensione roboratas extradamus testimoniales. Datum, anno, mense et die ut supra.

Stephanus Kukuljevics, incliti Comitatus Szaladiensis, vice iudex nobilium, manu propria L.S.

Joannes Berke, praedicti Comitatus iurassor, manu propria L.S.

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.8.2. Kotoriba, 18. lipnja 1739.

Svjedočanstvo Jurja Somšića, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Berke, prisjednika iste županije, o učinjenoj istrazi protiv Ane Brleković, optužene za vješticarstvo i bavljenje magijom.

Anno Domini 1739, die vero 18a Junii. Nos infrascripti, vigore praesentium fatemur et recognoscimus, qualiter penes generalem commissionem spectabilis domini Francisci Taranyi, incliti huiusce Comitatus Szaladiensis viceomitis, ad legitimam vero requisitionem incliti Domini Csaktornensis pervenimus ad Oppidum Kotori, Districtu Insulae Muraköz, Comitatuque Szaladiensi existens, ubi certam inquisitionem testiumque collectionem peregrimus modo sequenti.

De eo utrum

Primo: Scitne, viditne, vel auditivne testis quod Anna Berlekovics ex Oppido Kotori nonullas res magicas, signanter ungenta, pulveres, ossa, aut alia his similia apud se, aut domum suam servaret?

Secundo: Scitne, auditivne, vel viditne testis incantatis balneis, aut aliis simplicibus dumtaxat incantationibus usam fuisse, aut hominibus minatam, et post talem minationem nocuisse, vel lac vaccarum ademisse?

Tertio: Scitne, aut auditivne testis eandem magicis artibus usam fuisse, et quibus et an sit semper habita non solum pro suspecta, verum et reali saga, unde et qualiter?

Primus in ordine fatens providus Georgius Kovacs, in Oppido Kotori degens, arendator incliti Domini Csaktorniensis, annorum circiter 33, adiuratus, examinatus, fassus est. Ad primum *de utri* punctum nihil. Ad secundum quod dum ante tres annos petisset uxorem fatentis, ut se susciperet in inquilinam, ad domum suam, quam dicti fatentis uxor dum suscipere recusasset, mox et ipso facto comminata est ipsi dicendo: „Expectes pauciores eritis in vestra domo.“ Ubi fatens post factam comminationem ad duas hebdomadas factus infirmus, qui nec modo bene convalescere potest, uxor

vero eiusdem Barbara nimirum Prislina ad duas vicissim septimanas post maritum suum facta infirma, quae post multa balnea et fumationes per dictam Annam Berlekovic factas et post ultimam tandem fumationem paulo post mortua est. Quae fatentis uxor in ultimo iam agone existens, et expirare volens, coram pluribus ibidem in praesentia existentibus iuravit, per manus mentionatae malefactoris se mori debere, fatens vero post factam ultimam infumationem modice melius valere cepit(!), qui at tamen nec modo bene sanus. Ad tertium refert auditu publicam fuisse famam artibus magicis usam fuisse, sed quibus ignorat semperque non solum pro suspecta, verum et reali saga habebatur.

Secunda fatens honesta mulier Dorothea Kuzma, relicta vidua Jacobi Terstenyak, in praescripto Oppido Kotori commorans, annorum circiter 35, adiurata, examinata, fassa est. Ad primum *de utri* punctum nihil, ad secundum refert quod dum praementionata Anna Berlekovic eam viduam existentem filio suo procata fuisset, cui dicta fatens recuravit, ex non comminata est ipsi coram aliis, signanter vero nuru sua, dicendo: „Expectet non vult nubere suo filio athuc semel libenter nuberet, si ego vellem.“ Quae facta comminatione post paucem tempus infirmata, per quattuor menses iacuit, donec tandem semel post multas minas terfacta ipsamet venit ad domum fatentis, interrogando(!) quid nam sibi esset, cui respondit fatens, quod a manibus seu comminationibus eiusdem male valeat. Cui vicissim respondit malefactor: „Fiant mihi omnes dies in unum. Et ille sit pessimus.“ Tandem exeundo e domo, ivit ad suum hospitium, unde aliquem potum in olla veridi adportando, eidem bibere dedit, accepto potu fatens, paulo post melius valere cepit(!). Ad tertium communi fama sparsum, non solum pro suspecta, verum reali etiam saga habitam fuisse.

Tertia fatens honesta mulier Ursula Janscak, uxor Martini Vlasics, similiter in Oppido Kotori degens, annorum circiter 40, penes iuramentum priori inquisitione depositum fassa est, ratificatque et confirmat priorem fassionem suam, addito hoc, quae ex ore dictae Annae Berlekovic audiverit, dum defuncta conthoralis prima domini SZent Martoni Christina videlicet Petrics in puerperio fuisset, non fuisset mortua, si eam admisissent, illa enim prolem eliberasset, et domina de facto etiam viveret.

Quartus in ordine fatens providus Georgius Zvosecz, oppidanus pariformiter Kotoriensis, annorum circiter 38, adiuratus, examinatus, fassus ad primum nihil. Ad secundum fatetur quod dum uxor eiusdem pro quibusdam anseribus cum ea contendisset, gravida existens, comminata est ei, coram nuru sua dicendo: „Una mulier gravida hic in Oppido priusquam pariet, rumpetur, nisi ego adfuero.“ Quorum ita factum, dum uxor fatentis ad puerperium venisset, tota hebdomada in maximis doloribus existens. Malefactor vero sciens ipsam cruciari, trans Dravum abiverat, per totamque hebdomadam ibidem morabatur, et nisi saltem ante tres horas redivisset. Misera mulier rupta fuisset, et debuisset mori, cuius reditum quamprimo audivisse fatens, mox et ipso facto adivit illam petendo, ut adiret, et iuvaret uxori suae. Quae illico accepto quodam unguento cum fatente ivit, ibidemque prae manibus habita unguento uxorem eiusdem iam vi spirantem, inunxit. Unde malefactor statim reversa nec hospitium suum attingere potuit, iam uxor fatentis melius valuit, et feliciter peperit. Ad tertium dicit per totum Oppidum non solum suspectam, verum pro reali etiam saga habitam fuisse.

Quinta in ordine fatens Margareta Skodo, uxor immediate praecedentis testis priorem fassionem suam coram domino supremo iudice nobilium factam ratificiat et confirmat.

Sextus testis providus Georgius Supancsics, similiter fassionem suam coram domino supremo iudice nobilium factam affirmat et ratificat.

Septima fatens Magdalena Czvetkovics in toties fato Oppido Kotori commorans, annorum circiter 32, adiurata, examinata, fassa est, ad primum nihil. Ad secundum refert, quod si quis ipsam offendit, statim publice comminata est ipsi, dicendo: „Expectet paenitebit eum.“ Et post paucum tempus cominationem etiam suam in effectum deduxit, prout proprium etiam filium suum, in tantum mortificavit, quod de super mori etiam debuerit, quod ipsum in agone proprius filius eiusdem existens (maritus vero fatentis) fassus est: „A manibus matris suae se mori debere.“ Ad tertium comuni(!) fama sparsum non solum pro suspecta, verum reali etiam saga habitam fuisse. Addit et hoc se ex ore eiusdem audivisse, quod defuncta conthoralis domini Szent Martoni in puerperio non fuisset mortua, si ipsam eotum admisisset(!), et advocasset. Illa enim prolem ex utero dictae dominae eliberasset, et praementionata domina nunc etiam vivere potuisset.

Super quibus taliter peractis hasce nostras litteras usualibus sigillis manuumque subscriptione roboratas extradeditimus inquisitionales.

Datum anno, die, loco, quibus supra.

Georgius Somsics, incliti Comitatus Szaladiensis, viceiudex nobilium, manu propria Joannes Berke, praefati Comitatus iurassor, manu propria

Na poledini: nr. 3 Inquisitio contra Annam Berlekovics, magiae accusatam de anno 1739.

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.9. Doroteja Čizmazijanka (Čizmešinka)

2.1.9.1.

s.l. s.d.

Svjedočanstvo Jurja Oszterhübera, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Fallussyja, prisjednika iste županije, o istrazi provedenoj protiv Doroteje Čizmazijanke iz Donje Dubrave, zbog optužbi da se bavi magijom.

De eo utrum

1. Scitne, viditne, auditivne testis quod Dorothea Csizmazianka, alias ex possessione Inferiori Dobrova, pactum cum demone ineundo artibus magicis, praemissa cominatione hominibus, aut peccoribus nocuerit, vel ne fors etiam homines interemerit? Si ita, quos et quibus nocuit, qua arte et quando?

2. An non oleum unguentum, pulveres nocivos, aut alias res magicas et signanter quas penes ipsam invenerit aut viderit?
3. Utrum comunis(!) suspicio et scientia fuerit de ipsa, quod artes illicitas etiam vaticinando exercuerit, et an ob eiusdem suspicionem iam semel incarcerata exstiterit, quos item signanter actus a tempore prima die incarcerationis perpetraverit malitiosos?

Prima in ordine testis honesta mulier Susanna, Michaelis condam Cziszmadia relicta vidua, annorum circiter 67, in possessione Inferiori Dobrova, inclito Comitatus Szaladiensis districtuique Insulae Murakösz adiacento, adiurata, examinata, fassa et attestata est:

Ad primum refert quod immediate ex ore Dorotheae Cziszmazinka audiverit, dum ad eiusdem sollicitationes et respective factas insinuationes circumvicinae in effectu nimis favissent, compluribus praemissis comminationibus, damnum abunde in corpore intulerit, signanter de eo, dum ante annorum circiter tres Barbara Laurentii Kecekfl uxore, iam in actuali puerperio fuisset constituta, praevenit ad partum pro obstericae Dorotheae Cziszmazinka requisitam habuisset. Tertia tamen die enixi faetus(!), ob certa quae tamen nesciret impedimenta remorata, neque ad solitum visitae servitutisque obligatoriae executionem comparens, puerpera praemissa, aliam consanguineam pro balneanda prole vocasset. Facto hoc finitoque prolis balneo dicta consanguinea discessit, supervenit tamen paulo post antelata Dorothea Cziszmazinka, advertens in balneo constitutum fuisse prolem, licet prater(!) factum hoc per fas, nefasque negasset, minime tamen eidem fidem adhibuisset, moxque domum abiens duos fasciculos ad instar breve sacri adportans, culloque puerperae notabiliter debilitatae(!) apendens, statim et in infanti ratione solita privata ex domo profugere, seque demone circumsessam eiulare, aliaque exacrandas blasphemias exercere incipit. Tandem fatens fasciculis apensis, alligataque in forma Chordae S. Francisci certa sunt, solutis et deiectis, fasciculisque talibus visitatis, invenire erat certas tellae(!) infectas, et male olentes particulas, dein unum vermem vivum, qui lacera existente fenestra cubiculi, ad visum quinque personarum suo tempore testari non recusantium celerrime avolavit. Tandem re in tali cardine existente, fatens suum massa breve dictum puerperae applicans in ictu ipso facto oculi facilitate dolorem sentire cepit(!), totaliterque tractu temporis convaluit. Scitu praeterea referi, quod ante triennium fatentem aliquantum aegre valentem ante adhuc festum Sancti Josephi mediae noctis temporis haud citata vel requisita adisset, secundo splendore lunae eandem genuine tum de fiziorum nomina loquella, et ordinario vestitu cognovisset, quae eidem ea occasione recentia cerasa in una minori sortis scutella obtullisset, affidando, ex iis commestura pristinae sanitati restitueretur. Et sequenti die lecto surectura rebus suis prospiciendi capacitatem adeptura sit. Cum autem fatens consiliis, alimentisque talibus uti metuens renuerit, longe peius eidem accidisset, novemque integerrimii haebdomadibus(!) misere decubunt et donec aliae faeminae(!), e diversis locis convocatae, eandem balneassent, unxissent et fumigassent, alleviationem sui nequaquam sensisset; maleficium autem isthoc Dorotheae Cziszmazinka adscriberet siquidem eidem certo loco haud complacuisset, ex livore et praeconcepto vindicandi, sudio id facetum existimaret. Ad

secundum nihil directi, nam se proferret ad iudices loci. Ad tertium scitu dederet communem suspicionem et scientiam inter totam comunitatem(!) Dobraviensem, circumstrenuisse quod artes illicitas magiae decem et amplius annis exercuerit, et ob huiusmodi indicia suspecta in anni proxime praeteriti anthumno inclusive usque novum annum incarcerationata exstiterit. In figura iudicii superadidit ad id auditu, [quod occasione divisionis Michale Csizmazia cum fratribus suis initae, uxori eiusdem Dernja in simul domum itinerarum consulerit suppedicandis quibusve floribus, eisque coquendis, libariisque divisorum insumenda aquas, aspergenda mensa effectectura sit, quod omnes divisorum non expectem eiusdem parte inelinabunt]²⁰

Secunda fatens honesta mulier Helena, Pauli Mlinar coniunx, in possessione Dobrova in Comitatu Szaladiensis, districtui Insulae Murakösz adiacenti degens, iurata, examinata, fassa est:

Ad primum scitu, quod in anno proxime praeterito(!), circa festum Paschae, fari nam et speltam iterata vice praemissa Dorothea ex postulatura accedens, quibus tamen eidem denegatis capite agitato dixit: „Bene est,“ discessitque fatenti attamen licet tantisper valetudinaria in actu quasi oculi contractis et eneratis omnibus membris, donec eidem incusationem infallibiliter in sua competentia fienda comminata fuisset, nullum prorsus alleviamen nacta est, super qua talismodi comminatione metu probabiliter poena percussa Dorothea Csiszmazinska incunctantem domo sua profugit, partes extras petens duorum mensium decursu ibidem moratura. Tandem elapso spatio tali ad Lares suas remeans, fateat per vicinam suam nunciavit, quatenus ad ea bonam harmoniam iniret, ad quam ninciatur se quidem melius sensit, donec Dortothea Csiszmazinka anno recenter evoluto circa novum annum ex carceribus Chaktornensis remissa exstitit. Ad secundum scitu quod occasione incarcerationationis, in cista eiusdem certae triplicis ordinis scheduleae, quae tamen legi haud valerunt, item duo alba frustilla pappiro involuta, glaviique similima adinventata sint, quae exinde excepta propius oculis intenta est. Ad tertium de artium magicarum treque intatione suprascriptae Dorotheae suspicionem et scientiam communem inter communitatem viguisse, et propter talem suspicionem incarcerationatam fuisse scitu enarrat.

Tertia fatens honesta mulier Maria, defuncti olim Adreae(!) Vugrach relicta vidua, annorum circiter 74, in possessione Dobrova in Comitatu Szaladiensis, adiacente commorans, iurata, examinata est: Ad primum fatetur scitu, quod ante annos circiter novem ante fenestram Dorotheae Csiszmazinka ad invicem cosidentes, fatens deinfirmitate filiae suae eundem non modicum divexante consulaisset, statine et impromptum eidem respondit: „Habeo consutum fasciculum in quo SS. Eucharistia habetur, appendas cello et se filia melius sentiet,“ quibus auditis fatens tam enormis sacrilegii gravitate puncta, acceptareque non volens discessit. Ultro refert scitu fatens, quod ante annos circiter quinque Georgius condam Sekolia, incola Dobraviciensis, ad arenam Dravi cum suis duobus filiis pro designando ad lotionem auri certo loco, et circumferentia divertisset, ac ita divertendo certas metas terminasset. Sequenti attamen die Dorot-

²⁰ Zapis na marginama.

heae Csiszmazinka tres filii ad designatum arenae locum tempestive excurassent, arenamque circummetatam in actuali opere lavissent, superveniens prius loci istius designator filios Dorotheae de actu hocce obstinato increpans V.V. maiiales ad quid circumvalastis, et regessistis arenam hancce his edictis reduit, filii quoque Dorotehae, peracto labare, domum revertentes ignominiam in arena perpressam enarraverunt, altero immediate illucescente die Georgium Sekolia in publica platea, cum aliunde e regione domos vicinas habuissent, turpissimis scommatibus officiendo eidem formalibus comminata est: „Expectes, quare, nominasse filios meos in arena ad Dravum V.V porcos; nam etiam ego VV porca esse deberet, paenitebit te. Facti istius, nam haud unquam amplius sulitos labores perficies, vel proles tuas sustentare poteris.“ Qui his auditis, paulo post domum suam petens infirmatus, omnibusque membris adeo enervatis confractis nullaque robore, capacitateque agendi, movendi habito, lecto affixus tribus continuis absque interruptione annis, onus hoc maleficii et calamitatum suffere necessitatus, totaque humiditate naturae exsiccata, ossibus tantum nervisque cohaerens, exgalavit spiritum. Ad secundum prout immediate praecedens testis visu dectarat. Ad tertium omnino quod communis suspitio(!), et scientia fuerit de Dorothea Csiszmazinka, quod artes illicitas exercuerit, qua ratione anno proxime praeterito sub iurisdictione incliti Domini Chaktorniensis incarcerata extitit.

Quarta fatens Maria Gregorii condam Jakopak relicta vidua in possessione Inferioris Dobrova commorans, iurata, examinata, fassa est: Ad primum scitu quod ante annos adhuc circiter quindecim mutuatis fatens Dorothea Csiszmaznika tribus saccis quae medio temore rehabere saccosque cum Dorotheae saccis commixtos seligere volens, dumque tertium ut suum selegisset domumque suam asportare studuisset, Dorothea resistens iureiurando saccum tertium ut suum esse confirmavit his contenta fatens valedixit quid, sed Dorothea gravi cominatione(!) praemissa sequentibus affata est: „Perge, perge, dolebis super facta saccorum exquisitione, praestitissetque te, nunquam saccos tales vidisse, filiaque tua a me ex babtismo levata adeo mortificabitur, quod pars hominum itura, parsim reditura sit ad formam miraculi, eam intuituram hoc edicto spatio unius haebdomadae.“ Efluxo filiam fatentis exsiccatis primum, dein vero contractis omnibus corporis membris et artubus, acceptisque in corpore lepis ulceribus integro octemio taliter passam, vitam cum morte commutare coegit. Ad secundum nihil. Ad tertium scitu refert communem esse suspicionem de Dorothea Csiszmaznika apud universos incolas possessionis Dobrova, quod artes illicitas vaticiniaque exercuerit.

Quintus fatens providus Mathias Tkalecz in possessione Inferiori Dobrova degens, iuratus, examinatus, fassus est. Ad primum auditu, quod Maria Gregorii condam Jakopak relicta, ratione saccorum qualesnam cominationes, ac tandem una cum filia sua molestias subiverit, quia haec ab eadem ipsi relata sicut praeterea dicit, quod ante annos circiter quinque, dum fatens a quadam muliere medica inviatus fuisset, quod causam infirmitatis eidem Dorothea Csiszmaznika praebuisset, qua talis modi declaratione motus fatens, eandem accessia tum cominando, tum etiam obscerando, ut sanitate pristina eundem consolare atque reposuit: „Fera queras quidem, sed frustra queras sanitatem,

quia numquam amplius consequens.“ Praeterea scitu refert quod posteaquam fatentem in anno recente transacto in Arce Chaktroniensi ordinaria quippe iurisdictione et competentia querulatus, sanitate contentatus fuisset, talemque usque dimissionem eiusdem continuasset, quam tamen post reditum, tertia immediate die fatalitate unius ultra solitum intumescens pedis contractumque in eodem nervorum, alterius vero tantum contracti etiamnum iaceret lecto affixus. Ad secundum nihil. Ad tertium comunis suspicio quo ad artium illicitarum exercitium scitu confrmatur.

Sexta fatens honesta mulier Susanna, Joannis Chasnik conthoralis, in Inferiori Dobrava degens, iurata, examinata, fassa est. Ad primum scitu quod ante annos circiter sex fatens Dorotheae Csiszmazinka in publica platea obvians eandem de fatalitate sui status fluxuque ex uberibus interpolatione sanguinis durante rogasset, ut eidem succureret, cui amicis verbis reposuit: „Cras cum bona attentione evolutae mediae diei, horis post meridianis, me accedere non intermittas,“ accedente porro fatentem terno balneo lavans sex continuis diebus fluxus sanguinis, aliaeque coneomitantes molestiae evanuerit, effluxo autem hocce tempore iterum in antiquum malum invidens, paulo postque fatalitos isthaec in maius extensa est, nam diversae species vermes, tum ex mamillis, capite, oculis, ore, aliisque corporis membris evolvi asveverunt et in praesentiam accrescendo durarent. Postea tamen modico temporis intervallo audito hocce casu Comunitas Dobravensis deponendam contra eam quaerelam determinasset, Dorothea metu probabiliter poenae Derynam semet recepisset, fatens implorandae sanitatis suae discretionem attulit et illi reposuit Dorothea: „Filia mea, dum te conspicio, idem est mihi, ac si cultro cor meum transfigeretur.“ Quae tamen ultro etiam flagitans eidem amicis verbis respondit: „Si herbas necessarias haberem pro manibus, vellem te sublevare et haec adscribenda habes a marito tuo, quia eidem nec diabolus nocere potest.“ Quae licet postmodum Dobrovam reversa longiori mora domicilium servasset, ibidem fatens quidem non requisivit, illa vero non iuvat, datamque fidem neglexit extraserialiter dicit: „Eadem Dorotheam Csiszmazinka occasione retulisse quo duae mulieres eandem saepius molestant et orent si in captivitatem eandem contingeret devenire, ne contra easdem fateatur, non tam in illas specifiant. Ad secundum et tertium nihil.

Super quo modo praemisso facta inquisitione et testium fassionibus praesentes dedi literas(!) testimoniales.

Actum loco, anno dieque quibus supra.

Georgius Oszterhueber, incliti Comitatus Szaladiensis substitutus viceiudex nobilium
 manu propria

Joannes Fallussy, incliti Comitatus Szaladiensis iurassor,
 manu propria

Na poledini: Littera F / Inquisitio quoad Dorotheam Csiszmaziankam magiae accusatam

2.1.9.2.

s.l. 27. rujna 1745.

Svjedočanstvo o iskazu što ga je Doroteja Čizmešinka, optužena za vještice, dala prilikom ispitivanja mučenjem

Anno 1745. die 27 mensis Septembris, vigore deliberatae sententiae Sedis Magistratualis Domini Csaktornensis(!), ad locum torturae deducta saga Dorothea Csizmesinka, ex possessione Inferioris Dobrava, fassa est sequentia:

Ad primum torturae gradum attracta, dum ad revelationem complicum et consociarum suarum adhortata et interrogata(!) extitisset

Per totum primae torturae tempus in meris perseveravit negotiis.

In secundo rursus interrogata quae erant hae faeminae te requirentes ne in casu incaptivationis tuae easmet revelares

Susanna, filia cuiusdam Bogomolecz ex Dobrava rogavit me tenerrime dicendo: „Tecza moia zlata, ako vasz primeo, najte mene ni nikoga drugoga praepovedati.

Qua ergo erat secunda consocia

Catharina Dudasina ex Dobrava

Cum ergo te requisiverint, hinc probabiliter debent esse sagae

Omnino sunt, et quidem me priores et seniores, siquidem praedicta Susanna Bogomolecz me ad consortium sagarum induxerit.

Quomodo ergo te induxit et quando

Ante annos circiter sex, dum in loco *Na ledinai pod Drusenicu*, territorio Dobraviensi vaccas meas ad pascuationem expulsem, venit Susanna Bogomolecz dicendo veni mecum et ipso instanti statim pedes et manus mihi contraxit, et dii paruit, quo facto serpendi domum redire debui et postquam per trimestre tempus in ea contractura sumisque corporis doloribus cruciata et divexata fuissem. Certa nocte comparuit ad me saepe dicta Susanna Bogomolecz cum matre sua, iam fatis functa, quae postquam me flavo certo unguento liniuissent, eo tum cum ipsis ad Montem Legradensem non procul a capella Sancti Michaelis evolare debui.

Qui in eo loco fecistis et quales consocios et consocias ibi adinvenistis	Nihil ibi fecimus, consocii et consociae nullae erant, praeter Susanna Bogomolecz, cum matre sua, iam fatis cessa
Ubi prima vice tibi comparuit daemon	In domo Susannae Bogomolecz
Quid tibi dixit	Tu debebis esse nostra consocia
In qua forma tibi comparuit	In vestitu nigro, ad instar unius Germanici medici
Quale erat nomen eius	Nomine mali eum compellavimus
Qualia tibi impressit signa et quot	Impressit mihi quatuor(!) signa, per carnificem paulo ante excissa, nimirum supra pupillam oculi sinistri, item in collo partis eiusdem, item sub brachio, aequae sinistro et tandem „V“ venia ad partes posteriores
Abnegastine Sanctissimam Trinitatem, Beatam Virginem	Omnino abnegari
Praeter praemissas duas socias aut socios habuistine adhuc plures	Habui, et quidem ex S. Maria Kudelaseva sena Kata, Antonova sena Jana, Martin pri doviczi Dari Keresmariczi; ex Vidovecz Dora Pecsatnik sena Hasjanka, vidua poleg bereka Sergachkina csi Dano; ex Kotori: Salamonova sena Magda, Mara Vidacska, Fundaka chi Dora, Bassek Martin; ex Oporovecz: Sepek i senom

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.9.3.

s.l., 30. rujna 1745.

Ispitivanje Doroteje Čižmešinka, u kojem razotkriva ostale osobe koje su se bavile magijom

Anno Domini 1745., die 30. Septembris intuitu complicum per Dorotheam Czismesinka ob crimen magiae in tortura revelatorum facta est sequens confrontatio et quidem:

Respondit

Dum Susanna Bogomolecz coram adducta exstitisset, interrogata(!) est, Dorothea Czismesinka eandem noxsat et utrum vera saga?

Dixit ipsi ad faciem omnino tu es vera saga ad animam meam

Quomodo ergo scis, quod sit vera saga

Quia illa prima vice in pascuis ad me venit, dixitque: „Veni mecum.“ Et certo est vera saga quam primum ad manum carnificis perveneris agnoscet, se esse veram sagam. Nam, cur me sola unguento flavo unxisset, ex post tecum debui evolare ad Montem Legradiensem

Nb. Etiam Nicolai filia est una saga, ideo illam non adduxisti

Ante educationem omnia confirmat.

Ubi tibi prima vice comparuit daemon

In tua domo et tu fuisti praesens

Suntne omnia ista vera quae nun[c] edixisti et visne desuper mori

Ita omnia vera sunt et volo despues mori

2. Nomine Haszanka Maria vidua ex Vidovecz

Noscisne Haszankam viduam? Est revera saga et quomodo scis?

Omnino nosco et quidem est vera saga; nam duobus annis antea me taliter mortificavit in contractione membrorum, donec ipsorum consortium intraverim

Confirmat etiam

Et mecum volavit ad montem Legradi; praesens etiam fuisset, dum diabolus me signasset.

Utrum alicui nocueret?

Omnino, et quidem Pauli molitoris uxori ex Dobrava quomodo diabolus operatus fuerit, ignoro, sed tamen scio quod nocuerit et antequam ego intrassem iam saga

Catharina Dudasinka 3tia complex, ex pago Dobrava

Noscisne Catharinam Dudasinkam?

Quomodo?

Confirmat.

4 Jurko Sztanko ex Dobrava

Noscisne ipsum

Quomodo scis quod sit magus

Confirmat

5ta Helena Kutear uxor ex Sancta Maria

Noscisne ipsam esse veram sagam

Haec non scit esse positivam sagam, sed ex eo motivo hanc visam esse sagam confessa (!) est, qui (!) filia fatentis dixit per dictam Helenam Kudelasza cruciatam et mortificatam fuisse

6ta Antonii uxor ex Sancta Maria

Noscisne istam veram esse szagam (!) ?

7mus

8va Dorothea Pechatnik ex Vidovecz

Noscisne ipsam esse veram sagam

Nocuitne alicui

fuisti, et sola narrasti quod centies maritus tuus dixerit tu es saga, ex quo in lecto penes se te nocte toties non repererit, ad quod illa reposuit: fiat, veniat tantum ad manus carnificis! omnes dicent quod inaniter non locuta fuerim.

Omnino

Quia Paulum Morich vicinum tuum vita privasti per tumorem et tota Comunitas (!) scit quod tu sis saga, nam et uxores Petri et Levati hoc ademisti dum proles nutritivissent et quod de aliis etiam de ista fatetur.

Omnino

Quia parens et mater et solus etiam magi fuerunt et si quod ipsi deperditum est, statim rescivit et hoc iurando

Confirmat quod sit magus

Nosco et est consortio meo et meam filiam vita privavit et una nobiscum etiam volavit.

Habuisti aveam (!) tuam pro instructrice et ante me fuisti in consortio

Reliqua sint in priori

Non est haec, sed prior ipsius uxor fuit saga liberata

Michaellem non novit

Omnino est matura saga et fuit in consortio; volavitque una cum ipsa, fuitque et mater tum mortua saga

Mortem Matuluri uxori causavit ex Vidovecz, reliqua sunt in aliis superioribus

9a Barbara Gergachinka Vidovcensis

Noscisne esse veram sagam?

Confirmat

Nosco et mater et soror tum fuerunt et sunt sagae ex meo contubernio, post me ad hoc consortium venit et nunc per quinque annos est et etiam saepius volavit ad montem Legradiensem et est signata.

10 Magdalena uxor cuiusdam Salomonis ex Kottori

Noscisne istam esse veram sagam?

Dicit ex odio heri eam sagam esse, quia suos maiales crepare fecit.

Omnino est vera saga et una ex senioribus. Imo (!) se iactavit coram me, quod ipsi par non detur, et duobus annis me infestavit. Quousque in earundem consortium debui intrare, mihi causavit damnum quod omnes maiales periverunt.

11 Maria Vidachka ex Kottori

Noscisne illam esse veram sagam?

Confirmat.

Omnino est saga et mater tua fecit etiam et etiam volasti ad montes Legradienses nobiscum. Totum opidum (!) scit te esse; et ventum etiam scit facere, et nocuit tam hominibus quam animalibus et est senior me. Reliquum sicut in aliis, addendo in aeternum tua mater fuit saga, et tu es.

12 Dorothea Fandegacsi ex Kottori

Noscisne illam esse veram sagam?

Non est saga, sed ipsius amita Magdalena Fundak soror

13ta Ioannes Bassek ex Kottori

Noscis ipsum esse verum magum?

Non est iste, sed alter Bassek, qui e regione filii Vayvoda Josephi habitat et ille vocatur Martinus.

14 Vidua Catharina Sepek ex Opporovez

Noscis ipsam esse veram sagam?

Ex rancore dixi eam esse sagam, quia maritus suus muliebres subsanabat.

Nosco omnino. Una cum marito tu fuisti et es in nostro obsigilata (!) et nobiscum volasti. Et est senior me, et interea sicut in aliis prioribus ea fatetur certum Terstenyak Paulum una cum sua uxore Barbara ex Inferiori Vidovecz, Novoga Szela dicto, veros sagos esse.

2.1.10. Katarina Dudašinka

2.1.10.1.

Donja Dubrava, 5. listopada 1745.

Svjedočanstvo Jurja Oszterhübera, plemićkog podsuca Zaladske županije, o istrazi provedenoj protiv Katarine Dudašinka iz Donje Dubrave, zbog optužbi da se bavi magijom.

Anno Domini 1745, die vero 5ta mensis Octobris in possessione Inferiori Dobrava, inclito Comitatu Szaladiensis adiacenti secundum subnexa interrogatoria puncta pro parte incliti Dominii Csaktornensis iuramentalem modo et ordine sequente peregrimus inquisitionem.

De eo utrum

Primo: Scitne, viditne vel audivit testis quod Catharinam Dudassinka alias suprafatae possessionis Inferioris Dobrava inhabitatix, artibus magicis usa praemissa committatione hominibus aut pecoribus nocuerit? Vel ne fors etiam interemerit? Si ita quos et quorum qua arte et quando?

Secundo: An communis suspicio et scientia fuerit de ipsa, quod arte illicitas etiam vaticinando exercuerit? Fugaque sibi consulendo in partibus alienis casitaverit?

Primus testis strenuus Michael Grivecz, annorum circiter 50, in possessione Inferioris Dobrava degens, adiuratus, examinatus. Fatens ad primum auditu quod ab hinc ante sexennium octave incaptivationis vita functi Pauli Mirics consortis ob crimen magiae, quae dein in executione latae contra eandem sententiae rogo iustificata exstitit, immediate ex ore proennaratae delinquentis rediverit, eam innocentem invinculari, sed Catharinam Dudassinka magis de delicto magiae obnoxavi, cum maritum suum in ovo pinsuerit. Et haec inde refert fatens, nam in domo pro tunc existentis loci iudicis tractu examinis subsequataeque interceptionis tempore praesens exstiterit, et singula genuine audiverit. Ultro scitu refert quod omnino suprafatus Paulus Mirics exsiccatis omnibus membris fatis cesserit, unde tamen exsiccationem talem adeptus esset, fatens directe ignorat. Ad secundum nihil.

Secundus testis strenuus Georgius Uylaky, annorum circiter 45 in possessione Inferioris Dobrava commorans, praemisso praevie solemnii iuramento examinatus, fassus est ad primum auditu quod omnino ab hinc ante sexennium dum consors Pauli Mirics iam fatis functi Dorothea ob crimen magiae comrehensa exstisset, quae dein iudicio exposcente ad rogam condemnata sequentia edixerit: eam innocentem captivari, sed Catharinam Dudassinka de delicto magiae gravius obnoxavi cum virum in ovo pinsuisset. Assignat tandem auditis fatens, nam in domo pro tunc existentis iudicis loci praesens fuerat, vimiaque immediate ex ore iustificatae taliter exprompta optime audiverat. Praeterea scitu refert sane dictum Paulum Mirics ante mortem suam omnino extraserialiter exsiccatum fuisse, et in actuali exsiccatione corporis sui vitam clausisse. Nescit tamen causam exsiccationis immediatam. Fatens adducere. Ad secundum aequae nihil.

Tertia fatens honesta mulier Elizabetha Matthiae condam Szelnischak relicta vidua, annorum circiter 35 in praememorata possessione Dobrava degens, adiurata,

examinata fatetur ad primum auditu quod ante decursum sexennii dum coniugem Pauli condam Mirics, Dorotheam de delicto magiae incusatam in domibus illius temporis iudicis primores de communitate examinassent, quoniam fatens etiam actui examinis adfuisset, ex ore examinatae formalia genuine audiverit, eam insontem capi. Sed Catharinam Dudassinka ratione in ovo pisti viri ob crimen magiae longe ponderosius gravari. Ad secundum nihil.

Super qua modo praemisso elicito antelatorum fatentium testimomio, usualium sigillorum nostrorum, propriarumque manuum subscriptione roboratas dedimus litteras testimoniales. Anno, mense, die, locove ut supra.

Georgius Oszterhueber, incliti Comitatus Szaladiensis, substitutus viceiudex nobilium, manu propria
L.S.

Na poledini: B

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93, Krivične parnice

2.1.11. Doroteja Ficovka

2.1.11.1.

Čakovec, 19. svibnja 1717.

Svjedočanstvo Matije Petrana, prisežnika Zaladske županije, o iskazu Doroteje Ficovka, dano prilikom ispitivanja mučenjem²¹

Examen in tortura providae Dorotheae Ficovka, in Arce Chaktorniense, die 19 mensis Maii factum 1717.

1. Pitana ie bila gde ie pechat dobila, od koga i z kakvim zrokom? Na koie vsze pitanie ze vszema odgovaria da ne zna.
2. Pitana ie bila zopet, gdi i kak? Na koie odgovaria da ie dobila pod stanevitom jabokom Magdinom, gde ie bila Magda Pleykovicza, iz Okrugloga Verha, i Magda iu ie z rukom pogladila i onak iu ie zapechatila.
3. Zato ie i ie perhat dana, da szi zpozna.
4. Prvech med nimi nego pet, alli 4 bila. I tho ie v leti bilo gda ie po putu issla od deveta, Plantavoga Ficza i one szu iu na putu zgrebile i z rukum vudrila i onda szu iu vuchile da ie s nimi hodila.

I gda szu kam issle, tak szu iu med szobum vzele goriimenuvane sene, kotale szu iu med szobum.

²¹ Zapisnik je bio sastavljen na hrvatskom i latinskom jeziku te ovdje donosimo obje verzije.

Iedan med nie dossla taki onu pervu, alli drugo lettu szutuchu napravil, koia ie goriczam i polni skodila.

Poveda tokai da szu v zimi let vzele i szravile i od odonud szu tuchu imele.

Poueda tokai da szu vu Mihaliouczi due, *id est* Katta Belovuska, koiu ie vre med nimi nassla, gda szu med sze vzele. Druga pak Kustaricza Marnika, koiu ie takai med nimi nassla, i Sulicza Dora. Katta pak Mihekoua znela iz Dragozlavec z potlam ie med nie dossla kak ona.

Poveda tokai da szu vzele kravam mleku i iednu marsse vu Bogdanouczi ieszu zaklale, zato da szu i hotele mleka vzetti, ter ie krzala z nogami i ni dala mleka.

Pozovichka takoi vu vzem dzgvaniu, kakti i druge imenuvane bila ie d nium.

Poueda tokai da szu vzele iednomu pri Sz. Margeti zdravie, zato da sze zameril ie duoi koia ie nai rekla Szorkaichevoj seni Dori vu Lopatinszkom vertu, koiioi sze ie na potlam hodil molit i ie ozdravil, alli potlam vumerl.

Poveda tokai da szu letvu zimi vzele, i zakopale i potlam szu ga ve kadi pozta-vile, i onak szu iu szeali, i kai sze goter zla pripecha, vsze szu one delale.

I gda szu sze goztile, vzele szu chlolveku zdravie, to ie tho chlouveka ie vszega zpoterla, i z morsseta, i sitka ie vsze vzela, i onak szu sze z onem goztile.

Tokai ona ie vsze s nimi hodila, i kai szu one delale, to ie i ona chinila.

I tokai da tucha goricze tere, ako koia ima goricze med drugemi, zato neche szvoie chuvati, da bi iu druge v poured ne vzele.

NB: Ouo tokai valuie da ie tako dobro imeti chessnik, koi ie na Bedenikou pred szuczom szaien, i vu vini i pri nutrhi szuprot czuperniczom.

Poveda tokai da vsoka czopernicza szuoiega vraga vzeme szobom i onak vu vinu suchu, koie ie ne blagozlouleno, tek mu vzele i szuoiumvodum ie do-pune.

Valuie tokai da ie G. Horvattichka iz Mihaliouecz i szuoium szeztrum Boriczom szene kaikom iz Murzkoga Sredischa naiveksa poglavaricza i kluchariza leda: i nai ischu recheni gospe Horvattichki na leptu pechat, hote ioi naiti.

Tulikai iednak szu vu Mihaliouczi bili vsze szkupa i zgrabili szu iednu sivniche szelzku, i czelu szu zpekle i poiele, a vendor ie czelu zivu oztelo.

To takai poueda da szu szkupa bile oudi, i vu gradu, ter szu sze zpomenkoualie, kai budu pouedele na muku, tak szu rekle nai vszaka poue kai zna i ona poue ako bude szila.

On let iz koiega ie tucha delana, ieszu pod belu hodili po snega tri dni, v nai vekli zimi, alli ona ne bil s nimi, nego ie znala da szu pri niega presslie. I ona ie vza prez muke valuvala. I tho ie valuvala da czopernicza z vragom sivei da niegov szenum nekak chlouvechi nego merzlo i da sze kasu niju vu lepom mladenzkom kipu.

Druga czopernicza Jela Pluskovicza

1. Velo da iu ie Magda proszila da nikoi ne bi na niu pouedala.
2. Pod hruskom Jobovom Magda Luakshnika i Dora Ficovka gda ie k niemu dos-sla, doli szu iu hotele i Dora Ficovka z paliczom iu ie vudrila i odonud ie pechet

dobila. Kad szu vinu pili, a ni nikai neszú dalie pittí. Thoga ie vre tretie leto ko iu ie vudrilla.

3. Na drevene chaulie polosena, valuvala ie kada bi bila, pod rechenom hruskom Jobovom. Onde szu iu zvalie, ona ie pak ne hotela. Onda szu iu rekle: „Poidi k vragu, mi imamu verlessu.
4. Poveda da szu bilie vu vuzi Chakouechki, da ie govorila Szerpacha: „Ako mene budu muchili, budem i ia na druge povedala, na one koie szu nioi kcheri nas-kodili.“
5. Poueda da ie Lukachinka i Ficzovka rekla da sze iz onoga pepela tucha dela, z koim sze po mladih torki pori i tho szu i pouedale pod kruskom gde szu iu zapечатilie. I tho ie Ficzovka nioi pouedala da tuchu szeiu, da szu onda i one vu zroku.
6. Poueda tokai da ie pod rechenom hruskom i Laczkovicza bila koia iu ie sakum pozobe vurdilla, zato kai bi i ie rekla da iu hoche prepraue dati, i onde ie na sztolczu szedela, ie i rekla da ie veksa nek szu ove druge.
7. Poveda da ie chez oblok proszila vu grabanski hisi Pozovichka Ficzouko, nai moie Dora na me pouedatti, buditi za moiu dronu deczu.
8. Poveda tulikai da lani kada ie tucha pri Sz. Juram goricze potila da iu ie Fic-zovka i Magda Lukachinka pritruczala, da ie morala tuchu vu nihoue fertoffe pobirati. Koiu szu rekle da imbudu dalie neszle i vino szu vkupa pilie, iz vedne putre koie vino Ficzovka ie doneszla z Ferlinoum kleti. Koiu tuchu szuprot belih fratrov goriczah neszle ieszu. In confrontata ne fatet (!) Ficzoviana quod Lukachnika ex domini Pavessich caellario vinum tulisset.
9. Poveda tokai da rekena Ficzovka i Lukachnika po niu szu dossle, tk nje hisi i rekle szu i: „Hodi z nami, ti moras itti, arszí passa dekla“.
10. Poveda da ie pod Jobovom hisum Magda Lukachnika i Ficzovka vu kotel ieszu metalie pepel, chouechu glavu, i pesznu koszt, koia vsza skupa okolu due vure izezu kualie i Ficzovka potlani k szui hisi ie odneszla. Koiu Lukachnika ie zpreamaiala.

Confrontata Ficzouka et quae omnia se fecisse non negasset. Imo etiam plura in sua fassiones retulit.

Datum ut supra

Praesente me Matthia Petran,
Comitatus Szaladeinesiss iurassore, manu propria

Examen in tortura providae Dorotheae Ficzovka in Arce Chaktornia, die 19 mensis Martii anno 1717. factum.

1. Dum interrogata (!) exstitisset ubi sigillum a quo et qua modalitate acquisivisset atque omnia respondisset se nihil scire.
2. Iterum interrogata (!) erat uti antea ad quae respondit: quod sub certa pomo Magdalenae Lukachinka, ubi praedicta Magdalena Pluskovicza, Helena Mihalcziovka ex monte Okrogli, et cuiusdam ex Bugdanovecz Joannis uxor Susana

- fuissent, dictum sigillum acquisivisset. Id est modo facta Magdalena eandem manu palpavit et sigillum eidem impressit.
3. Dixit etiam quod propterea eidem sigillum fuisset eidem impressum ut deinde citius agnoscatur.
 4. Fassa est propterea quod non plus quam quinque aut quattuor ante annos ipsis associata (!), et quidem intestata ubi ob affine suo quodam claudio Ficiz, ex vineis inisset, fuisset et ibidem in via ipsam rapuerunt, manibus percusserunt et eidem fecerunt quod cum ipsis proficisci debebat. et quando aliquo proficiscebantur, praementionatae foeminae eandem hinc inde veundo sive rotando secum acceperunt.
 5. Quando autem ipsis associata fuisset, statim primo aut secundo anno grandinem fecerunt qua vineis et segetibus nocuerunt.
 6. Notavit praeterea, quod in hieme glacies (!) acceperint, conservaverint, et inde grandines habuerint.
 7. Dicit etiam quod in pago Sueprioris Mihaliavcz essent adhuc similes deminae, id est Chatharina Belovuska, quae ante adventum ipsius iam consorcio (!) dictarum foeminarum gavisata fuisset. Aletra autem Marinka Kusnaricza, quam etiam inter ipsas invenisset, propterea Dorothea Sulicza similiter ex dicto pago Mihaliiovcz, Catharina vero Mihokava, szneha ex pago Dragoszlavcu post adventum ipsius, imo eisdem associata exstitit.
 8. Naravit etiam ubi vaccis lac acceperint, ac unam vacam (!) in pago Bugdanovcz solum, ex ea ratione mactassent, quod dum dictum lac eidem adimare voluissent, praemissa vero vacca pedibus calcitrando eidem lac dare recussasset.
 9. Naravit (!) etiam quod cuidam homini apud S. Margaretham sanitati nocuissent, propterea solum quod quandam Dorotheam Szaraich in monte Lopatincz degentem et quidem principalicem earundem offendisset, cui dum postmodum supplicavisset, sanitatem quoque suam pristinam recuperasset et post aliquod tempus mortuus est.
 10. Id quoque fassa est, quod omnino glacies (!) in hieme acceperint, et infodissent, ac deinde in vasa *kade* dicta posuissent. Sicque etiam grandinem seminassent. Quidquid demum malorum contingit omnia illae perpetrarunt.
 11. Ubi autem convivia instituissent hominibus sanitatem, id est eosdem confringendo totaliter et caeteris animalibus, prouti et segetibus sive frumento succum (!) eximendo acceperunt, sicque epullos sive cibos inde habuerunt.
 12. Dixit etiam se cum ipsis semper ambulasse et quidquid illa fecerunt, hoc et illa patravit addendo praeterea quando grandino concutit vineas, etiam aliqua similis femina inter alios homines suos habeat vineas, nollens propterea suas a grandine conservare vineas, ne citius agnoscatur esse saga.
 13. Fatetur praeterea quod quaelicet saga suum secum accipiat daemonem sicque inerant caelaria (!) et si quae ibidem non benedicta deprehenderint vina. Spirando in ipsa succum et substatiam vinorum extrahunt et propria ex corporibus suis descendente a qua eadem vina implere solevit.
 14. Fatetur etiam quod D. Horvatichiana ex pago Superioris Mihaliiovcz et soror eiusdem Barbara Zmehaika ex Palstrav sit suprema princeps et clavigerissa sive

- conservatix glatiei, ex qua grandines confitiuntur et ut praementionatae D. Horvatic in dorso quaerant signum daemonis invenient illum.
15. Item vice quodam in dicto pago Mihaliocz simul constitutae praefatae sagae ceperunt quodam loci eiusdem animal integrum assarunt, et totaliter devoraverunt. Et tamen deinde integrum virum clamori mansit. Propterea dicit quod ubi semel iam hic in captivitate existentes discursum intra se omnes tres habuissent, quidnam in tortura aliqua earundem fateri debueret? Responderunt sibi ad invicem, ut qualibet fateatur quid sciet. Illa etiam fatebitur ubi ad rigorem venerit.
16. Illa demum glatiei ex quibusque grandinis confitiuntur per praemissas Magdalenam Pukachinka et Pliuskovica allatae sunt, pro quibus in rigidissima hieme plane sub Bellam ad molendina ambularunt, ubi etiam pertriduum mensissent. Ficzovka vero minus cum ipsis fuisset, scivit autem quando illud abivissent. Poszonichka etiam in omnibus praemissis actis et conversationibus cum eisdem semper fuisset.
17. Fassa est ultimo quod daemon in pulchra et formosa iuvenis forma, sagis appareat quodque per modum viri cum ipsis convivat, et quod semen eiusdem non prouti naturale virile semen, verum frigidum appareat.
- Datum ut supra, anno, loco et die.
- Praesente me Matthia Petran, Comitatus Szaladiensis iurassore, manu propria
Et me, Francisco Kőszely, incliti Comitatus Szaladiensis viceiudice nobilium,
manu propria
- Sequenti die magis se recoligendo dicit quod nunquam aliquid contra dominam Horvattichianam viderit aut sciverit, nisi solum quod cuiusdam viatoris Mihalioczensis uxor naraverit (!) eidem, quod tamen ex tecto eiusdem detraxerit, nesciret autem quare. Praetera dicit quod dicta domina Horvattichiana illa recte post torturam, cum uno magno cultro volebat eandem transfodere, in tantum ut etiam custodem carcerum in auxilium acclamasset, ut et ipse audivisset eandem clamori. Quo ad sororem Szmehaikam confirmat suam fassionem priorem. Revocata quum patibus. In exitu ex arce confirmavit sua praemissam fassione, ratione invasionis cum cultro. Sub patibulo in expeditione hodierna omnia confirmavit.
- Et sequenti die magis recollecta confirmat, quo ad Pozovichkam.
- Tertia vero die, id est post sumptionem SS Eucharistiae magis recollecta fassa est quod omnia quae prius contra ipsam dixeret non essent vera, verum ex metu tormentorum et dolore dixeret.
- Nisi hoc unicum verum est, quod ante 4. circiter annos ubi dictam Ficzoviczam maritus suus duirus tractasset, dedit ipsi dicta Posovichka certas albas glebularum ex quas dedit marito suo in potu aquae ac vini, sicque statim infirmatus, et post duas septimanas mortuus est.

2.1.12. Magdalena Fundak

2.1.12.1.

Kotoriba, 5. listopada 1745.

Svjedočanstvo Jurja Oszterhübera, plemićkog podsuca Zaladske županije, o istrazi provedenoj protiv Magdalene Fundak zvane Đurkan iz Donje Dubrave, zbog optužbi da se bavi magijom.

Anno Domini 1745, die vero 5ta mensis Octobris, in oppido Kotor, inclito Comitatu Szaladiensis et Districtu Insulae Muraköz existente, pro parte eiusdem incliti Domini iuramentalem modo et ordine sequentem peregimus testium fassionem:

De eo utrum

Primo: Scitne, vitine, auditivne testis Magdalenam Fundak aliter Gyurkan nominatam, alias oppidanam Kottoriensem, artibus magicis usam praemissa comminatione hominibus, aut pecoribus nocuisse? Vel nefors etiam interemisse? Si ita, quos, quorum, qua arte, quando?

Secundo: An communis suspicio et scientia fuerit de ipsa quod artes illicitas etiam vaticinano exercuerit? Fugaque sibi conselendo in partibus alienis casitaverit?

Prima et ultima in ordine fatens honesta mulier Ursula, Martini olim Lassics relicta vidua, annorum circiter 60, in oppido Kottori inclito Comitatu Szaladiensis, et Districtu Insulae Muraköz adiacente comorans, adiurata, examinata, fatetur ad primum scitu: quod ante evolutionem annorum circiter 15, certae dies horis pomeridianis pro tunc fatens apud Magdalenam Fundak, inquilinam agens, reperte praemissa Magdalena sepositis cunctis suis negotiis ad formam gravissima infirmitate oppressae lecto acumbens, spatioque temporis notabiliori supine iacens, statim item agitatis universis corporis artibus trepidare visa est, ad fatentem formalibus aiens: „Nonne audi aviculam meam suavissime canentem et csuncsiber. csuncsiber sonantem.“ Fatens his dictis licet quidem cum singulem attentione circumspexisset, nihil attamen advertere, minus enaretum cantum audire, aut praescitam avem conspicere poteret. Dein tamen specificata Magdalena Fundak lecto in forma pristina se elevans carpiorem assavit, eundemque opinio gustu comedens sub tectum domus ascendit, nihilque eidem ultro male evenit. Ad secundum declarat scitu suspicionem communem de ipsa circum strepuisse quod omnino magiae artibus usa fuerit. Scitu porro dicit eandem saepe visam fuisse herbas, quercus et his alia eidem, nota requisita componentem, ac pro diversitate circumstantiarum requirentibus medicinarum adinstar praebuisse.

Super qua modo praedecarata facta specificata testis fassione praesente, sigillis usualibus manibusque propriis signatas dedimus, litteras testiominales anno, die, mense, locove quibus supra.

Georgius Oszterhueber, incliti Comitatus Szaladiensis,
substitutus viceiudex nobilium, manu propria

L.S.

Na poledini: C

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93, Krivične parnice

2.1.13. Doroteja Jurović

2.1.13.1.

s.l., s.d.

Svjedočanstvo Franje Kőszeghija, plemićkog podsuca Zaladske županije, o iskazu Doroteje Jurović, dano prilikom ispitivanja

No. 1

Quomodo vocaris?	Vocor Dorothea Jurovich, Stephani Kruslics vidua.
Unde es?	Sum es Szelnicza
Quando es incaptivata?	Sum adducta anno 1733, ipso die Sancti Michaelis Archangeli.
Quis te curavit capi?	Inclitum Dominium Csaktorniensis.
Quare te curavit capi?	Propter suspitionem magiae, quod Duganicza contra me fassa fuisset, quae est combusta.
Novistine Duganiczam?	Novi, sed non me sentio ream in magicis, neque scio.
Exercuistine cum illa res magicas?	Nullas exercui, neque scio.
Fors te illa docuit ut exerceas?	Me absolute nihil docuit.

Extradatum per me, Franciscum Kőszeghi, incliti Comitatus Szaladiensis, viceiudicem nobilium, manu propria

Na poledini: No 1 Dorotheae Jurovich, Stephani Krussich viduae, examen super magia

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93, Krivične parnice

2.1.14. Pana Koronczy

2.1.14.1.

Legrad, 16. kolovoza 1733.

Svjedočanstvo Franje Kőszeghija, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Stjepana Sebőka, prisjednika iste županije, o istrazi protiv Pane Koronczy, optužene za vješticarstvo.

Anno Domini 1733, die vero 16. mensis Augusti, in Oppido Legrad, pertinentiis Arcis Csaktornya, Districtu Insulae Muraköz, et inclito hocce Comitatu Szaladiensis existente habito, penes commissionem generalem spectabilis domini Georgii Niczki, de eadem incliti Comitatus Szaladiensis vicecomitis, ad requisitionem perillustris domini Georgii Zaygar, incliti Domini Csaktorniensis praefecti, infrascripti viceiudicium et iurassor penes *de utri* puncta peregimus inquisitionem et testium collectionem.

De eo utrum

Primo: Scitne testis, viditne, vel audivitne, utrum Panna Koronczy Legradiensis, quae actu Csaktornyae incaptivata manet, alicui in Oppido Legrad nocuerit rebus magicis, aut exercuerit qualiter et ubi, et utrum comminata sit?

Primus testis strenuus Matthias Vugrinchich, oppidanus Legradiensis, annorum circiter 35, adiuratus, examinatus, fassus est auditu, quod dum anno currenti in festo Epiphaniae ambulasset more solito cum cruce per domos, obiavit dicta Panna simul existente, dum que intra se studiosi locuti fuissent, dicentes: „Ista est saga,“ ad quae allocuta est dicta fama studiosus dicens: „Mellyik besre lilek kurasi mondgya hogyén bolzurkány vagyok, no megh bannya.“

Secundus testis strenuus Joannes Jambor, oppidanus Legradiensis annorum circiter 46, adiuratus, examinatus, fassus est, quod dum anno praeterito uxor eiusdem educillasset vinum circa festa Pentecostalia et dicta Panna advenisset, dicti vero fatentis uxor non dedisset illi vinum, abivit dicta Panna, et dum exivisset ad plateam, minata est dicti fatentis uxori dicens: „Non obtulit mihi vinum, sed post tertiam diem deplorabit,“ uti et filia dicti fatentis fuit facta clauda uno pede, cui Pannae dictus fatens medio unius foeminae nunciavit comminando: „Si non sanaverit filiam,“ docebit illam post triduum venit dicta Panna ad filiam fatentis, et pedem aliquibus unguentis linivit, et post tertiam diem sanatus est pes dicti fatentis filiae.

Tertius testis strenuus Joannes Mattho, oppidanus Legradiensis, annorum circiter 46, adiuratus, examinatus, fassus est, quod annos ab hinc tres, tempore vindemiae, dum suus filius custodisset oves, venit dictae Pannae filia, et lusit cum ovibus, alloquitur illam, filius dicti fatentis dicens: „Tu, Sumak, quid facis ovibus.“ Haec verba audivit dicta Panna et increpat dicti fatentis filium, quod dixerit filiae Sumak. Post unam septimanam contractus fuit filius dicti fatentis manibus et pedibus ita ut quinque mensibus non potuerit ambulare. Tandem colloquitur dictus fatens cum sua uxore dicens: „Quid faciendum cum nostro filio? Ego dicerem quod Panna illi nocuerit, et intendo illam mittere Csaktornyam.“ Post aliquot tempus obiavit dicta Panna maiori natu filio dicti fatentis, et alloquitur illum: „Quare tuus frater meam filiam nominavit Sumak? Bene, bene.“ Reponit filius dicti fatentis toties nominatae Pannae etiam: „Bene, bene. Vere meus porcus te intendit mittere Csaktornyam, etiam si quantum consumere debet.“ Post spacium(!) unius circiter septimanae convaluit filius et nunc bene valet.

Quarta fatens honesta Catharina Kovach oppidana Legradiensis, annorum circiter 35, adiurata, examinata, fassa est quod annos ab hinc quatuor unam vaccam occiderit lupo, cuius vaccae carnes accepit praedicta Panna cum suis vicinis et consumpsit, exponit fatens iudici oppidano casum de vacca, et petit ut siquidem carnes consumpserint restituant pellem, mandat iudex ut adeat Pannam et repetat pellem, adivit fatens Pannam et petit pellem, sed Panna recusat, tandem de verbo ad verbum in tantum devenerunt, quod Panna dictae fatenti sit comminata dicens: „Paenitebit te.“ Et post unum mensem intumuit fatens ita ut fuerit sicut unum vas. Suadet dictae fatenti consanguineus dicens: „Mea glos, scisne cum quo contendisti verbis, adeas tu Pannam, et melius valebis.“ Mittit fatens unam foeminam ad dictam Pannam, et paulo post suam matrem, advocant Pannam, advenisset Panna, perciti fatentem et comprimit illam et sensim, sensim melius cepit(!) valere fatens nuncque sana manet.

Quinta fatens honesta Barbara Horvath Legradiensis, annorum circiter 25, adiurata, examinata, fassa est, quod annos ab hinc sex pepulerit boves suos ad pascua, dumque

penes domum dictae Pannae pepulisset, impingunt ad sepes(!) dicti boves, et dicta Panna clamat ex horto dicens: „Atta teremtette gazdajaval edgyüt ki marhaja at,“ et iteratis vicibus repetit, reponit fatens: „Szegény Panna megh nem ettek sóvényedet,“ respondit Panna: „Hat tied a marha,“ percipiens nasum dicit fatenti: „No paenitebit te.“ Post aliquot tempus fuit infirmata dictae fatentis proles, quam diu semel in sinu portasset, obviat dictae Pannae, interrogat Panna fatentem: „Quid accidit tuae proli,“ respondit fatens: „Non scio.“ Dicit Panna: „Tu aliuci peccasti, et facit tuae proli, aliqua talis bona foemina, eas et cui obviabis illa tuam prolem sanabit.“ Dicit fatens: „Cui obviabo?“ Reponit Panna: „Eas, eas, et cui obviabis, sanabit prolem.“ Post aliquot dies, mortua proles.

Sexta fatens relicta Joannis Kemsei, Legradiensis, annorum circiter 48, adiurata, examinata, fassa est, quod dicta Panna ante Festa Natalicia anni praeteriti curasset duos filios fatentis, dumque eosdem resanasset, venit una vice toties nominata Panna ad fatentem, quae fatens illa die pinsebat panem, dicit Panna fatenti: „Pinsuisti panem, des mihi illum libonem?“ Sed fatens non dedit illum, quem Panna demonstravit, verum minorem, abivit cum furia Panna accepto libone. Die sequenti fatens infirmata, et quasi mente capta, hinc ide volutabatur, et usque ad tempus Paschalis anni currentis iacuit, cuius dexterarum manus tres digiti nunc etiam contracti apparent, neque potest cum illis.

Septimus fatens strenuus Georgius Huctiho Legradiensis, annorum circiter 50, adiuratus, examinatus, fassus est, quod annos ab hinc duos dum educilasset vinum venerit ad illum praescripta Panna, et petiit vinum, respondit fatens: „Non habeo, quia iam effluxit.“ Reponit Panna: „Non vis mihi dare vinum, sed te paenitebit.“ Insequitur illam fatens dicens: „Quare me paeniteret?“ Et dicit eidem Pannae: „Audis, foemina, si tu aliquid feceris mihi, vel meae uxori, vel meo filio, eto te incusabo.“ Ex post triduum fatentis filius infirmus factus, ita ut totus intumverit, exorat advocari Pannam et filium venit, et incoepit curare. Altera vice, venit Panna, cui dedit fatens comedendum, bibendum, et unum Marianum, accipit Panna et abit. Post abitum illius, dicit fatens uxori: „Vere ista foemina fecit nostro filio, quod male habeat.“ Sequenti die adveniens Panna reportavit marianum dicens: „Hic habetis marianum. Scio bene quid collocuti fusitis vesperi post meum abitum.“ Neque venit amplius Panna et curasset filium, qui integro anno infirmitate pressus, mortuus est.

Octavus testis agilis Michael Pöcseth, Legradiensis, annorum circiter 38, adiuratus, examinatus, fassus est, quod annos ab hinc duos, dum venisset ex iteneratione aliquantulum male semet sensit, et decubuit ad lectum, absente suae uxore, et domi non existente, venit Panna ad culinam et colloquebatur cum servili ancilla, dumque abire voluisset, inspicit per fenestram, et fatentem iacentem advertit, alloquitur: „Quid est tibi, iaces?“ Reponit fatens: „Aliquantulum me male sentio.“ Interrogat Panna: „Curatne te aliquis?“ Dicit fatens: „Una foemina.“ Audit his, nec unicum verbum Panna dixit, neque accepit vale. Post unum quadrantem horae, talis dolores venerunt fatenti inter crura, ut vix ambulare potuerit, magna cum difficultate adivit Pannam, et strictissimis verbis est illi comminatus, quod velit incusare apud perillustrem dominum praefectum, et in locum defunctae Szep Illonae curare imponi, abit fatens domum, et post paucum tempus ita convaluit, ut nullos dolores in corpore senserit.

Nona in ordine fatens honesta relicta Michaelis Szent György Legradiensis, annorum circiter 50, adiurata, examinata, fassa est, quod anno praeterito circa festum Sancti

Joannis Baptistae venerit toties fata Panna ad fatentem et petierit fila pro texenda tela, quia aliquantum eidem defecisset, cui respondit fatens: „Non possum dare, quia sula indigeo.“ Hoc non curato iteratis vicibus venit dicta Panna, et reiteravit petitionem quatenus illi daret fila in defectu, sed fatens semper recusavit dare, siquid fila indigeret. Terna vice veniendo Panna iterum petit fatentem, sed fatens recusavit, abivit Panna dicens: „E, si non dabis!“ Et post illius abitum statim sensit dolores in corpore, et febres habuit tribus mensibus, nunc etiam non bene sentit, et non alium causat, quam Pannam.

Decimus testis Georgius Dvekar Legradiensis, annorum circiter 30, adiuratus, examinatus, fassus est, quod in mense Martio anni currente rogaverit toties dictam Pannam, quatenus suum filium a certa infirmitate sanaret, cui promisit vel paratam pecuniam, vel vero S. V. porcum valoris viginti quinque grossorum, dedit Panna certam herbam ut lavet filium, sed fatens non curavit lavari filium, quia timuit ne peius habeat. Post aliquot tempus venit ex vineis Panna cui dedit fatens comedendum et bibendum, adfuit ibidem unus Zingarus qui cudebat, alloquitur illum Panna: „Tu, Zingare, si mihi in coturno soleae clavum acclavares,“ respondit Zingarus: „Demones tibi acclavent!“ Abivit Panna et per nasum semet trahendo dicens: „Si scires quae sum ego, libenter acclavares.“ Et post aliquot tempus Zingari filius fuit manibus pedibusque contractus et mortuus. Post haec venit dicta Panna ad fatentem et petit ut illi solvat vel det S. V. porcum quem promiserat dicit fatens: „Quare tibi darem, tamen non sanasti filium?“ Irata Panna, et per nasum manum suam trahendo dicit: „Libenter exposit solveres.“ Et abit. Post aliquot tempus filius fuit manibus pedibusque contractus et mortuus.

Undecimus in ordine testis Michael Fejer Legradiensis, annorum circiter 35 adiuratus, examinatus fassus est, quod una vice tulerit ad molendum Panna unam mensuram frumenti, et nihil dixit molitori, ut molat, tantum deposuit frumentum et abivit, sequenti die venit Panna, et cum non fuisset molitum frumentum dicit molitori: „Non molivisti.“ Accipit frumentum et per nasum semet trahendo, abit ad aliam molam. Circa vesperam molitor male sentit, et totum corpus tremebat, capitisque dolores habuit, curat sibi aperiri venam et corpus scarificari, sed nihil sensit melius. Ivit ad Pannam et rogat quatenus illum sanaret, venit Panna dicit molitori: „Tibi caput dolet.“ Post tempus aliquot melius habuit molitor, quia dixit Panna quod velit dicere incantationem venit altera vice Panna et dicit molitori: „Melius vales, non tibi dolet caput.“ Tandem linivit molitoris pedes et post linitionem intumuerunt molitoris pedes, misit molitor unam foeminam ad Pannam ut illum iuvet. Abivit ad Pannam foemina, et durioribus illi dicit ut iuvet molitorem, quia te accusabit apud dominos officiales, tandem post dies aliquot melius habuit molitor.

Duodecimus testis Adamus Faifer Legradiensis, annorum circiter 29, adiuratus, examinatus, fassus est quod annos ab hinc quattuor in strictissima hieme, circa festum Epiphaniae exiverit pro lignis secandis, dumque ivisset penes domum dictae Pannae advertit in platea unum truncum, quem aqua portavit, putabat quod libere accipere posset, incipit secare, exit dictae Pannae maritus dicit fatenti ut relinquat et accipiat illi pileum. Post moram exivit Panna et accipit fatenti securim. Fatens rogat ut restituat, et ultra duas horas stent in platea solus fatens, neque potuit de loco abire. Tandem exivit Panna, cui debuit dare fatens pro securi et pileo grossos duos, et ita abivit. Tandem advenientes Joannes Mattho et Sigismundus Papai Legradienses, nararunt casum deffuncti(!) condam Georgii Csobodi, quod illam dicta Panna pepulerit

per plateam usque suam domum in vestitu Franciscani et noctu etiam eundem Csobodi mortificaverit, idque circa festum Trium Regum, quem casum dictus Csobodi coram perillustri domino praefecto Georgio Zaygar uberius narravit.

In cuius rei fidem hasce nostras literas(!) extradidimus testimoniales.

Datum anno, die, mense, locoque quibus supra.

Franciscus Köszeghi, incliti Comitatus Szaladiensis, viceiudex nobilium, manu propria L.S.

Stephanus Sebök, incliti Comitatus Szaladiensis, iurassor, manu propria L.S.

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.15. Juraj Kranjčec (Kraizlor)

2.1.15.1.

Gradišćak, 5. siječnja 1747.

Svjedočanstvo Ivana Nagyfallusyja, prisjednika Zaladske županije, i Ivana Jambrešića, izvršitelja parničnog prava, da im je Doroteja Skoriot posvjedočila kako je Juraj Kraizlor ili Kranjčec zajedno sa svojom ženom uz korištenje magije ubio konje Martina Jurovića.

Infrascripti fatemur per praesentes testimoniales nostras, qualiter certa mulier Dorotea Skoriot, annorum circiter 60, in Monte Gradischak degens, pro nunc in extremo agone existens, coram nobis sub iuramento fassa et attestata sit, quod illa ex certis signis non magicis, sed materialibus et naturalibus cognovisset et experta fuisset, quod nullus alter, quam Georgius Kraizlor, seu Kranchez cum sua uxore in Pago Sabnik inhabitantibus vicino suo Martino Jurovich, per modum magiae fecissent, quod nimirum S. V. equi dicti Martini Jurovich omnes perivissent et crepassent. Postquam autem idem praenominatus Martinus Jurovich, a dicta Dorotea Skoriot scissitatus fuisset, quae nimirum causa esset, quod equi eiusdem nec comedere, nec quasi ex stabulo exire possint. Eidem declarasset quod praescitus Georgius Kraizlor cum uxore sua, qui ipsi comminati sunt per prius, quod omnino illi soli et nemo alter causa sint suorum S. V. equorum periculi, et quam primo dictus Martinus Jurovich incepit bonis et malis verbis increpare excipere dictum Kranchez cum uxore sua. Statim equi inceperunt comedere et melius habere et nisi praefatus Martinus Jurovich rescivisset per dictam mulierem maleficum actum dicti Kranchez et uxoris eiusdem (prouti etiam homo qui dictos equos curavit, fassus est quod omnino miseri equi magicum defectum habuerint) et nisi citius ista obstacula obvenissent, absque ulla dubio, equi praesciti Martini Jurovich perivisset. Similiter etiam dictus Georgius Kraizlor seu Kranchez ante bienium connatus(!) fuisset cum uxore sua cuidam vicino Georgio Perchich, cuius S. V. equi etiam hunc in modum periclitantes nisi invenisset hominem qui ipsos curavit et resonavit omnes perivissent(!). Ex quibus tamen unus perivit, quod teneatur omnibus in eodem pago inhabitantibus prouti idem praescriptus Georgius

Perchich fassus est, quod ille homo qui ipsius equos curavit etiam contra uxorem dicti Kranchez fassus sit, quod illa causa fuerit defectus equorum dicti Georgii Perchich. Caeterum alto admittitur iudicio spectabilis domini praefecti et incliti officii.

In cuius rei fidem hasce testimoniales litteras nostras extradeditimus. Datum Gradiscak, die 5 Ianuarii, Anno Domini 1747.

Joannes Nagyfallussy, incliti Comitatus Szaladiensis, iurassor, manu propria L.S.

Joannes Jambressich, processualis iuris exactor, manu propria L.S.

Na poledini: Attestatio Domini Jambressich

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.16. Agneza Lacković

2.1.16.1.

s.l., s.d.

Svjedočanstvo Stjepana Horvata, prisjednika Zaladske županije, o istrazi protiv Agneze Lacković, optužene za vještičarstvo.

De eo utrum

1. Scitne vel audivitne testis, quod Agnes Laczkovich alios aliquando dixisset et nominasset magos aut sagas?
2. Scitne vel audivitne testis quod aliquando res magicas practicasset, aut superstives observasset?
3. Scitne, viditne vel audivitne testis, quod aliquando cuipiam hominum, vel vero pecoribus nocuerit, aut vero suspitirentem quando de ipsa homines habuerint ex quibus circumstantiis qualiter, quomodo et quibus auxiliis?
4. Scitne vel audivitne testis, quod alicui minata fuisset, vel tempestate, grandinem et nocivam pluriam facere? Scitne aliquando dixisset, vel vero tempestates futuras praedivinasset?
5. Scitne, viditne, vel auditne testis, quod res magicas ut essent oleum, unguenta, nocivos, pulveres, pixides, osas, ossa humana et reliqua re apud se vel alibi scririsset?

Primus testis honestus Micael Flaxar, montanista dominalis ex monte Zaveschak, annorum circiter 50, adiuratus, examinatus et fassus est, dum in labore domini Koach fuisset, dicta Mariana Dugan cum Micaele Flaxar iactaret se coram ipso, quod certum fungum dederat uxoris Marci Horvatich, Magdalenae Lechka, cuius vaca venerat ad sagas diu noctuque rugens, quid cum illo fungo fumigasset vacam, et dicta Mariana Dugan dixit coram dicto Micaele Flaxar si prius se fumigasset quam vacam non perisset. Dum dictus Micael Flexar contendisset cum Mariana Dugan venit dum prandium sumsisset serpens ad illum et voluit intrare scutelam et ille percutiebat cultro et alter

socius Stephanus Kedniak ille percepit baculum et totum caput confregit illi, et proecerunt seprentem ad spinas et sequenti die non invenerunt.

Secundus testis Marcus Horvatic montanista dominalis Goriczay ex monte Szelnischak, adiuratus, examinatus, et fassus est quod omnino sciret vacam suam prout primus in ordine testis fassus est hac perdidisse, rugisse, et de domo fugere volends et post quam per uxorem suam fumisata fuisset quibus auxiliis nesciret. Illico vaca sanata, uxor vero sica extremo agone dedita, et extra se rapta gaviviset no lite me, sed vacam tenente in qua infirmitate mortua est.

Tertius in ordine testis providus Stephanus Kudniak, montanista dominalis ex monte Zaveschak, annorum circiter 40, adiuratus, examinatus et fassus est, quod tam solus, quam alii circa circum chohabitanes(!) maximam habeant suspitionem ad dictam Marianam Dugan, nimirum propter vacas de quibus vaccis tam prefatus testis, quam alii nulum habuissent comodum et fructum quaratione, eundem praefatam Marianam Dugan, tam ille, quam alii, causant ilam vero semper in ambundantia habuisse.

Quartus in ordine testis providus Georgius Szabolchak, montanista dominalis in monte Zaveschak, annorum circiter 30, adiuratus, examinatus et fassus est sicut immediate precedens (!), hoc adendo quod si ille decem vacas haberet, dicta vero Mariana Dugan unicam, adhuc plus lucri haberet illa ab una quam ille a decem.

Stephanus Horvath
incliti Comitatus Szaladiensis iurassor

Na poledini: Causa Mariana Dugan / Inquistio Duganiczae / D

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 92, Krivične parnice

2.1.17. Magdalena Lukačinka

2.1.17.1.

Čakovec, 19. svibnja 1717.

Svjedočanstvo Matije Petrana, prisežnika Zaladske županije, i Franje Köszelyja, plemićkog podsuca iste županije, o iskazu Magdalene Lukačinka, dano prilikom ispitivanja mučenjem²²

Examen in tortura Magdalene Lukachnika, in Arce Chaktornya, die 19. Maii, 1717. factum.

1. Poveda da ie znamenie dobila pod Jobovom hruskom.
2. Veli da iu ie Ficzovka na nie vzela.

²² Zapisnik je bio sastavljen na hrvatskom i latinskom jeziku te ovdje donosimo obje verzije.

3. Poveda da sze ie Ficzovka z Pozovichkom obimala i proszila ie ie dva drugi, da szo nai ne prepovedu.
4. Valuie da suz vsze tri z oblaka pod hrusku opalie. Tho je thi Ficzovka i Pluskovicza, i da suz iu zgrabile, i v nekakvum kossu odpelialie, i recheni kos ie bil kakti ieden hintov z chetiremi chernemi koni pred iednim lettom, okolu velike messe Job ie pak konie gonil.
5. Mihok ie pokoini po goriczah derva czepal i szekel. Ona ie pak ogenja ulogela pri Pressaki, gde suz nessale pred velikom messom.
6. Szerpacha ie bila kapitaniczka, koia ie takai ovdi bila. To ie onda bilo gda suz liudi k Sz. Roku isli. Onda one suz po terszni vu skaff bralie i oruk truzgali ie. Koteri vino grla suz obralie, vszu ie zpilie i bilo ie terpko.
7. Poveda tokai da suz ondi bili iednu 4 vrage v lipom kipom, i s nimi suz one droge nazochi siveles. I videla ie takoi da ie i Szerpacha s nimi sivele. Ko ie sze v zraku pripechalo, graszu sze v penznih lagvih vozili i ona nije dekla bila., tho ie tho Szerpachi i Ficzovki, pak Pluskoviczi.
8. I poveda da suz iz prek Drave vu nekakvum kossu prepelialie sze.
9. Valuie da sui tuchu delale lani iz pepela, koiu v fortuffe delit i onak suz iu okolu czirkve szeale S. Gere in aquis
10. Pozovichka ie takai vu vszem thom delu s nim bila, kak i Szerpacha: et hoc repetitis vicibus fassa est
11. Vino pak za kneza Panessirha kleti Ficzovka i Pluskovicza ieszu doneszle, koie suz nutru chez malu lukniczu vlezle, kakti suz i niu znale napravitti. Koie vino kada suz pile, ieszu iz zraka opalie.
12. Valuie takai, da ie szamo dvakrat z takvim vu ladenczum vrogom sivele.
13. Jobova sena ie takai vszaki put bila sz nimi, gda suz goder szkupa bilie.

Datum ut supra

Praesente me Matthia Petran, Comitatus Szaladiensis iurassore, manu propria

Examen providae Magdalenae [Lukachnika]²³ in Arce Chaktornia, die 19. Maii, anno 1717 facta.

1. Fatetur quod signum acquisiverit sub piro Jobi.
2. Dicit quod Dorothea Ficzovka eandem ad hoc induxerit.
3. Fatetur quod Dorothea Ficzovka ad Pozavichka amplexatae sint et rogarunt se ad invicem ne una deferat aliam.
4. Fatetur etiam quod omnes tres, id est Magdalena Lukalchnika, Helena Pluskovicza, Dorothea Ficzovka ex nubibus sub pirum ceciderint et quod ipsam per ceperint et in aliquali corbe adduxerint dicta vero corbis fruit per modum alii cuius carpenti cum 4 nigris equis, hocque ante unum annum circa festum Assumptionis Beatae Virginis defunctus vero Job equos perpellebat.

²³ Naknadno upisano.

5. Fatetur etiam quod ante praemissum Festum Assumptionis Beatae Virginis defunctus Michael Tkalecz per montes et vineas constanter circa vineas dominae Milerianae ligna secuerit, eadem vero Magdalena Lukachinka apud torcularia ignem extruxit, ubi uvas et botras compresserunt.
6. Dicit etiam quod illo tempore ubi homines ad S. Rochum inuissent Szerpacha capitaniissa existens, ibidem simul constituta cum aliis quae per unicas uni demiarunt botros ad scafia colegerunt et ita compresserunt quibus ita compressis verum quoque exinde ebiberunt, quod tamen erat valde asperum vulgo *terpko* dictum.
7. Fassa est etiam quod ibi quatuor (!) daemones in pulchra forma exstitissent, cum quibus quoque aerae ibidem constitutae sagae pallam comercium (!) carnale habuissent. Vidit etiam quod et Szerpacha cum dictis daemonibus convixisset. Quae omnia in aere contigissent, ubi in vacuis vasis vectae fuissent. Dicta vero Magdalena solum ancillam egisset dictae Szerpachae Ficzkovae Pluskoviczae.
8. Dicit etiam quod medio cuiusdam consortiae (!) suae transducta quam ibidem in ripa (!) Dravi reliquisset, inde vero in quadam corbe per siccum trans aquam redivisset.
9. Fatetur in super quod diu ante omnia ex cineribus grandinem fecisset, antependiis suis impotuisset. Sic quae circa ecclesiam S. Georgii in aquis demisissent.
10. Poszovichka, etiam prouti et Szerpacha in omnibus his actis simul fuisset, et haec repetitis vicibus fassa.
11. Vinum etiam ex caelario (!) domini Paveich Dorothea Ficzovka et Helena Pluskovicza adtulerunt, quae per aliquod valde angustum foramen intrarunt, sicuti et dicta Magdalenam instruxerunt, ut per simile angustum foramen intrare possit. Praemissum autem dum bibissent vinum, ceciderunt ex aere.
12. Fatetur demum quod binis saltem vicibus cum tali diabolo in iuvenis alicuius forma comertium (!) carnale habuisset.
13. Ultimo defuncti Job uxorem semper cum ispis erat ubicunque simul conregatae fecissent.

Datum ut supra, anno, loco, et die

Praesente me Matthia Petran, Comitatus Szaladiensis
iurassore, manu propria
Et me, Francisco Köszely, incliti Comitatus Szaladiensis
viceiudice nobilium, manu propria

2.1.18. Katarina Macenica

2.1.18.1.

16. ožujka 1735.

Svjedočanstvo Jurja Somšića, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Berke, prisjednika iste županije, o iskazu koji je Katarina Macenica, optužena za vještičarstvo, dala prilikom ispitivanja mučenjem, otkrivajući kako je liječila pojedine osobe i kako se pridružila savezu ostalih vještica

Anno Domini 1735. die vero 16 mensis Martii coram generosis dominis Georgio Somšics vice iudice(!) nobilium et Ioanne Berke iurato assessore incliti Comitatus Szaladiensis, Catharina Maczenicza actionetenus praetensa saga per tollerationem deliberatione tenus adiudicata sibi torturae gradus quid fassa, confessaque sit sic sequitur. Imo quidem et ad gradum 1mum; ad exposita nimirum et ostentataque eo gradu destinata instrumenta nihil

Pro 2do interrogata cur hominibus comminata fuerit? Respondit nemini se comminatam fuisse, et hunc gradum passa per unum quadrantem.

In 3io gradu torturae tam in omnibus punctis actionetenus contra se expositis, quam etiam inquisitionis perstiti in negatione.

In quarto gradu torturae de comminationibus iterato nihil, verum de bove providi Blasii Kalcsninszin in monte Marhatovecz degentis, non quidem per ipsam destructum, verum resanatum exstitisse et illud medium a vicina sua Catharina nempe Nemech didicisse, quae vicina adhuc in vivis esset. Item in eodem gradu a genero defuncti Nemech hoc didicisse: quod si in vestigia cuiuspiam clavus et tumba iam in terra reposita exceptus incussus fuerit, et si farina, quae in defuncti domo instrumentisque reperta fuerit, vestigia illa aspergantur. Ex his et per haec cui irasceret vulnere quaedam in parteque corporis, qua voluerit infligere et procurare possit, ita quidem ut in illis vulneribus vermes crescant, illisque magis et magis pars illa corporis ruinetur. Item et hoc ad punctum inquisitionis in ordine quartum quod artem hanc quam illis nucibus et pileo in domo Bongracziana ratione per servum furto sublatae cuiuspiam rei valoris florenorum 12 perpetrata, defuncta Gregorio Sulekiana didicisse, in monte Lohobcsak. Ac ubi funem unguento ex nucibus in inquisitione declaratis facto inunxisset, nihil aliud se dixisse fatetur, quam quod qui abstulit referat, idque vicibus ternis.

In 5to gradu tam inquisitione, quam et actionetenus exposita puncta prioribus tamen confirmatis negat.

Catharina Majczenicza post torturam in carceribus fassa est, quod domina Pongracziana constituta in doloribus, ipsam memoratam Majczeniczam ad se curaverit vocari, illaque quid de doloribus istis sciret ipsam iuaret. Majczenicza vero accedens aliquam Kalczinam nomine Dorotheam, ante cuius portam ex tecto extraxit stramen quodpiam. Viso hoc nominata Kalczina Majczeniczae frustum cuiuspiam telae, et uva quatuor (!) dederat, quibus acceptis, Majczenicza addito filo, quopiam viridi quo aures sv. porci ligatae fuerant, dum mactaretur; ex domo propria, adivit dominam Pongraczianam, ibique ex memoratis stramine, tela et filo viridi facta medicina fumi-

gavit dominam Pongraczianam, quo peracto, etiam domina memorata libera evasit a doloribus.

Ulterius fatetur et hoc, dum fuisset in vinicolatu domini Vasonyi, medio servitii tempore in horto quopiam perquiete se deposuisset, de repente ex aere multitudo sagarum coram ipsa se stitit; ista perterrita, per illasque hortata ut in consortium illarum se immitteret, quod in omnibus suis rebus durante vita bene esset, quae obcaecata hortatione simili, se in consortium earundem immisit ac in loco quopiam ubi etiam masculus quispiam in nigro vestitu nomine Hanzek, ipsam in librum ac numerum earundem inscripsit, idemque Hanzek in humero istius Catharinae sigillum appressit, unguentoque quopiam nigro sub humeris et dorso, ipsam unxit, quod etiam eodem in loco repertum est. Factaque tali inscriptione Deum omnipotentem, sanctissimam Trinitatem denegavit. Beatissimamque Virginem similem esse reliquis muliebribus professa est.

Fatetur item quod hic in carceribus existens Marinka Banics ipsi dixit artem hanc, ut infantis sine baptismo mortui ossa iam putrefacta, item ex cemeteriis novem terram quampiam, ubi mortuus quispiam reponeretur, ex sinistra uti iaceret parte accipiat, contigatque ac apud se gestet, nihil ipsi per quempiam, nec lege, nec aliis instrumentisque noceri possit, et quod memorata Banics apud se haberit et gestaverit.

Suliczam ex Mihalovecz Superiore uxorem editui ex Nova Szela Szelsofflvam mortuam, Istolousluam hic in carceribus existentem Magdalenam Scorjansoffluam etiam in carceribus existentem in labiis habere sigillum, Dorotheam quandam ex Szelnicza cuius fliam (!) duxit filius Richarhin Barbariczliam in carceribus existentem esse in alia compagna, in qua esse insimul novemdecim; Legradiensem Dorotheam esse etiam in alia compagna. Uxorem Nicolai Panics esse similiter in alia compagna; fatetur complices et socias inter quas se iam undecim annis esse ulterius interrogata (!) qua arte magica tonitrua et grandines conficere solerentur, respondit quod diebus angarialibus, prouti et consimiliter novilunaribus, dum vestes foeminae (!) lavarent praecipue diebus Martis et Veneris cineres eiectos absque cruce congregant et aquam ex Dravo seu Mura accipiant et portant ad apicem montis Rogatecz vel vero Ivanschicza, ibidemque in vaso quodam seu cado aquam cineribus mixtam coquant (!). Quibus ligna vulgo glogova adportat ipsorum Hansek nominatus, coctam ita grandinem in saccos fundunt, taliter absportant, quando vero efundere (!) volunt, eotum Hansek ipsis portat, illae vero penes volant et grandinem e saccis seminant. Dixit et iam quod anno 1733. siccitate 1734. grandine et anno modo curenti (!) 1735. similiter siccitate fructus agri et vinearum velint corumpere (!), nisi Barbericska et reliquae complices suos prodixerint. Super quo dum ad confrontationem fatens quod sub ipsius compagna illarum 19. essent, ad oculos dixisset, nulla profiteri velit.

Na poledini: Catharinae Maczenicza magiae insimulatae examen

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.19. Job Martinić

2.1.19.1.

Čakovec, 17 i 18. ožujka 1717.

Svjedočanstvo Franje Kőszeghyja, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Mihovila Kanotaja, prisjednika iste županije, o iskazu Joba Martinića dano prilikom ispitivanja mučenjem

Anno Domini 1717., die 17. Martii in propugnaculo Arcis Chaktornia, omnino Insula Muraköz ex Comitatu Szaladiensis existente et habito, per nos Franciscum Liengiet, videiudex nobilium Comitatus Szaladiensis, et Michaellem Kanotay, iurassorem Comitatus eiusdem, praesentibus ibidem et eotum perillustribus ac generosis dominis Nicolao Budor, Comitatus eiusdem supremo iudice nobilium, Ladislao Vincenti Viriek per Regnum Croatiae fori utriusque iurato advocato Paulo Czinderi, Ioanne Barrich, Georgio Tusztich, praefecto Dominii, Melchiore Bedekovich et altero Balthasare Bedekovich, Emerico Pavesisch, Nicolao Liubetich eiusdem Dominii provisore, Francisco Hoszegi, praefati Comitatus viceiudicis nobilium, Melchiore Kasniar et Joanne Horvath, eiusdem Dominii clavigero, necnon duobus satrapis et castelano (!) factum est erga latam iuditias (!) deliberatione Martinics Job seu Novak sagija iudicialiter (!) deliberatur et torturali examini.

Primo: Praefatus Martinics Job aliter Novak ligatus in lapride sederit et tractibus strictissime perstitit semper in negativa sua.

Secundo: Fassus est idem Martinics aliter Novak sub altera tortura certae sedi applicatus per lictorem quod audivisset a Poszovidka haec verba: „si ego aliquid passa fuero plures etiam alii plura patientur.“

Tertio: Ideoque fassus est sub eadem tortura quod dum certo tempore aestivo in anno ab huic circiter 13 ante rebelliones, idque die Sabbathi novilunii sub crepusculum in certo monticulo quasdam personas convivantes et comedentes invenisset inter quas Szrakoviczam, quae iam demortua est, et alias tres utpote Huniadianam, nam ex Superiore Hraschan, Szerpakoviczam in Monte Skopa, degentem et tertiam Szkunam, etiam sic dictum ex Superiore quoque Hraschan agnovisset ubi dum manducassent illum quoque intra se concumulando percuperunt et ibidem signum sive sigillum aquisivit verum non scit qualiter id quoque afferendo quod post illud tempus percussionis septimanis circiter septem lecto affixus exstisset, addendo id etiam quod eundem usque ad suam domum insecutae et committatae fuissent.

Quarto: Kada bi bil isel potucse po szvoie goriczah gledat zasztal ie Magdu Poturiska ex Rogoznicz i Fikzkovko iz Mihaljovciz gori Pluszkoviczu iz Plesivicze tucsu pobirajucs vsze vtevene, unu fertiche taki za tucsu vsze tri isle szu s niom prioti Simuniczu doli vsze zkupa, pital ie kam szu hodile i kai hocsejo z tem. Rekle szu vsze iednako da pobiraio verganie i da szu hodile vu Szlakovicze lonecz kupuvat. Pak ie desgi zapopil, hotel sze vu kercsmo iti, szuprot Filipanu doneszle szo dva pinta vina koie szu zkupa s nim zpile ne znati ali k Pavesrihu pernizce ali odnugod koie szu vu klanzu vszi zkupa zpili s nim. Zpominali szu sze, pital ie on kaj szu delale, rekle szu da szu one tucso napravile. On ie pil nekuliko krat s nimi, pak ie odisel dimo, i one dimo, obernuli szu proti merzloomu poliu, po grabe csez Fraterzke goricze, potlam ne bil s nimi, bile szu

vu rubacsah i plahtah. Vsze szu taile pred nim. Neszo sztele nikai pred nim povedati. Nagibala ga ie Magda Lukacsnika da bi sze med nie dal, naibolie i Ficzoicka. Rekle szo da budu vu ogeni neszle tucsu. Noszila ie vszaka ieden czulancek. Nabrale szo jo po Grahovcsinime goriczah proti Fraterzkeh, a on ne isel dale, nego od Popoveh goriczah do szvoih. Veli da szu mu povedale da iz onoga pepela delaio tucse, z kem sze pari pomladiti petkih i kvaternih torkih.

Michael Kanotay iurassor, Comitatus Szaladiensis
Franciscus Lengyul, viceiudex nobilium Comitatus Szaladiensis
manu propria

Tum povedal ie vre iz muke vszet v hiszi Grabancziki da ie Poszavicska vuchila szuju kcher nai ide k debeli Marinki, kotera sztoiecha vu Petrana Matheassa goriczai i k Ficzoicki vu Mihaliavcze da nai vuchine na me ztran da nikai nigda ne bi mogel szproti noj szvedochiti.

Franciscus Koszgh, incliti Comitatus Szaladiensis
incliti viceiudex nobilium, manu propria
Michael Kanotay, incliti Comitatus Szaladiensis iurassor, manu propria

Anno eodem die statim subsequente, 18. Martii ibidem extra:

Primo: Torturam constitutus et idem praefata Huniadiana confrontatus reiteravit omnia uti in hesterna tortura contra eandem confessus fuisset.

Secundo: Kak bi i uchera proti gori rechenem Szkuriamcza z nim szvedochivsi na zochi ie povedal da ie tam bila z paidasiczama szvoiemu vu mlado szobothu vecher i da szu ga onda zapechatilie.

Tertio: Gda sze ie zochil z Poszavichkom tak ie valuval proti noi kak i vchera?

Quarto: Kada ga ie drugi dan pochel master veszati, zakai rekel i valuval da ie dvaputi bil z nim vu compani

Quinto: Gda ie zochen z Szerpakoviczom tak ie valuval iosche ne na muko posztavlien da ie bila med temi drugemi gore rechenemi paidakczami (!) kotera mu ie odgovorilla da nigdar ne znala Szrakovicho odgovoril ie znas kakvi i mene.

Sexto: Kada ga ie vre pochel muchiti, tak ie valuval da ie tri pute bil z nimi i on da ie den krat vu Gorni Mihalioczi pri Fizavki ie sze z nimi znassel kada ie moral i on med nie doiti v nochi doiti kai szo tucho napravil ali i ondi ie bila z nim Huniadicza Szkurianicza Ficzoicka i onda szo tochu napravili, ka ie vu Mihaliiovzkom verho vinograde poterla okolu telienia kada goritze plevu i veszu

Septimo: Kada szu vre tucho zgotovile i po lonczy naszupalie pak szo ond poslie vu Mihaliiovszli verh i z nim pak ie mogla posztala vu zrako i pocheli ieszo tochu szeiati, koia ie terpela do Dragoszlavecz i ondi szu se raszipli.

Octavo: Kada ga ie vre iako z muka prignal vulvalie da ne preg 4 letta z nimi bil za szlugo.

Franciscus Kőszeghy, incliti Comitatus Szaladiensis,
viceiudex nobilium, manu propria
Michael Kanotai, incliti Comitatus Szaladiensis, iurassor, manu propria

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93

2.1.20. Barbara Pajnogaća

2.1.20.1.

Vukanovec, 12. studenoga 1732.

Svjedočanstvo Jurja Somšića, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Berke, prisjednika iste županije, o iskazima svjedoka ispitanih o tome je li se Barbara Pajnogaća bavila magijom, čuvala kakve magijske predmete, nekome naškodila ili prijetila

Anno Domini 1732. die vero 12. praesentis mensis Novembris, infrascripti fatemur et recognoscimus qualiter vigore Generalis comissionis spectabilis domini Georgii Niczky incliti Comitatus Szaladiensis vice comitis ad legitimam vero requisitionem incliti dominii Csaktorniensis pervenimus ad montem Vukanovecz pertinentiis arcis Csaktornya, districtu Insulae Murakosz, nec non hocce Comitatu Szaladinensi existentem habitum, ubi certam inquisitionem testiumque collectionem in facto magiae ut infra declaratur peregimus modo sequente.

De eo utrum

Primo. Scitne vel audivitne testis, quod Barbara Painogacsza alios aliquando dixisset et nominasset magos aut sagas.

Secundo. Scitne audivitne vel viditne testis, quod aliquando res magias (!) practicasset, aut seperstitiones (!) observasset.

Tertio. Scitne viditne aut audivitne testis, quod aliquando cuiquam hominum, vel vero pecoribus nocuerit aut vero suspicionem quandam de ipsa homines habuerint ex quibus circumstantiis, qualiter, quando et quibus auxiliis.

Quarto. Scitne, vel audivitne testis, quod alicui minata fuisset vel tempestatem, grandinem, et nocivam pluviam facere scire aliquando dixisset, vel vero tempestates futuras praedivinasset.

Quinto. Scitne viditne vel audivitne testis, quod res magicas, ut essent, oleum, ungentum, nocivos pulveres, pixides, olas, ossa, humana et reliqua etc. apud se, vel alibi servasset.

(primus testis confirmat suam priorem fassionem) Primus testis, providus Blasius Bratkovics ex possessione Maczinecz, collonus incliti dominii, annorum circiter 50., adiuratus, examinatus, fassus et atestatus (!) est, ad primum *deutri* punctum nihil, ad secundum refert quod dum in anno adhuc 1729. pernctasset, in domo dictae Barbarae Painogacsza de nocte ventum quiddam agjanua(!) flantem audiverit, quem ventum dictae Barbarae Painogacsza filia Dorothea, dum audivisset, timendo clamavit

ad matrem suam, dicens: "Mater mea, qualis ventus venit in domum nostram". Cui respondit: "Stulta, quid times, ramus quiddem est apud gjanuam (!), cum quo catus ludit". Tandem penes se supra dictus fatens per stramen ubi cubuit aliquid ambulare audivit, qui manu extensa ex gausapi palpavit quidnam esset, nihil invenit, nec potuit aliquid capere. De reliquo nihil.

Secundus in ordine testis, providus Blasius Novak montanista dominalis ex Novo Szelo, annorum circiter 40., adiuratus, examinatus, fassus et atestatus (!) est ad primum et secundum *deutri* punctum nihil, ad tertium refert scitu, qualiter ante tres annos ab hinc memorata Barbara Painogacsca circiter festum Assumptionis B.V. Mariae uno die Dominico ad fatentis domum venerit, et uxor fatentis sedem ei ut sederet accomodavit, quae dixit formalibus :Pogania, non sedebo tibi, sed ubi sunt tui porci". Ad quod fatentis uxor dixit : "Hic in area" Ad quod iterum eadem Barbara dixit priorem repetendo terminum "Mentiris, in meo panico (!) sunt!" Ad quod una et altera "Mentiris", ita diu altercantes; ad ultimum tandem eadem Painogacsca dixit: "Expectes, bestia, ibo ad lanionem et emam de hepate ex 2. et accipiam de ex crementis (!) s.s. porcinis, et hoc simul in scamno lanionario cum eius securi ut vocant vulgo srott ad minutissima dissecabo frustilla, videbis tum quid fiet!" Ad quod fatens statim ad eam ivit comminando: observes tu, quod in arce non commines" tandem ad lanionem ivit detegendo ipsi casum. Rogavit, si veniret Painogacsca ad eum et hoc probaret, admitteret. Dixit lanio: "Tantum mihi veniat, diabolus (!) in ipsius matre clauda, ita ipsam per humeros comminuam, quod memorabitur tota sua vita". Damnum tamen nullum ex post (!), sed prius notabile in porcis passus est. Hoc etiam visu fatetur; quod quolibet mense idque circa novilunium cum aliis etiam hominibus viderit certam flamam (!) de aere longam ad tres vel quattuor orgias et in capite crassam, sicut manipulus siliginis esse potest, descendere et in area ipsius decidere, unde tota area et circumvicina platea splenduerit, hoc etiam sciret, ubi uno die Dominico novilunari ante annos 5. vidisset, unam olam inversam cum aqua ferventi (!) et plummis, a qua adhuc exivit fumus, sub suis saepibus, post quod factum volatilia eius ad unicum perierunt. Quis hoc fecisset, nesciret, verum ob vicinissimum eiusdem Painogacscae habitaculum, contra eam suspicaret. Hoc etiam revera sciret: ubi ante 7. abhinc annos, circa tempus authumni (!) cuiusdam Andreae olim Zadravecz filius nominatae Painogacscae filiam in pascuis percussisset, statim die illo, iuvenis ille in manibus et pedibus contractus (!) fuit, ad quod iracundus parens arepta gerundia, ad Painogacscae ivit dicendo: "Amitta, diabolus te dedit et creavit, si mihi illico filiollo (!) meo facilius non fuerit, in instanti (!) ad arcem ibo et factum detegam ad quod terrefacta illico ivit ad iuenculum et vola manus linivit, dicendo: "Mi fili, quid est tibi?" Et eo instanti (!) iuvenis convaluit et recentissimus factus fuit. De reliquo nihil.

(Confirmat) Tertia fatens in ordine honesta Agnes uxor Matthiae Cseh non reperta domi sed ut in priori inquisitione apositum manet.

Quartus in ordine testis Ioannes Vuk ex Novo Szello montanista dominalis, annorum circiter 24., adiuratus, examinatus, fassus et atestatus (!) est. Ad primum et secundum *deutri* punctum nihil, ad tertium refert scitu per omnia secundi fatentis ultimum paragrafum (!), adito hoc, quod viderit et praesens fuerit verberationi, unde post verberationem baculum, quo dicti Andreae Zadravech filius toties fatae Painogacscae filiam percussit, domum abstulerit dicta filia Painogacscae. De reliquo nihil.

Quinta in ordine fatens honest Hellena Vuk, cuiusdam olim Andrae (!) Zadravec, pro nunc vero Francisci nomine uxor, in pago superiori Hraschan comorans (!), vilica domini Emeri Horvatic, annorum circiter 45., adiurata, examinata, fassa et atestata (!) est. Ad primum et secundum *deoutri* punctum nihil, ad tertium refert quod ante annos circiter 10., dum filiam dictae Painogacsae pecora ad aquam pellendo quodam frustra pali percussisset, et praedictum palum praerecensitae fatentis filius Ioannis Zadravec abiecisset, ibidemque permississet, quem palum toties mentionatae Painogacsae filia domum abstulit quid nam (!) cum eo fecerit ignorat. Filius atamen (!) supra scriptae fatentis per aliud iter domum redire debuit, timendo sibi, ne ipsum saepe fata Painogacsae percuteret (!), quam primum vero mentionatus Ioannis Zadravec domum venisset, statim et ipso facto ad lectum decumbens dixit: "Vae mihi, totum corpus mihi dolet!" Ex post (!) vero eadem nocte totus contractus, quod nec movere se potuerit, usque ad sequens mane donec praeatactae Painogacsae illuc venisset eidemque dixisset quare nam semper concertatis cum filia mea iacuit. Qui iuvenis statim ipso facto ab omnibus liberatus contracturis sanus pro ut (!) prius factus. De reliquo nihil. Super quibus modo praevio factis attestationibus, fassionumque exceptionibus praesens extradidimus testimoniales. Datum anno, loco, die et mense quibus supra.

Georgius Somsics, incliti Comitatus Szaladiensis vice iudex nobilium. manu propria
Ioannes Berhe, incliti Comitatus Szaladiniensis iuratus assessor. manu propria

Na poledini: A

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice, Krivični spisi

2.1.20.2.

Vukanovec, 17. listopada 1732.

Svjedočanstvo Ladislava Nagyfalussyja, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Lisjaka, prisjednika iste županije, o iskazima svjedoka ispitanih o tome je li Barbara Pajnogaća magijom nekome naškodila, prijetila ili izazvala vremenske nepogode

Infrascripti testamur vigore praesentium qualiter nos, in anno modo currente 1732., die vero 17 mensis Octobris, in monte Vukanovec, pertinentiis arcis Chacktornya, districtu Insulae Murakocz et Comitatu Szaladiniensi existente et habito, vigore commissionis perillustris ac generosi domini Melchioris Bedekovich praefati Comitatus supremi iudicis nobilium: ad instantiam et legitimam requisitionem incliti domini Chacktornya contra Barbaram Painogacha ex Novo Szello, in facto magiae penes infrascriptos De eo utri puncta peregerimus inquisitionem modo sequente:

De eo utrum

Imo: scit, vidit, audivitne fatens, quod nominata Barbara Painogacha arte magica hominibus aut animalibus in corpore ad certum tempus vel etiam ad interitum nocuerit aut nocivarum tempestatum causa fuerit et qualiter?

2do. An cuipiam cum magia minata fuerit, talesque minas in effectum deduxerit, vel etiam sub invisibilitate quempiam percusserit et cum quibus sociis?

Primus testis providus Blasius Novak montanista dominalis ex Novo Szelo annorum circiter 40., adiuratus, examinatus, fassus et attestatus est scitu, qualiter ante tres annos ab hinc, memorata Barbara Painogacha circiter festum Assumptionis B.V. Mariae uno die Dominico ad fatentis domum venerit et uxor fatentis sedem ei ut sederet accommodavit, quae dixit formalibus :Pogania, non sedebo tibi, sed ubi sunt tui porci? Ad quod fatentis uxor dixit ei: "In area". Ad quod iterum eadem Barbara dixit priorem repetendo terminum: "Mentiris, in meo pannico", ad quod una non, altera "Mentiris ita", diu altercantes, ad ultimum tandem eadem Painogacha dixit: "Expertes bestia, ibo ad lanionem et emam de hepate ex 2. et accipiam de excrementis s.3. porcinis et hoc simul in scamno lanionario cum eius securi, ut vocant vulgo srott, ad minutissima disserabo frustilla, videbis tum quid fiet; ad quod fatens statim ad eam ivit, comminando "Observes tu, quod in arce non comminues, tandem ad lanionem ivit delegendo ipsi casum, rogavit si veniet Painogacha ad eum et hoc probaret, admitteret. Dixit lanio: "Tantum mihi veniat, diabolus in ipsius matre clauda, ita ipsam per humeros comminuam, quod memorabitur tota sua vita". Damnum tum nullum exposit, sed prius notabile in porcis passus est. Hoc etiam visu fatetur: quod qualibet mense idque circa novilunium cum aliis etiam hominibus viderit certam flammam de aere longam ad tres aut 4. orgias, et in capite crassam, sicut manipulus siliginis esse potest, descendere et in aream ipsius deruere, unde tota area et circumvicina platea splenduerit; hoc etiam sciret, ubi uno die Dominico novilunari ante annos 5. vidisset unam olam inversam cum aqua ferventi (!) et plummis, a qua adhuc exivit fumus sub suis saepibus, post quod volatilia eius ad unicum perierunt. Quis hoc fecisset, nesciret, vero ob vicinissimum eiusdem Painogache habitaculum contra eam suspicatur. Hoc etiam revera sciret, quod ubi ante abhinc annos circiter tempus autumnum (!) cuiusdam Andree olim Zdraveczi filius nominatae Painogache filiam in pascuis percussisset, statim die illo iuvenis ille in manibus et pedibus contractus fuit, ad quod iracundus parens, arepta (!) gerundia, ad Painogacham ivit dicendo:

" Amitta (!), diabolus te dedit et creavit, si mihi illico filiolo meo facilius non fuerit, in instanti (!) ad arcem ibo et factum detegam", ad quod terrefacta, illico ivit ad iuenculum et vola manus eum linivit, dicendo: "Mi fili, quid est tibi?", et eo instanti (!) iuvenis convaluit et recentissimus factus fuit.

2da testis honesta Agnes, uxor Matthiae Cheh, ex Novo Szello, montanista dominalis annorum circiter 40., adiurata, examinata, fassa et attestata est, quod ante abhinc quinque annorum recursus, praefata fastens in viduali statu exstitisset et in montinatione sub certam quaercum ibidem existentem porcos suos impullerit, ubi penes certas sepes (!) sese accommodasset, indusium prolis, quae et prolem etiam pro custodiendis porcis eo deduxit; ad quod memorata Barbara Painogacha super veniendo dixit: "A diabolo et eius matre venit et ignis et amnis glandinem decutit hic, melius esset, ut ego vicinior decuterem quam longinquoires". Ad quod fatens respondit: "Iam senex est, ratione eius deberet et non eiusmodi clamores excitare, utinam febris te indamaret", quo non intellecto eadem Barbara Painogacha iuvenem servulum suum penes se existentem interrogavit (!), quid fatens dixisset, ad quod respondit: "*Utinam te febris inclamaret*". Post quod, tempore nimirum et die mox subsequenti (!) Dominica Angelorum febris fatentem infestare cepit (!), duravitque per integrum anni et

mensis unius supra spatium, intra quod spatium fatens ad praedictam Barbaram, pro medella (!) interpellatum ambulavit sed se nescire mederi detexit, post aliquod tempus cum venisset filius eiusdem Barbarae ad fatentem dicendo: "Ergo, adhuc febribus laboras?" Cui respondit fatens: "Adhuc, adhuc, Deus retribuatur ei malum, quae causa est mearum febrium; cui memoratae Barbarae filius dixit: "Quis ipsi hoc fecisset?" Respondit fatens: "Tua mater". Quod cum matri retulisset filius hoc, illico ad fatentem dicta Barbara se contulit, interrogando (!): "Ergo dicis quod ego tibi febrim intulerim". Respondit fatens: "Dico et dixi quod tu"; super quo dictam fatentem montium magistro deferre se velle. Dixit quod tamen ineffectavit, (sed fatens usque ad paresumtum tempus) quia post parum tempus, febris reliquit; pressura febrium efective(!) molestabatur.

3tius in ordine fatens Ioannes Vuk, ex Novo Szello montanista dominalis, annorum circiter 24., adiuratus, examinatus, fassus et attestatus est, scitu ad ultimum prioris in ordine primi fatentis paragrafum (!) per omnia et in omnibus ut idem.

Qui omnes praescripti fatentes certam mulierem Helenam Zadravec, cuiusdam Francisci uxorem, (qui actualiter vilicatum quasi Emerici Horvatics in Superiori Hraschan ageret, ubi et ipsa moraretur), sese refferunt dicentes, quod eadem ante quinquenium (!) ibidem in Novo Szello fixam mansionem habens tam de praescriptis (!), modo previo fassionibus, quam et aliis pluribus et gravioribus malificiis contra eandem Barbaram Painogacham scitu, visu et auditu testari sciat, vel optime. Super quibus, modalitate previa factis et atestatis (!) fassionibus praesentes litteras testimoniales extradeditimus. Datum loco, die, mense et anno, quibus supra.

Ladislaus Nagy Fallusy, incliti Comitatus Szaladinensis viceiudex nobilium m.p.

Ioannes Lisziak incliti Comitatus Szaladiensis iuratus assessor. m.p.

Na poledini: Causa Barbarae Painogacsa. X

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.21. Dora Pentek

2.1.21.1.

Anno 17[...] ²⁴

Svjedočanstvo Jurja Oszterhübera, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Stjepana Horvata, prisjednika iste županije, o istrazi provedenoj protiv Dore Pentek, zbog optužbi da se bavi magijom.

[...]post lotionem convaluit, febrique ex integro cessante. Ad secundum nihil. Ad tertium scit, quod pro saga habebatur communi fama.

Tertius testis Georgius Ciglar, incola Oppidi Legrad, annorum circiter 40, adiuratus, examinatus, ad primum scitu fatetur, postquam anno recenter evoluto 1743. in vineis

²⁴ Nedostaje prvi list, tj. prva i druga stranica istrage.

existendo fatens, reversus fuisset domum, quem dum conspexisset Dorothea Pentek venientem, a longe fatentem allocuta est, „Bene, quod venias docebimus te“, post quae verba illico excipit ingenti turbine fatentem in fluvium Muram iniecit. Unde fatens, Deo auxiliante, natando exivit, ac dum exivisset advenientibus duobus sociis, iterum Dorothea Pentek agressa est fatentem cultro ut eundem interinat, qui tenitus clamavit: „Ini, ini!“ Quem duo socii ceperunt dicendo ad ipsum: „Quid tibi sit?“ Qui respondit: „Dorothea Pentek vult me cultro occidere.“ Socii autem nihil ridendo consolabantur fatentem ne timeret. Post quem casum, fatens timendo minime fuit ausus transire fluvium cum Dorothea Pentek facta comminatione duabus vicibus eundem vita privare voluit, quem socii ibi permittere orolabant. Sed imposuerunt navi ac caput fatentis unus ipsorum intra pedes suos accepit, ut eo facilius transire possuit. Sed eo tum fatens vidit Dorotheam Pentek, dum invertisset navim una cum sociis volendo eum submergere, sed eo tum feliciter natando exiverunt, ubi tamen fatens amisit caesepes, coturnos et sclopum, qua die nec poterant domum transire praeter metu, navis vero usque Dernye abiit, Dorothea Pentek vero disparuit. Sequenti die feliciter transiverunt Muram ac ita pervenerunt domum. Scit hoc etiam fatens, quod ante decem circiter annos, dum servivisset apud dominum Fejes, ivit quandam vice pro faeno trans Muram, qui dum reversus fuisset, non poterat transire fluvium Muram de necessitate in ripa (!) debuit pernoctare, ad quem venit Dorothea Pentek in somno, iicepit horrendum in modum verberare, qui in ipsa verberatione ex perge factus, vidit Dorotheam Pentek quem in tantum verberavit ut sequenti die nigrae vibrii notae per corpus fatens aparebant. Scit et hoc fatens quod anno proximo praeterito 1743. in nuptiis existendo, quo et Dorothea Pentek venit, ubi dum fuisset furata panem, carnes, pro quibus fatens cum ipsa contendit, cui comminata est, ac statim sequente vespere praemissa comminatione prolis fatentis quatuor annorum contracta et exsiccata est quae ad hodiernum usque diem ita maceratur.

Quartus testis Adamus Krabler, civis oppidi Legrad, annorum circiter 28, adiuratus, examinatus. Ad primum fatetur, quod dum in anno 1743. mense Decembri cum milite dominali arendam exegisset, quam dum incarcerata Dorothea Pentek persolvisset, comminata est fatenti his verbis: „Igyarok, egyetek, legyen a lelketehve, de ngyan megh banya Valahi“ ac ita intra spatium unius hebdomadae occasione conscriptionis arendae oppidi, in domo domini moderni vicecapitanei fatens laborasset cum reliquis comunibus, quo et D. Dorothea Pentek advenit, quae postquam agitato capite e domo exivit, peractis imque laboribus, fatens circa horam decimam noctis domum eundo, ante portam sui vicini ambo pro tunc existente vento turbine, rempentine exorto, fatens per transeundo turbinem vidit oculis Dorotheam Pentek ibi stantem, postquam vero domum suam intravisset bene sanus, depositis vestibus ponit se ad lectum. Illico viribus ex integro destitutis cum demptis in tantum ut subsemito die, mane propriis viribus per triduum surgere haud potuit, ac taliter constitutus saepe factam Dorotheam Pentek ad se vocans curasset requirendo, ut sibi succurreret, ad quae reposuit Dorothea Pentek: „Ungere quidem te possum!“ Sed prodentne sibi aliquid vel non, cum autem fatens ante annos circiter quatuor in lineis existendo mali constitutis, medio ipsius sanitati fuit restitutus, a quae fatens quaerens a mentionata Dorothea Pentek: „Cum privis etiam iuvisti me poteris et actu me iuvare.“ Ad quae dicta reponit Dorothea Pentek: „Bene tibi fit propter nimiam tuam linguositatem.“ Tandem reponit fatens: „Mea infirmitas a mille alio prevenit, nisi a te.“ Ad quae repo-

suit denuo Dorothea Pentek: „Vidistine ibidem me?“ Reposuit fatens: „Vale bene te observavi.“ Cui iterum respondit Dorothea Pentek: „Ve tibi damnaberit!“ Ad quae dictu e domo dum exivisset, per haidonem capta, ac ita in arestum deducta, dein vero Csaktornyam missa. Ad secundum nihil. Ad tertium scit fatens communiter fuisse suspectam.

Quinta testis Anna Horvath, consors Stephani Varga incolae Legradiensis, annorum circiter 40, adiurata, examinata, ad primum fassa est, quod ante annos circiter 6 post eliberationem carcerum Csaktornya, Dorothea Pentek venit quadam vice ad fatentem noctis tempore occlustis portis, incepit fatentem obprimere cum alia socia fatenti ignota, nihilominus tamen fatens Dorotheam Pentak vidit et agnovit, quae Dorothea Pentek dixit ad socium suum: „Ita mortificemus ipsam, ne crastina die possit ire conquestum ad capitaneum, secus mihi amputabitur caput absque omni iure et iudicio.“ Quae verba dixit sub ipsa obpressione audita fatente, ac posthaec integris sex septimanis infirma iacuit fatens. Ad secundum nihil. Ad tertium scit fatens, quod non solum communi saga habebatur, verum etiam quidquid petit ab aliquo, denegare minime ausus fuit ob metum formidinem Dorothea Pentek.

Sextus testis Bartholomaeus Skvorcz, incola oppidi Legrad, annorum circiter 38, adiuratus, examinatus, scitu fatetur, quod anno praeterito 1743. in autumnno cum filio Dorotheae Pentek navi transivisset ad promonthorium pro primis, ubi et illa habuit pruna, putando quod filius pro prunis Dorotheae Pentek cum fatente pergat, quos dum vidisset, dixit ad Francicum Beremenyivard: „Eordegh volt a lelked megh adgyatoh az arat.“ Pro ut post comminationem statim tertia die incidit in febres, ac integris tribus septimanis fatentem, qualibet die terna febris mortificavit, pro qua fatens misit, cui unam navim lignorum dedit ut resariet(!), quem et unxit tribus vicibus, non tamen scit quali inguento aut pinguedine, qui illico incepit convalescere, pro ut sanitatem recepit post unktionem. Ad secundum nihil. Ad tertium scit fatens quod communis suspicio fuerit de ipsa, quam et timebant omnes homines.

Septimus testis Josephus Reketlye, incola oppidi Legrad, annorum circiter 24, adiuratus, examinatus, ad primum scit fatens quod anno proxime praeterito 1743. fatentis pecora exiverunt e stabulo, ubi Dorothea Pentek domus tectum, in quantum attingi poterat detrahebant pecora, in damnum eius, quod damnum nominata Pentek patienter sufferre haud potuit, sed omminata est fatenti, post quam comminationem intra breve tempus fatentis vacca vitulum amisit, quo amisso sensim et sensim etiam vacca exsiccabatur, prout et crepavit, hinc comminationis et effectus manifeste subsecutus est. Ad secundum nihil. Ad tertium scit fatens, quod communis suspitio fuerat de ipsa, et quod omnes homines ipsam timebant.

Octavus testis Franciscus Beremenyi, incola oppidi Legrad, annorum circiter 35, adiuratus, examinatus, fatetur quod anno rexenter evoluto 1743. in autumnno, dum Bartholomaeus Skvorcz cum sodali quodam Martino, ac filio Dorotheae Pentek ad promothorium exivissent, animadverso eo quod hi cum filio exeant, fatentem allocuta est: „Quinam illi essent cum filio?“ Qui reponit: „Se ipsos non noscere,“ ad quae reposuit Dorothea Pentek: „Valde bene, ego nosco ipsos, expectet gibosae faeminae maritus: „Rovid ito mulva hi szartatom velel,“ ac taliter minantem ipsam fatens in rippa (!) fluvii reliquit. Ad secundum nihil. Ad tertium scit quod communiter fuit et quod pro saga habebatur.

Nonus testis Susanna Borsos, consors Georgii Plachko, incolae oppidi Legrad, annorum circiter 40, adiurata, examinata, fassa est, quod anno 1742. circa Festa Natalitia, dum domum pertransiisset fatens Dootheae Pentek, ipsam amice in domum suam vocando, ad quam amicam invitationem fatens intrat, iubet ipsam sedere, ac tandem ibidem de non nulla infirmitate cuiusdam Catharinae Balogh suscitata fuisset, ad quas suscitationes reposuit fatens, quod omnino male valeat dicta Ballogiana, ad quod respondet Dorothea Peter: „Gratis Catharinam Ohos ad se vocavit, plus enim scio ego, habeo talem lapidem ad quem si tres gutas aquae permisero, et si tum debitis fuerit homo sicut infans, fiet sanus pro ut ego sum.“ Postquam vero fatens e domo Dorothea Pentek abivisset, adveniente vespere febrim aquisivit fatens, ac taliter sequenti mane requisivit Dorotheam Pentek, ut ad se veniret, ac ut in infirmitate inviare vellet, quae et venit, incepit infirmam fatentem palpate, cupit sibi dare pinguedinem aliquam ut posset fatentem ungere, allata pinguedine ungsit fatentem, sub qua ungtione fatens deliquiviam passa est, quod dum vidisset, Dorothea Pentek clamando cupit sibi aquam adferri, quam et fatentis filia attulit, qua allata lavit fatentem, illico se recolegit, his peractis Dorothea Pentek domum redivit, postquam abivisset saepe dicta Dorothea Pentek, fatens spatio unius horae pristinae sanitati per totum restituta extitit. Ad secundum nihil. Ad tertium scit quod pro saga habebatur, et quod fuerit suspecta semper.

Super quibus modo praevio institutis, sub iuramentoque exactis testium praeapositionum fassionibus et responsis, comssioni quoque praetitulati domini ordinarii vicecomitis incliti Comitatus pro exigentia muneris nostri debitum morem gerere cupientes, praesente propriis singraphis et sigillorum nostrorum usualium appressionibus communitas in fidem praemissorum extradedit litteras testimoniales. Actum anno, die et mense ut supra.

Georgius Oszterhueber, incliti Comitatus Szaladiensis, substitutus viceiudex nobilium, manu propria
L.S.

Stephanus Horvath, incliti Comitatus Szaladiensis iurassor, manu propria
L.S.

Na poledini: Inquisitio contra Dorotheam Pentek velut manifestam sagam 1744 / B

HR - HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93

2.1.22. Doroteja Pevec

2.1.22.1.

Turčišće, 14. travnja 1746.

Svjedočanstvo Stjepana Kukuljevića, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Berke, prisjednika iste županije, o provedenoj istrazi protiv Doroteje Pevec, optužene za bavljenje magijom i vješticiarstvom.

Anno Domini 1746., die 14. mensis Aprilis, in possessione Turchische, Districtui Insulae Muraköz, Comitatuque hocce Szaladiensis existente et habita, penes commissionem incliti Comitatus vicecomitis, nos infrascripti pro parte incliti Dominii Csaktornensis secundum infrascripta *de eo utri* puncta talem uti sequitur peregrinus inquisitionem.

De eo utrum

Primo: Scitne, vel audivitne testis? Quod Dorethea(!) Pevecz, alias in possessione Novakovecz degens communi suspicione(!) pro saga habita fuerit? Et utrum magias res, utpote oleum, unguentum, pulveros(!) et alia id genus apud eandem viderint, aut repererit?

Secundo: An non praemissa comminatione hominibus, aut pecoribus nocuerit, vel nefors etiam interemerit? Si ita, quibus, qua artes et quando?

Prima in ordine fatens honesta mulier Catharina Horvath, ex possessione Novakovecz, annorum circiter 50, adiurata, examinata, fatetur ad primum Dorotheam Pevecz, publica loci fama pro saga (ab illo ferme tempore a quo ex Lapsina ad pagum Novakovecz venisset) tentam fuisse. Ad secundum puncti membrum an res magicas, puta oleum, unguentum et alia fatetur nihil. Ad secundum(!) dicit quod ante annos ab hinc undecim, dum fatens una cum marito suo ultimo die Bacchanalium domo sua Pekleniczam discesissent, et die cinerum redivissent, ante prandis cessissent, et die cinerum redivissent ante prandium audito a prolibus suis hoc, quod ipso die Bacchanaliorum sub vesperum vicina dicta nempe Dorothea sub tectum domus fatentis ambulaverit, fatens apprehendendo rem, cum primo circa festum Assumptae Dorotheae maritus galum fatentis percussisset, eidemque pedem fregisset pro eoque maritus fatentis cum alio contendisset ultimatum et fatens exiverit quibus Dorothea cum marito suo comminati sunt proloquentes: „Poenitebit(!) vos!“ Postquam comminationem tertia statim die iuvenens(!) duorum annorum foris emansisset, dum fatens eundem quesivisset, repererit lingua extensa, quem petendo domum, domi delinari statim necessitata fuerit et quod postmodum nullam fortunam habuerit, apud eandem domum, donec non exivit, neque postmodum modernus possessor habeat. Deinde ultro dicit fatens, quod ante annos quinque filliae fatentis pedem destruxerit et medio anno resanari non potuerit, nisi tunc primo quando in pago alicubi edixisset fata Dorothea facile curandam fore si raptas adhiberet, quo in audito soror domini vaivoda in pago fatenti naravit fatensque adhibita, ea filiam resanaverit, suspicionem autem ad dictam Dorotheam inde haberet fatens quod cum aliqua peregrina advenisset filiamque fatentis curasset fatenti dixerit eandem Dorotheam(!) causam esse destructionis pedis.

Secundus in ordine testis Stanislaus Kerhacs, ex possessione Novakovecz, arendatista Dominalis annorum circiter 45, adiuratus, examinatus, fatetur ad primum punctum audita publicam famam fuisse, quod Dorothea Pevecz saga sit, eandemque homines timuerunt, res autem magicas apud eandem non viderit. Ad secundum dicit fatens quod ante annos duos ubi in campo saepe dicta Dorotheae marito obviasset, nomine Georgio, eundem interrogaverit(!): „Ubi nam esset gener eiusdem?“ Idem reposuit blasphemando, quod diabolos in eo ad molam Ludbregiensem portaverit, et secunda die festo nempe Sancti Antonii sub prandio apud dominum Tkalcics adituis dixisset, iidem dominis parochis Turnensi et Belicensi petulerunt, qui domini parochi dum minati fuissent, dicto Georgio propter blasphemiam isque abnegare voluisset fatens obtrusit nonne in hocce et tali loco in campo haec dixisti: „Vraga ie sztvoril i dal,“ obquam similem relationem fatens post unam circiter horam frigere coepit, et quam primum domum venisset illico febricitans factus extiterit in tantum quod nec sibi praesens fuerit et dum ad se redivisset dictus Georgius cum uxore apparuerit et nisi fumigium dominae Malcsicsiana aliae mulieris adhibuissent male ambulasset, de reliquo nihil.

Tertia in ordine fatens Dorothea Loff, in possessione Domassinecz comorans(!), annorum circiter 25, adiurata, examinata, fatetur ad primum punctum auditu quod multi hominum *in de eo utri* attactam Dorotheam pro saga tenuerint. Ad secundum autem puncti membrum nihil. Ad secundum(!) fatetur scitu ante annos quinque dum fatens servivisset apud dominum vaivodam comparente Dorothea ad dominam suam et avenam petente post Bacchanalia eidem domina dari iussisset, ad eandem cameram (ubi alia ancila iam pro una scutela in sacum immisisset) advenisset interrogavit(!) fatens: „Ad quid tibi vetula avena.“ Adque reposuit fatens melius foret si quem vulpes devoraret, nihil plus mali loquendo, pro quibus verbis ipso magno die sabathi dum pro aqua exire per portam voluisset ante portam aliquis ventus eandem perfluit, et ad vesperum horendum in modum febrigitaverit in tantum quod secunda die et sequentibus ferme usque ad festa Pentecostalia iacuerit et in somnis saepius maritum Dorotheae Georgium viderit in domo, ipsam vero sub fenestra per quos etiam ad requisitionem domini vaivoda et dominae tandem post quinque septimanas et aliquot dies resonata extiterit. Addit suae fassioni et hoc quod ante unum annum apud fontem cum dicta Dorothea dum convenisset, esiscitabatur a fatente melius ne iam valeat dominus eiusdem, cui reposuit fatens nihil, cui deinde dixit, iam convalescet quando eundem ad capelam(!) portabunt.

Quarta fatens honesta mulier Catharina Debelacz, ex possessione Palinovecz, colonissa incliti Domini Csaktorniensis, annorum circiter 35, adiurata, examinata fatetur ad *de eo utri* punctum primum auditu pro saga habitam fuisse Doretheam(!) Pevecz, res autem magicas nullas apud eundem vidisse. Ad secundum autem dicit scitu quod ante annum unum dum dominus vaivoda lectu affixus fuisset, fatentem ad domum suum vocari curaverit eo fine ut si ipsi remederi sciret succureret, adque reposuit in quantum possibilitatis ex parte fatentis fuerit non intermitet, prout illis etiam quae scivit fatens pro futura non defuit, suffere autem et sub levare infirmum nullatenus potuerit, cum antecedenter Dorethea(!) Pevecz apud dominum praeextiterit, experientia ultronee fatetur quod primum fatens in praeconcepto abeundi a domino vaivoda fuisset duabus diebus febribus laborabat et tempore circiter sabathi medio Quadragesimae, donec Dorotheam ad domum suam habere et videre (quando cer-

tum vitulum perditum quesivisset) potuisset eandemque Dorotheam ad domum certam in Poturen vocando, et eidem ientaculum subministrando bonisque verbis alloquendo non placuit resenatam semet fatens haud sperasset; addit et hoc fatens prioribus, quod eodem tempore dum fatens apud dominum vaivodam praeextitisset ad curandum cum eundo semel ad Dorotheam et ibidem existens esiscitabatur a fatente utrum aliquid eidem pro fatigio et cura daturus sit dominus. Eidem reposuerit fatens eiusdem multa bona percepi, cur de facto diffiderem fatenti vero ad haec verba prolocuta sit Dorothea una cum marito foenum curavit mihi abvehi, et pretium non persolvit, canabis inseminari dominus in terra mihi data sed easdem non evellet.

Super quibus modo praevio elicitis coram nobis testium fassionibus hasce literas(!) nostras subscriptione et sigillis roboratas extradeditimus testimoniales. Datum, anno, mense, locove, quibus supra.

Stephanus Kukuljevics, incliti Comitatus Szaladiensis, supremus iudex nobilium, manu propria

Joannes Berke, praefati incliti Comitatus Szaladiensis, iurassor, manu propria.

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.23. Jelena Pluskovica

2.1.23.1.

Čakovec, 19. svibnja 1717.

Svjedočanstvo Matije Petrana, prisežnika Zaladske županije, o iskazu Jelene Pluskovica, dano prilikom ispitivanja mučenjem

Examen in tortura providae Helenae Pluskovicza in Arce Chaktornya die 19. mensis Maii anno 1717 factum

Primo: Fatet quod ipsam Magdalena Lukachinka rogaverit nequidquid contra eandem dicat

Secundo: Sub certa Jobi piro Magdalena Lukachnika et Dorothea Ficstavka simul constitutae eandem Helenam Pluskovicza et quidem Dorothea Ficstavka humi prostrasset, certo baccullo percussisset et inde etiam singum nacta fuisset: ubi inicum bibissent iedem vero minus dedissent. Hoc autem contingit ante trienium quod eandem percussisset.

Tertio: Ultra autem ubi supra clavas sive cuspides apposita fuisset fassa est quod dum sub praedicta piro Jobi fuisset, ibidem praemissa foemine in consortium suum vocassent. Illa vero omnimodo reucasset. Extunc eidem dixissent: „Vade ad diabulum (!), nos habemus praestantiores“.

Quarto: Fassa est proterea quod dum hic Chaktorniensi captivitate una fuissent Szerpacha eotum dixisset: „Quod si me torturabunt, gatebar et ego supra alias, praecipue vero super illis quae filiae meae nocuerunt.

Quinto: Dixit etiam quod praemissa Magdalena Lukachnika ex Posoche a Ficstavka eidem narassent quod ex iisdem cineribus grandines fiant quibus faeminae diebus

Martis novi lunii lixivia faciunt, quibus indusia lavantur et hac eidem dixerunt sub praemissa piro ubi eandem etiam signarunt. Addendo etiam dicta Ficzovka eidem retullit quod dum grandines seminunt, sagae quoque eotum in aere vertentur.

Sexto: Fatetur praetera quod sub praemissa piro etiam domina Horvathichiana ex pago Superiore Mihaliovcz simul fuisset, quae eandem pugno quoque per os percussisset, ex eo videlicet quod eidem miniata fuisset se velle eandem praedicere. Ibi vero dicta domina supra quadam sede sedebat, quae et dixit se esse maiore et principaliorum aliis.

Septimo: Fatetur etiam quod dicta Pozovichka praemissam Dorotheam Ficzovkam per fenestram satraparum domus rogasset dicendo: „nolli mea Dorothea contra me fateri miserearis mearum tenerarum prolium.

Otavo: Dicit etiam quod ante annum ibi grando circa S. Georgium veniens concussit, quod ipsam praemissa Dorothea Ficzovka, et Magdalena Lukachnika coegerint grandinem coligere, et in antipendia sua ponere, cui et dixissent quod ultro dictam grandinem portaturae essent, vinum quoque una bibissent ex una anfora vulgo *Putra* dicta, quod dicta Ficzovka ex caelario(!) cuiusdam Ferlin attulisset. Praemissam vero grandinem patrum Paulinorum vineam versus portarunt.

Nono: Fatetur etiam quod praemissa Dorothea Ficzovka et Magdal(ena) Lukachinka plane ad ipsius domum pro ipsa venissent, et dixerunt eidem: „Veni nobiscum, tu debes nobiscum ire, quia es ancilla nostra.“

Decimo: Fatetur demum quod infrasive subitus domum Jobi Magdalena Lukachinka in certum lebetem cineres iniecissent, hominis caput et ossa canum, quae omnia duabus circiter horis simul coxissent, et dictum deinde Ficzovka secum ad suam domum abstulisset, quam Magdalena Lukachnika comittata est. Datum ut supra, anno, loco et die.

Praesente me, Matthia Petran,
Comitatus Szaladiensis iurassore, manu propria

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93

2.1.24. Julijana Požgaj

2.1.24.1.

Brdo Grgovec, 23. svibnja 1745.

Svjedočanstvo Jurja Horvata, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Fallussyja, prisjednika iste županije, o istrazi provedenoj protiv Julijane Požgaj iz Svetog Martina na Muri, zbog optužbi da se bavi magijom.

Anno 1745. die 23. mensis Maii, nos infrascripti incliti Comitatus Szaladiensis viceiudex nobilium et iurassor penes Generalem Commissionem spectabilis ac generosi domini Francisci Taranyi, praelibati incliti Comitatus ordinarii vicecomitis, pro parte providae Magdalenae Posgai et filiae eius Julianae itidem Posgai, emanatam in pos-

sessione S. Marton in inclito hocce Comitatu Szaladiensis adiacente, habita, infrascriptam testium inquisitionem, attestationumque collectionem de eo uni punctis peregrinus modo et ordine quo sequitur.

De eo utrum

Primo: Scitne, viditne, aut audivitne testis, quod dum Juliana Posgai prolem genuisset, quis eidem adstitit, ac quo, et per quem eandem a se ad lactandam et enutriendam miserit?

Secundo: Scitne, viditne, aut audivitne testis, utrum prolis ex Insula missa Juliana Posgai, sit vera et naturalis prolis eius?

Tertio: Scitne, viditne, aut audivitne testis utrum prolis Julianae Posgai sit baptizata, ac per quem?

Prima testis Barbara Sterkovicza, ex pago Maroff, faemina incliti Domini Csaktornensis, annorum circiter 40, adiurata, examinata, fassa est, ad primum scit testis quod dum Juliana Posgai prolem peperisset 29. Aprilis noctis tempore. Fatens eidem adstitit, quam posteaquam peperisset, ipso facto illotam prolem involuto antipendio noctis tempore ad exactionis conthoralem Joannis Jambresich attulit, quam primo ibidem lavit, quae post lotionem data est lactatrici, consorti cuiusdam Michaelis Kutnyak, montanistae dominalis. Ad secundum scit testis, quod prolis ex Insula missa Julianae Posgai sit vera et naturalis prolis dictae Julianae Posgai. Ad tertium scit fatens, quod illa ipsissima prolis quam Lyndva attulit, sit baptizata per dominum parochum S. Martini.

Tertia testis Dorothea Babasich, ex Monte Gergavecz, domini exactoris Joannis Jambresich serva, annorum circiter 20, adiurata, examinata, fassa est. Ad primum nihil. Ad secundum et tertium pariter nihil. Adito tamen hoc, quod dum fatens fuisset missa Lyndvam in ipso festo S. Marci, sic eo tum Juliana Posgai rogavit fatentem, quatenus dominae suae diceret de negotio sibi noto, ut prospiciat.

Super quibus modo praevis institutis, sub iuramentoque exactis testium praeappositorum fassionibus et responsis, comissioni quoque praetitulati domini ordinarii incliti Comitatus vicecomitis pro exigentia muneris nostri debitum morem gerere cupientes, praesens propriis singraphis, et sigillorum nostrorum usualium appressionibus communitari in fide praemissorum extradeditur litteras testimoniales.

Datum in Monte Gergavecz, anno die et mense quibus supra.

Georgius Horvath, incliti Comitatus Szaladiensis, viceiudex nobilium

L.S.

Coram me Joanne Fallussy, incliti Comitatus Szaladiensis, iurassor

L.S.

Na poledini: Inquistio contra Julianam Posgay peracta 1745.

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93, Krivične parnice

2.1.25. Marija Sabol

2.1.25.1.

Hodošan, 25. lipnja 1744.

Svjedočanstvo Jurja Somšića, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Berke, prisežnika iste županije, o provedenoj istrazi protiv Marije Sabol, optužene za bavljenje magijom

Infrascripti vigore praesentium recognoscimus qualiter anno modo labenti 1744. die 25. Junii penes generalem spectabilis ac generosi domini Francisci Tarany, incliti Comitatus Szaladiensis, ordinarii vicecomitis comissionis, ad requisitionem vero incliti domini Csaktorniensis perveniendo ad pagum Hudossan, hocce inclito comitatu Szaladienso et districtu Insulae Murakösz exiatentum, habitum, ubi cerum inquisitionem seu testium collectionem peregrimus, modo sequenti:

De eo utrum

Primo: Scit ne, vidit ne, vel audivit testis Maram, filiam Maggdalena Szabolicza, alias uxorem Phillipi Tkalecz, magicis artibus fuisse usam, aut alicui suo malefico artificio nocuisse? Quomodo? Ubi et qualiter?

Secundo: Scit ne, vel audivit ne testis dictam Maram semper suspectam et comuniter(!) pro saga habitam fuisse?

Primus fatens Michael Glad, incola pagi Hudossan, annorum circiter 50 adiuratus, examinatus ad primum fatitur quod ante annos circiter duo, dum filius dictae Marae filium fatentis in comunibus pascuis freno verberasset, ex post idem fatens dum obvasset marito praescitae Marae, Philipo, nimirum Tkalecz, dixit ei: „Cur filius tuus meum verberavit filium?“ Ei respondit Philipus: „Non sufficit, quod filius meus tuum verberavit, imo si ego adfuissem, adhuc melius verberassem illum,“ Ad quae exacerbatus fatens, interrogavit Philipum, quarenam et ob quam causam, cum quo et contendere cepit, cui tandem dictus Philipus reposivit cominondo expectes iam ambulasti mihi suplicatum, et attendas ne vicissim etiam supplices mihi, unde fatens post paucum tempus proprios duos equos, et unum taurum ope et artificio uxoris eiusdem perivisse affirmat. Ad secundum pariter refert comunem fuisse famam de maleficio arcificio dictae Marae.

Secundus fatens providus Thomas Kovacs in praefata possessione Hudossan comorans, annorum circiter 58 fatetur, qualiter ante unum annum, circa festum S. Barbarae, dum semel in aurora uxor fatentis punem pinsisset, eotum ex fornace unus libo furto sublatus est, de quo suspicabantur filii fatentis, per filios dictae Marae Szabol alias Tkalecz furto sublatum fuisse, ubi et filio dictae Marae Ladsilao nomine, illa die statim Andreas, Joannes et Georgius, filii fatentis, proposuere et ex pedibus eiusdem agnovere per eum fuisse ablatum panem, ex post eadem die circa vesperum vacca fatentis in lutum in arca deciderat, unde semiseptus dictam vaccam nullatenus elevare potuerit, donec tandem fatens cum arce minatus esset dictae Marae, tunc sequenti die vacca ipsamet surrexit et exivisset ex luto sana et incolumis, unde prius semiseptus fatens eandem elevare non pouterat.

Tertius fatens Emericus Horvat, incola praementionati pagi Hudossan, annorum circiter 42, adiuratus, examinatus refert ad primum quod ante annos circiter tres, circa fastum S. Joannis Babbistae, dum S. V. suem mentionatae Marae non scitur quis lesisset, venit ad domum fatentis dicendo: „Audis, compater, tulesisti suem meam?“ Cui respondit fatens: „Diabolus te rapiat una cum tua sua quid dicis ubi et quando ego lesi tuam suem.“ Cui resposuit: „Mara taleas non tibi dico, scio ego quis fecit, filios istius“, (digito monstrando vicinum Glad) unum statim discessit. Expost intra triduum taurus Michaelis Glad pridie sanus existens periit, ob quod factum ne uxor fatentis praedicerit, apromiserat ipsi unam quartam seminis lini, quod tamen non administavit.

Quarta fatens Catharina Tomaz, uxor Emerici Horvat, annorum circiter 38, adiurata, examinata fatetur per omnia uti imediate procedens tertius testis maritus eiusdem.

Super quibus taliter peractis, hasce nostras usualibus sigillis, manuumque sinographis roboratas extradeditur litteras inquisitionales. Datum anno, die, mense, locoque quibus supra.

Georgius Somssics, incliti Comitatus Szaladiensis
viceiudex nobilium, manu propria

Joannes Berke, praesciti Comitatus iurassor
manu propria

Na poledini: Inquisitio contra Maram, Magdalenae Szabol, filiam in facto magiae accusatam peracta / 180

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 91, Krivične parnice

2.1.26. Magdalena Sabol

2.1.26.1.

Hodošan, 25. lipnja 1744.

Svjedočanstvo Jurja Somšića, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Berke, prisežnika iste županije, o provedenoj istrazi protiv Magdalene Sabol, optužene za bavljenje magijom

Anno 1744, die 25 Junii, in possessione Hudossan in districtu Insulae Muraköz, inclitoque comitatu hocce Szaladiensis existente habito, infrascripti penes generalem spectabilis ac generosis domini Francisci Tarany, praescripti incliti Comitatus Szaladiensis ordinarii vicecomitis, comissionem, ad requisitionem vero incliti domini Csaktornyensis, perveniendo ad praescriptum locum Hudossan, ubi subsequentem peregrinus inquisitionem:

De eo utrum

Primo: Scit ne, vidit ne, vel audivit testis Magdalenam, relictam viduam Georgii Szabol, magicis artibus fuisse usam, aut alicui suo malefico artificio nocuisse? Quomodo? Ubi? Et qualiter?

Secundo: Scit ne vel audivit ne testis dictam Magdalenam suspectam et pro saga habitam fuisse comuniter?

Primus fatens providus Thomas Blasek, incola pagi Hudossan et arendatista incliti domini Csaktornyensis, annorum circiter 35, adiuratus, examinatus, fatetur ad primum: Quod dum ante annos circiter tres in vineis Mathiae Csemerika trans Muram fodisset, ubi et praefatae Magdalenae Szabol filius Michael etiam foderet, quem fatens dum ob malam fossuram carpere cupisset, respondit ei dictae Magdalenae Szabol filius Micheal: „Quid me carpis, caveas, ne ita ambules“, sicut Michael in Novakovecz, cui vicissim fatens resposuit: „Bene, bene, ne siquidem hoc loquaris, sanabis tu ipsum, de reliquo nihil, nisi quod suspicetur propter contencionem cum filio factam sibi etiam nocuisse.“ Siquidem statim post unam fere hebdomadam equus fatentis pedem sibi fregerit, ex post secundario unam caballam eiusdem fatentis lupus occidit. Tandem ipsemet etiam infirmatus et iam per integri anni spatium lecto affixus, nihil sibi comodi facere poterit, imo in tantum quod nec audire, nec quidquam laborare possit.

Secunda fatens Catharina Tomaz, alias Emerici Horvat conthoralis in dicta possessione Hudossan comorans, annorum circiter 38, adiurata, examinata, ad primum fatetur quod dum ob discerptas saepes Michaelis Glad, filium fatae diabolicae iudices loci Joannes nimirum Kuhanez, et Michael Gabor verberassent, eotum ob verberationem suam, prolem fatentis reverberare volens, cum quo et matre eiusdem Szabolicza fatens contendendo dixit illi: „Tu, caballa, quid de te dicunt homines quare illum truncum, qui est in Novakovecz (siquidem sibi nunciat) non sanas, melius faceres, quam ut meam prolem verberes“, cui respondit praescripta Magdalena Szabolicza: „Non ego feci ipsi, sed porca.“ Ad secundum manifestam sagam comuni fama spargiture esse, siquidem nullus audeat ipsi quidquam peccare, et totus pagus timet illam.

Tertius fatens Emericus Horvat, incola pagi Hudossan, annorum circiter 42, adiuratus, examinatus ad primum fatetur per omnia uti immediate procedenti secunda in ordine fatens, quod nimirum dum ob discerptas sepes Michaelis Glad per praefatos iudices loci filius Magdalenae Szabo verberatus fuisset, ex post prolem fatentis dictus Michael, filius praefatae Szaboliczae reverberare volens, ubi dum, cum uxore fatentis contendisset dicta Szabolicza, eotum ex ore eiusdem audivit, quod non illa, nisi porca fecerit, et ad id deduxerit Michaelem in Novakovecz habitantem. Ad secundum manifestam sagam esse comuni fama audiebatur, cum nullus ipsi quidquam peccare ausus sit, sed omnes timent ab illa.

Quartus fatens Andreas Kovacs in praescita possessione Hudossan comorans, annorum circiter 22, adiuratus, examinatus ad primum refert, quod dum ante annos circiter quarto, in fonte toties mentionatae Szaboliczae, hiemali tempore, equos aquasset, eotum fatentes dictae Szabolicza accertiens dixit: „Videas, mi compater, quid nam mihi (ostendendo vicinam filiam suam digito) fecerit, ecce heri, quam sanus fuit hinulus iste, nunc autem vides quod velit crepare.“ Quin et crepuit post paucum tempus, ostendit fatenti foramen quoddam in pariete dicens, per hoc foramen intravit, et illa ovidit ipsum. Ad secundum pariformiter refert, manifestam fuisse sagam comuni fama sparsam fuisse, cum nullus quidquam ipsi peccare ausus fuerit, imo omnes timebant ipsam.

Quintus testis Joannes Kuhanez, in toties fata possessione Hudossan degens, annorum circiter 45, adiuratus, examinatus, ad primum refert, posteaquam ante annos circiter quarto, quam iudex eotum existentem filium praefatae Szabolicza ob discerptas sepes verberasset, non multo post iuvenca eiusdem fatentis duorum annorum per prius sana existens, crepuit, de qua suspicatur, non ob aliam causam, quam propter percussionem filii perivisse, siquidem post verbera filii, nunquam cum fatente locuta fuerit, imo semper rancorem fovit contra ipsum. Ad secundum similiter fatetur manifestam fuisse sagam comuni fama sparsum fuisse, siquidem omnes timebant a malefico artificio eius.

Sextus testis haido praefati pagi Hudossan, annorum circiter 56, adiuratus, examinatus, ad primum refert quod posteaquam ante annos circiter quatro (qua subiudex eotum existens) filium praenominatae Szaboliczae ob discerptas sepes verberasset, post triduum statim infans fatentis in tatnum febribus vexatus est, quod sicut animal irrationabile boatum ediderit, per unam hebdomadam fatens exposit elapsa, hebdomada uno vesperi dictam Szaboliczam adiens, dixitque ei: Tu et erula, diabolica tua mater, tu meum infantem corrupisti!“, Quod negando Szabolicza non se fecisse dixit, tunc perizomata fatentis aliquid arripiendo, ac si canis eundem mordere vellet terefecit, ternis vicibus, vicissim fatens ait Szaboliczae: „Tu, vetula, habes canem, qui clam et taciti mordet“, cui resposuit: „Nullum se canem habere.“ Tandem minatus est fatens eidem, quod velit in arce ipsam acusare, nisi prolem suam resanaverit, quo sequenti statim die, dum vidisset euntem, terrefacta Szabolicza, infantem fatens infirmum relinquens, dum redivisset ex arce iam salvum et imolumem invenit, prout per prius erat. Ad secundum refert manifestam fuisse sagam cominiter audiebatur, cum nullus quidquam ipsi peccare ausus sit, imo omnes timebant ipsam.

Septimus fatens Michael Glad, fatae possessionis Hudossan incola, annorum circiter 50, adiuratus, examinatus ad primum refert ante annos circiter duo se ex ore dictae Szaboliczae, dum cum filia sua contendisset, audivisse: „non ambulo ego per dumeta ad occidenda animalia, si tu ambulas,“ addit et hoc dum ob discerptas sepes proprias filius toties dictae Szaboliczae per iudices verberatus fuisset, fatenti nominata est mater eiusdem Szabolicza dicens: „Expectes, expectes, penitebit te.“ Non multo post fatentis equus per prius sanus, post factam vero cominationem infirmatus per integram hebdomadam, quasi vertiginem habendo circumvit, donec tandem crepuit. Ad secundum publicam et manifestam fuisse sagam comuniter sparsum fuisse affirmat, siquidem nullus ausus fuerit illi quidquam peccare, imo omnes timebant ipsam.

Octavus Michael Kovacs in possessione Novakovecz comorans annorum circiter 45, absque iuramento fassus est siquidem iam ab octo aut novem annis infermaretur. Quod ante annos tres Philipus Tkalecz, dictae Szaboliczae filiae Marae maritus, uno die Martis ad fatentem venerit, interrogando fatentem dicens: „Quomodo tu uxorem meam et quare causas propter infirmitatem tuam?“ Cui respondit fatens: „Quomodo et quare non possem causare, siquidem habeo testes duos mares et unam foeminam, coram quibus, partim frater uxoris tuae, partim vero socrus tua, per se et uxorem tuam me corruptum et ad hoc deductum esse dicebant.“ Cui fatenti dictus Philipus resposuit: „Si ita, diabolus rapiat, ergo, matres ambarum.“ Tandem discessit a fatente. Subsequenti vero die Veneris statim, dicta Szabolicza cum filia sua Mara, uxore vero praesciti Philipi, ad praefatum fatentem comparentes, eundem interrogando, quare nam easdem morbi sui causas esse dicerat, quibus simpliter, prout priori respondit se habere ex certis duobus maribus, et una foemina, „coram quibus partim tu ipsa, par-

tim vero filius tuus fassi estis, me per vos duas corruptum et ad hoc deductum fore.“ Cui prima fronte responderunt dicta Szabolicza, cum dicta filia, hic ab illis hominibus excogitatum fuisse, „nos tamen tibi nihil nocuimus.“ Ubi autem fatens ultrone etiam perseveraret, postulando ab iisdem peristnam sanitatem sibi restitui, cominandoque iisdem in arce se easdem accusaturum, ex post supplicae cuperunt dicentes ne per amorem Dei, et vulnera Christi, easdem ad arcem deferret, neque aliquem iudicum aduceret, hoc nihil esse dicebant, „in quantum posumus, volumus te iuvare.“ Tandem iunior filia nimirum Szaboliczae, Mara dicta, dixit se ab aliis talium sanatoribus audavisse, si capillis de qua suspicatur, infumetur infirmus, indusioque eiusdem cocto lavetur, resannaturum, cui et dicta Mara filia Szaboliczae abscistis coram fatente propriis capillis, pro infumatione dedit, dixitque uxori fatentis quatenus veniret ad se ubi plures capillos cum frusto indurii daturam se sponndit, quibus ibidem datis capillis quamprimo se die Veneris infumasset, statim melius valere cepit, in tantum quod die Sabathi nullum sentiens dolorem foenum congregatum iverit, dum autem plures capillos, cum frusto indusii proprii dicta Mara per uxorem fatentis exmisisset, frustum indusii decoctum nihil profuit, capillos vero quo reposuerat nullatenus inveniri poterat, tandem prius, quam per prius valere cepit, prout et modo appareret.

Super quibus taliter peractis, hasce nostras usualibus sigillis, manuumque singraphis roboratas extradidimus litteras inquisitionales.

Datum anno, die, locoque quibus supra.

Georgius Somssics, incliti Comitatus Szaladiensis
viceiudex nobilium, manu propria
L.S.

Joannes Berke, praefati Comitatus iurassor, manu propria

Na poledini: Inquisitio contra Magdalenam, relictam Georgii Szabol, in arte magica accusatam facta / No. 189

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 91, Krivične parnice

2.1.27. Jelena Szep

2.1.27.1.

Legrad, 7. lipnja 1729.

Svjedočanstvo Franje Köszeghija, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Stjepana Seböka, prisežnika iste županije, o provedenoj istrazi protiv Jelene Szep, optužene za bavljenje magijom

Anno Domini 1729. die vero septima mensis Junii, in Oppido Legrad, pertinentiis arcis Csaktornya, districtu Insulae Muraköz et inclito Comitatu Szaladiensis existente habito, penes commissionem spectabilis ac perillustris domini, domini Georgii Niczky de eadem praetitulati incliti Comitatus Szaladiensis vicecomitis, infrascripti

Franciscus Köszeghy viceiudex nobilium et Stephanus Sebök iurassor, penes *de utri* punctorum contra delinquentes personas peregrinus inquisitionem.

De eo utrum

Scitne testir, viditne vel audivit quales magicas artes seu veneficia exercuerit Szep Illona, et utrum alicui nocuerit, vel etiam minata fuerit praedicta Szep Illona sic vocitata?

Primus testis strenuus Jacobus Suppanich, oppidanus Legradiensis, annorum circiter 40, adiuratus, examinatus fassus est scitu, quod annos ab hinc tres, dum fuisset in suis vineis cum fossoribus venit ad illum praefata Szep Illona, et petiit ab illo duas vel tres scutellas siliginis, cui dum fatens dixisset quod solus parum haberet, illa tamen ultro nee ursit ut illi daret, tandem interrogat fatens quid vellet cum siligine? Reposuit Szep Illona indigeo pro liniendis pulvinaribus, cui dum iterum reposuisset fatens quod parum haberet, sed potius farinae unam scutellam dandam promississet. Sed Szep Illona pro farina non venit, tandem dicta Szep Illona petiit a dicto fatente mappam, cui dedit canisterium pro certis aliquibus herbis colligendis, qui fatens cum venisset ex vineis, post triduum incidit in infrematam, et uno integerrimo anno male valuit, septemque septimanis nec ad ecclesiam potuit ire. Tandem ipse fatens et conthoralis eiusdem rogarunt Szep Illonam ut illum sanaret, sed nullo modo ad de eandem potuit advocare. Verum dum fatentis filiola habuisset febres, ivit fatentis uxor ad Szep Illonam, ut faciat balneum pro tollendis febribus, quae dum fecisset balneum binis vicibus, fuit quidem post longam moram a febris filia sanata, sed post secundam balneationem, minimi digiti decidit una particula ac si aliquis abscidisset, et loquela etiam (esto antea loquelam habuerit) filiolae eidem cessavit, quam filiolum tempore examinis huius idem fatens adduxit, et plures vidimus quod ita factum sit uti fatens de digito enarrasset.

Secunda fatens Barbara Papai, nobilis alias conthoralis strenui Francisci Spek, annorum circiter 40, adiurata, examinata, fassa est scitu quod cum suo marito dicta Szep Illona contenderit verbis, post quas contentiones sinistra pars humeri ad instar ligni induruit, et filiolo etiam eiusdem Spek eversum fuit collum. Postquam factionem, dum dictus Spek dixisset cuidam foeminae, ut dicat dictam Szep Illonam, quod si non sanaverit filium, quod velit eandem tranicere, tandem filius post breve tempus fuit sanatus, et post tres hebdomadas Spek mortuus.

Tertius fatens honesta Susanna Perlaki, uxor Mathiae Wugrinsich, annorum circiter 22, adiurata, examinata, fassa est quod dum Broli fatentis dicta Szep Illona fuisset obstetrix, dedit fatentis maritus eidem Illonae marianos duos, quae Illona ad hic petiit unum, sed maritus fatentis denegavit, quae Illona dum abivisset. Statim illo vespere fuit factus magnus strepitus sub domus tecto fatentis, prolesque exclamavit eiulans ita ut nunc quoque male valeat, et caput directe tenere minime valet, febers etiam habuit sat longo temporis intervallo.

Quarta fatens Hellena Laszlo, uxor Joannis Laszlo, annorum circiter 60, adiurata, examinata, fassa est quod annos ab hinc novem toties fata Szep Illona (sed dolendum quod vocetur Szep Illona) galinas duas conspexisset, advertissetque in area fatentis, quas galinas eadem Illona asseruisset esse suas, expellique de fatentis area postulasset, reposuit fatens denegative, proprias etenim se intertenere et non alienas galinas in sua misera domus area. Post aliquot tempus dictae fatentis inquilinissa adivit dictam Illonam coram qua inquilinissa dixit eadem Illona comminative, non

vult tua hospitissa dare galinas meas, sed illam poenitebit(!), et statim illo anno tales habuit dicta fatens in mainibus contracturas, ut quatuor continuis annis nec quidem potuerit nere, nunc quoque signa apparent contracturarum, uti videre fas fuit in corpore eiusdem nobis inquisitoribus infrascriptis. Hoc etiam addidit, quod dum semel petiisset hospitem dictae fatentis, ut praedictae Illonae advehat ut certo ex loco frumentum, qui cum denegasset et semet excusasset non posse ire, etiam post tempus aliquot in pedibus habuit contracturas et nunc quoque maledicit toties fatae Szep Illonae.

Sextus testis strenuus Gregorius Bregovich, oppidanus Legradiensis, annorum circiter 35, adiuratus, examinatus, fassus est quod dum dicta Szep Illona fuisset eiusdem fatentis prolis obstetrix, dumque ex bapuzismo attulisset prolem, dederit ad bibendum eidem proli ast pro certo non sciret utrum vinum, vel crematum, post quam bibitionem non potuit surgere, et non nisi una septimana supervixit. Una vice venit petitum lac eadem Illona a fatentis socru, quae dum dare denegasset, post tertiam diem una Sancti Helenae vacca aegrota facta, in tantum ut in helciis una hebdomada suspensam tenere debuerint, quae vacca non potuit sanari et crepuit.

Septimus in ordine fatens circumspectus Joannes Racz, oppidanus Legradiensis, annorum circiter 32, adiuratus, examinatus, fassus est quod dum prior illius consors praegnans fuisset, aliquoties advenisset toties fata Szep Illona, et dixisset fatentis consorti, ut vocet eandem pro obstetrice, quae praegnans dum matri suae retulisset sepe (!) fata Szep Illona oblationem spontaneam respondit mater: „Mea filia, adhibebimus illam potius pro obstetrice, quam ego hucusque etiam omnibus meis prolibus adhibui.“ Sed iterum semet toties in obstetricem obtrudens, et adveniens Szep Illona dixit praegnantis: „Audis paries prolem post triduum miv voces in obstetricem, nihilominus nec praegnans, ne praegnatis mater illam vocare voluerunt.“ Verum Catharinam Csonkas adhibuerunt. Effluxo triduo omnino peperit praegnans, et non vocata Szep Illona, iam post partum advenit, cui intrare volenti dixerunt ut non intret, quia iam est in puerperio, quae Illona ad hoc respondit: „Bine bene sit, veniam post triduum.“ Effluxo triduo iterum venit eadem Szep Illona, et invenit manibus pedibusque contractam in puerperio fatentis constitutam cothoralem rogarunt meater et alii (habita iam suspitione (!) quod illa offendi debuerit, quia in obstetricem adhibita non fuisset) ut sanet eam et curet. Promisit quidem quod velit curare, sed magis et magis puerperam afflixit, tandem non sine magnis doloribus in corpore apparentibus corporis quasi veficis, et si ab iisdem sub cura eius liberata fuisset, eadem tamen desidentes aut recedentes per totum corpus in aperta transiverunt vulnera, multisque perlatis cruciatibus, exhausto poenitus(!) corpore eadem puerpera post effluxum mensis spacium (!) mortua est. Cuius mors, quia offensa, adeo quae etiam comminata fuisset Szep Illona, ipsi attribuitur.

Octava fatens nobilis Susanna Inkei, relicta vidua Michaleis Csancsek, oppidana Legradiensis, annorum circiter 50, adiuurata, examinata, fassa est quod dum annos ab hinc tres, vel quattuor, in mense Augusto in nundinis fuissent Zagrabiae et praefata Illona etiam cum illis fuisset, ex eo quod illam revehere non voluerint, equus bene sanus, nulloque de fectu apparens, subito male valuit, de quo equo eadem fatens valde dolens, adivit Szep Illonam corripiendo illam quare talia faceret, et post triduum ut ante bene sanus equus exstitit. Filius quoque fatentis non parva infirmitate mortificatus fuit, et omis facturae non super aliam personam quam super Szep Illonam dec-

laratae suspiciones (!) habentur. Addendo etiam quod dixisset Illona: „Quaecunque virgo me offenderit, faciam quod intra et post spacium (!) unius animi spurium pariet.

Nona fatens Michael Huziak, oppidanus Legradiensis, annorum circiter 38, adiurata, examinata, fassus est auditu, quod annos ab hinc tres, ex comminatione Szep Illona, defuncti Andreae Spoliar iudicis Legradiensis uxor aegrota facta fuisset, et dum furiosis excepisset idem iudex dictam Illonam reposuit exclamative: „Ah! Donec tu me comburi curaveris ubis ego ero.“

Decima fatens Helena Horvatah, uxor Joannis Horvath, oppidana Legradiensis, annorum circiter 45, adiurata, examinata, fassa est scitu, quod dum annos ab hinc 4 vocasset pro fossura vineali suum maritum, et recusasset ire cum semet alteri obtulisset, iurata fuit Illona, et *et ex eo*, quod noluerit ire fossum, intra paucum tempus filiola infirmitati subiecta, et tumore inflata. Tandem etiam ipsa fatens magnis tumoribus cruciata, ita ut mamillae ambae magnis doloribus fuerint subiectae, quibus doloribus declaratis dictae Illonae reposuit eidem fatenti: „Agas gratias, quod veneris tempeste rogatum alias vermes de gutture tuo evenissent, sat vasti ad manus tuae vastitudinis eas et exeundo invenies certum instrumentum, et applices ad mamillas,“ cui dum reposuisset fatens: „Quid inveniam? An lignum? An pulveres? Vel quid aliud in area?“ Reponit Illona eas: „Eas invenies in area mea Sancti Helenae excrementum vituli, intra duos, tres subsequentesque dies de mamilla exiverunt vermes albi tenues, uti ex caseo, capite nigri circiter decem.“ Post haec iterato adivit dictam Szep Illonam, et certam herbam denominavit applicandam pro sanatione vulneris mamillae exacerbans dicens: „Putas quod ego tibi aliquid fecerim, aliae tibi nucuerunt.“ Reposuit fatens: „Ego cum aliis non habui rancorem, sed tecum.“

Undecimus fatens strenuus Gregorius Kiraly, oppidanus Legradiensis, annorum circiter 28, adiuratus, examinatus, fassus est, quod annos ab hinc tres circa vindemiam, et iam post factam inhibitionem introductionis vini, venit toties fata Szep Illona ad fatentem ut veniat pro advehendo vino, cui dum reposuisset, quod non hieret, et haberet ex ore domini Joannis Zaigar, quod quatuor (!) milites invigilent, quo audito fatens eo melius recusavit. Post factam recusationem, unus equus fatentis aegrotus factus, et intra decem dies crepuit. Post paucum tempus alii etiam duo aegroti facti. Iratus fatens adivit Szep Illonam et rogavit ut sanet, curetque equos, sed illa furiosis alloquens non semet sentit ream. Tandem fatens acerbis et furiosis reponit eidem Illona: „Audis si ego voluero in tua domo ambo oculi tui excident.“ His auditis, reponit fatens, et arripit pistoletas dicens: „Hoc dicis tu Illona? Statim te hisce delebo!“ Reposuit fatenti Illona: „Tu videris, et sic dicunt quod siim saga. Si me occideris, non erunt plures sagae.“

Duodecima fatens honesta Mariana Trinszky, relicta vidua Joannis Knedl, oppidana Legradiensis, annorum circiter 36, adiurata, examinata, fassa est quod annos ab hinc tres, dum filium fatentis qua contractum sanare coepisset Illona, caetera inter locutoria verba protulit dicens: „Qui me offendet, offendet bonam.“

Tertia decima fatens honesta Helena Jagussich, uxor Joannis Lentekovich, annorum circiter 30, adiurata, examinata, fassa est auditu quod ante annorum circa festa Pentecosten dum apud fatentem fuisset Szep Illona, dixisset sequentia Szep Illona: „Inter discursum, qui me offenderit, diabolus bonum offendet,“ adolendo etiam quod certam, iveminam vocasset ad se pro servitio dicta Szep Illona, et cum recusasset servire,

reposuit Szep Illona: „No, no, scrofa. Si non vis servire, contraham tibi pedes tuos ad salvo honore tua posteriora.“

Quarta decima fatens honesta Catharina Szalu, annorum circiter 30 adiurata, examinata, fassa est, quod annos ab hinc 8, dum Szep Illona fatentis proli obstetrix fuisset, et dominus Gigich compater praefuisset, Barbara vero Papaj commatrem egisset, prolique donarium dominus compater marianos tres, commater autem cruciferos 7 ad manus obstetricis dedissent, de qua pecunia eadem Illona qua obstetrix grossos octo surripuisset, et a fatente exposit salarium sibi dandum praetendisset. Reposuit fatens obstetrici Illonae: „Quare darem ibi salarium, tamen sola accepisti ex pecunia dono data proli grossos octo?“ Ad haec verba irata Szep Illona comminative dixit: „Bene, bene.“ Et ecce post aliquot temporis intervallum, dum in Campo Gradischa sic vocitata plaga, eadem fatens pisa collegisset, supervenit terribilis ventus et magni pulveres excitati cum quibus in persona eadem Szent Illona comparuit, et socia sibi adiuncta (quam fatens non potuit noscere) dictam fatentem mortificarunt, quae fatens dum clamasset, prope existens eiusdem affinis pro nunc trans Muram alicubi habitans, accurrit, fatentemque humi pro stratura nimium debilem reperit.

Quinta decima honesta Catharina Kovacs, consors Joannis Hedrehely, annorum circiter 40, adiurata, examinata, fassa est quod in domo dictae fatentis ante annos circiter 5, vel duos eadem Szep Illona ennarrasset dicens: „Unum hominem facilius est destruere, quam unum bolum panis manducare,“ addendo: „Si volo, ego possum pedes cuiuscunque usque collum retrorsum atrahere.“ Caetera inter etiam protulit dicta Szep Illona quod sint eidem ligna furto ablata (eadem fatens dicit dictae Illonae: „Per Deum te rogo non loquaris talia, hic sunt infantes, et scandaliantur) sed iam aliquantulum scio, iam illi coquam pultes, uti et quidam servi in magnis tumoribus fuerunt constituti.“ Tandem unam ancillam ad se vocavit eadem Szep Illona pro servitio, quae cum ire nolisset, statim comminative protulit, Szep Illona: „Non vis ire servitum sed tibi coquam pultes,“ et intra unius anno spacium habebis spurium, uti et ex relatione fatentis, ita factum, quod illa ancilla pepererit spurium.

In cuius rei fidem hasce nostras extradeditur literas (!) testimoniales. Datum in Oppido Legrad die 15. Junii 1729.

Franciscus Köszeghi, incliti Comitatus Szaladiensis viceiudex nobilium, manu propria

Stephanus Sebök, incliti Comitatus Szaladiensis iurassor, manu propria

Extradatum per me, Franciscum Köszeghi, viceiudex nobilium, anno 1729, die 12 Decembris.

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.27.2.

Goričan, 18. lipnja 1729.

Svjedočanstvo Franje Köszezhija, plemićkog podsuca Zaladske županije, o provedenoj istrazi protiv Jelene Szep, optužene za bavljenje magijom

Anno Domini Millesimo Septingentesimo Vigesimo Nono, perillustris ac generosus dominus Sigismundus Radics, Sacrae Caesareo - Regiae Maiestatis Catholicae, incliti Regiminis Spleniani unius equestris ordinis compagniae vexillifer, nec non eiusdem perillustris domina conthoralis subsequencia coram me non habito iurassore retulerunt ad sui Christianam fidem.

Et quidem pro primo perillustris iam praefatus dominus vexillifer enarravit, quod dum Szep Illona obstetrix fuisset proli suae domina conthoralis locuta fuerit de domina Zaigariana, domini Nicolai Zaigar conthorali, quod citius resanata fuisset, si eadem melius solvisset, verum iam duos, iam tres, iam quatuor tantum grossos numerasset.

Pro secundo dixit etiam Szep Illona, quod praedicta domina Zaigariana noctu bibisset aquam, quam posuerunt sagae ad fenestram, et inde male valeret.

Pro tertio dum fuisset obstetrix proli praetitulatae dominae, domini vexilliferi, una nocte eiulasset Szep Illona die vero sequenti retulit, quod prolem violenter voluerint eidem rapere aliae sagae et sola etiam Szep Illona concussa fuerit, post quem actum eadem proles semper male valuit dictae dominae paucoque tempore supervixit.

Pro quarto retulit etiam Szep Illona coram perillustri iam toties fato domino vexillifero, et eiusdem domina conthorali quod fuerit apud unam patientem, quam unxit verum aliae sagae contra Szep Illonam exacerbatae fuere, quod eandem patientem unxerit, advenientesque ad unam persicum, unam cucurbitam in dicta persico plummis pro terviculamento avium exornatam dilacerarunt et plummos hinc inde disperserunt, ramosque persici destruxerunt.

Pro quinto nobilis Christina Raikovich, annorum circiter 20 alias servilis ancilla dicti domini vexilliferi, retulit sub iuramento quod dum sanasset multricem prolis praedictae dominae enarrasset Szep Illona, quod non fuerit factum eidem quae infirmata fuit, verum alteri ancillae quae nimium iracunda fuit, et quod per infortunium supervenerit ad facturam magicam.

Pro sexto praefata domina retulit quod dixisset Szep Illona: „Si me prius vocassent, iam melius valisset persona, qua infirmatur, et quod cum aliis habeat contentiones quod sanet dictam ancillam servilem.“ Hoc ipsum etiam praedicta Christina confirmavit quod ita enarrasset Szep Illona, uti post tres, quatuor vel quinque unctiones melius habuit eadema ancilla. Uno tempore neglexit venire Szep Illona, et patiens fuit eidem Szep Illonae conquaesta quare tam tarde veniret, respondit Szep Illona eiulando: „Iaj, multa sunt contentiones in Legrad ratione sanationis.“

Pro septimo una vice volens intrare domum sive quarterium domini vexilliferi toties fata Szep Illona, domina autem advertit quod intrare velit, et mandat servili ancillae ut claudat portam. Sed citius nutrix advertens mandatum dominae, clausit ianuam, quo adverso abivit Szep Illona ad forum, et dixit coram foeminis dicens: „Non me voluit admittere scrofa illa vasta nutrix, sed illam poenitebit(!).“

Pro octavo eadem perillustris domina retulit quod semel dixisset dictae Szep Illonae: „Quare minaris illi, et illi homini quod non velit ducere certam ancillam?“ Reposuit Szep Illona ideo dixi ut fiat Catholicus, siquidem virgo sit nostrae fidei.

Pro non eadem domina refert quod dum minata fuisset Szep Illona sciente etiam domino vexillifero, dicens: „Iam te docebo quod me destruxeris tempore partus,“ ad quae reponit Szep Illona supplicando dominae ne cuiquam referat et factum quod nulla medicamenta dederit Szep Illona dominae et resanata foelicissime (!), ubi putarunt quod debebunt adhibere chyrgum.

Pro decimo una vice cum cordolio dicit domina cum Szep Illona: „Iaj, quo me vertam? Si ego moriar, quo meae proles devenient?“ Reponit Szep Illona: „Mea domina hoc est facile et non pridem una foemina est mortua. Ego accepi prolem, et tribus vicibus circumvolvi faciem martis cum prole et mortua est proles.“

Datum in Gorichan, 18 mensis Junii, anno Millesimo Septingentesimo Vigesimo Nono.

Franciscus Köszeghi, incliti Comitatus Szaladiensis
viceiudex nobilium, manu propria

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice, Krivične parnice

2.1.28. Katarina Sepela

2.1.28.1.

Oporovec, 6. listopada 1745.

Svjedočanstvo Jurja Oszterhübera, plemićkog podsuca Zaladske županije, o istrazi provedenoj protiv Katarine Dudašinke iz Donje Dubrave, zbog optužbi da se bavi magijom.

Anno Domini 1745., die vero 6ta mensis Octobris in possessione Oporovecz, inclito Comitatu Szaladiensis et Districtui Insulae Muraköz adiacente, secundum subinserta *De eo utri* puncta pro parte eiusdem incliti Dominii iuramentalem modo et ordine sequenti peregrimus inquisitionem.

De eo utrum

Primo: Scitne, viditne, audivitne testis quod Catharina Sepele, inhabitatrix possessionis Oporovec, artibus magicis usa praemissa comminatione hominibus aut pecoribus nocuerit? Aut ne fors interemerit? Si ita, quos, quorum, qua arte et quando?

Secudo: Utrum communis suspicio et scientia de ipsa fuerit, quod artes illicitas etiam vaticinando exercuerit, fugaque sibi consulendo in partibus alienis latitaverit?

Primus testis providus Jacobus Paulics, annorum circiter 40, in possessione Oporovecz, incliti Comitatu Szaladiensis et Districtu Insulae Muraköz adiacente commorans,

adiuratus, examinatus, fatetur ad primum scitu quod in anno 1740. proxime transacto praeterito, octave hibernantis in praescita possessione ex inclito Regimine Wirtenbergiano militis pro parte et eam rationem eiusdem stabulum equile erigendam fuisset, medio Matthia Zebecz pro tunc loci praeinsinuati iudicis Catharinae Sepek quoque maritus pro cooperatione iam fati stabuli demandatus minime comparuisset, ex tunc specificatas iudex acceptis durioribus ab enarato milite verberibus, concomitantibusque aliis ob neglectum Catharinae Sepek mariti laborem exorbitantiis, ex perpessa tanta ignominia, verberumque inopime acceptorum non modico dolore in iram raptus studio procul dubio vindictae martium supra memoratae Catharinae Sepek querens eudem attamen haud reperire valens uxori eiusdem actu invinculatae nonnullos ritus usque livorem baculo inflixit, quibus acceptis et pro tunc perpessis, sed non in oblivionem abeuntibus ad fatentem tanquam domini Sigismundi Pulay, illius temporis spanum, et ius supra iudicem habentem accessit satisfactionem eidem condignam elargiturum, qui tamen immediatam resolutionem de petita contentatione haud praebuisset, sed ad universum principalem suum inviasset, nec tamen viam isthanc arripuisset, sed praesente fatente in domo eiusdem talia proferre nequaquam abhorruisset: „ego quidem accepi verbera a iudice, sed vapulabit ille a me modo mihi optime cognito.“ Quo edicto paulo post Mathias Zebecz male valere, vix respirare cepit, et defluxo duarum hebdomadarum spatio miserem ac una calamitiosam vitam ferens exhalavit spiritum. Ad secundum refert scitu, omnino communem metum et suspicionem de illa inter incolas de exercitio artium magicarum fuisse singulique ex communitate eandem quoquo modo offendere haud praesumpserunt eventum maleficii formidantes.

Secunda testis honesta mulier Helena, Joannis Szerpak consors in dicta possessione Oporovecz existens et habitans, annorum circiter 40, adiurata, examinata, fassa est ad primum scitu quod in anno recenter praeterlapso 1740. militi Germano in saepememorata possessione Oporovecz hibernire capienti, stabulumque pro equo suo necessarium incunctanter erigendum iubenti fati sublatus Mathias condam Zebecz pro tunc loci iudex pro exstruktionem praeepti stabuli, maritum quoque invinculatae Catharinae Sepek infallibiliter compariturum demandavisset. Qui tum ex quo contumavitque semet obscurasset, laboremque praeconceptum semet miles haud effectuatum expertus esset in furorem raptus iudicem crudeliter verberarum. Ex quartenio ovo dimisit, acceptis porro praeproductis verberibus partim pudore, partim vero dolore confusus in furorem abiit, moxque domum invinculatae adiens, maritumque eiusdem pro executione vindictae quarens in defectu et absentia autem eiusdem uxorem nonnullis severi oribus licet ictibus corripuit, neutiquam tum in conformitate per immediate praemissum in ordinibus fatentem datae ad dominum suum principalem directionis satisfactionem sibi suo modo impendendam sollicitare voluit, quin imo fatens in culina sua constitutam adiens de perpessa tortura conquesta acceptorum verberum loco verbera eidem sub velo apprime nota modalitate retributuram percassori cominata graviter vovit, acciditque mox et cito Matthiam Zebecz intermedio duarum hebdomadarum humidi fatibus naturae per omnia membra exsiccatis ossibus et nervis dumtaxat cohaerentem, vixque respirare queuntem animam calamitose exhalavisse. Ad secundum scitu declarat quod communi incolarum Oporovecziensium opinione artibus magicis usam pro saga fuisse reputatam. Nam in casu minini obicis metu inferendi maleficii possibili ac una conceptibili conatu complacere, favoresque ei ampliare omnis studuit.

Super qua modo antelato exercita praedeclaratorum testium fassione sigillorum usu-
alium nostrorum, propriaque manuum subscriptione communitas dedimus littera te-
stimoniales. Anno, die, mense, locove ut supra.

Georgius Oszterhueber, incliti Comitatus Szaladiensis,
substitutus viceiudex nobilium, manu propria

Na poledini: D

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93, Krivične parnice

2.1.29. Ana Skurianica i Magdalena Sarković

2.1.29.1.

Gornji Hraščan, 24. srpnja 1713.

*Svjedočenje Petra Korbera, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Matije Pet-
rana, prisjednika iste županije, protiv Ane Skurianica, Magdalene Sarković i
ostalih žena zbog optužbi da se bave magijom.*

Anno Domini 1713, die vero 24 mensis Julii, in pago Superioris Hraschan, omnino in
districtu Insulae Muraköz pertinentiis Arcis Chaktorniensis, et Comitatus Szaladien-
sis existente habito. Ad instantiam excelsi Domini Chaktorniensis, per nos Petrum
Korber, incliti Comitatus Szaladiensis iudicem nobilium et Matthiam Petran, praeat-
tacti Comitatus iuratum assessorem, occasione et praetextu certorum actuum magi-
corum, uberius in infradeclarandis deutri punctis specificarum, et annotarum facta
est infrascripta inquisitio testiumque collectio, cuius porro detrum tale esset.

De eo utrum?

Scitne testis, vidit ne, vel audivit qualiter in anno nunc currenti diversis vicibus et
temporibus sagae sive magae, personas infrascriptas variis modis et instrumentis arte
prorsus diabolica molestassent, afflixissent, afflixissent, pupugissent, verberassent et
prope ad agonem deduxissent?

Prima itaque in ordine testis honesta Catharina Bellavichka, consors providi Matthiae
Novachich, coloni excelsi Domini Chaktorniensis, in possessione Superiori Hraschan
degens, annorum circiter 40, adiurata, examinata, fassa et attestata est scitu et visu,
quod dum uno die Dominico proximo post festum S. Viti anni nunc currentis, circa
meridiem, ex oppido Nedillicz, adhuc sobria mente, domum versus perexisset, eotum
in via publica et regali, cerum gyrum sive circulum ex pulveribus exstructum invenis-
set sive apprehendisset, et prope limitem illius gyri pedem posuisset, ipso facto visum
oculorum perdidisset; ex post incepisset Deum et sanctos invocare, illico visum re-
habuisset, et agnovisset infrascriptas personas, ibidem in circulo sedentes: utpote
Annam Szkurianicza, colonissam Domini in eodem pago commorantem, quae
quidem nihil fecisset, sed tantummodo ibidem sedisset, item Dorotheam, relicatm vi-
duam Marci Sarkovich, una cum sua filia Magdalena, praeterea consortem Cathari-

nam Thomae Hresch, cum sua matre Helena Chrepovka, Gertrudem Zrinschnicz, et Helenam, Thomae Golub consortem, et alias quam plurimas quas tamen non novisset. Vidisset etiam ibi statum tapetem in quo unum bovem assatum - aperto fauce, et oculis tremendis, nec non vitulum integrum similiter assatum conspexisset, ad quas assaturas eandem invitassent porrigendo eidem unum magnum cultrum, ad scindendum nempe dictum vitulum: qua testis nullo modo consentire, nec assidere voluisse, tandem vero aliisque variis instrumentis, eandem testis pungere erverberare cepissent.

Secunda testis Dorothea Lessnyak, puella ancilla vero Andreae Scherblek Zabatlegini attacti Dominii Chaktorniensis in praemissa possessione commorantis, annorum circiter 14, adiurata, examinata, fassa et attestata est scitu et visu, quod praespecificata utpote Magdalena Sarkovich, alias consors Thomae Czuek, relictæ Gertrudis Zrinschicza, et Anna Szkuriamich, uxor vero Joannis Leszar, et aliae quam plurimae fuissent, quas tamen minime noscere potuisset; quae duae quidem utpote Magdalena et Gertrudis et inprimis circa festum Sanctae Helenae anno modo currenti, secundario autem circa festum Visitationis B. V.M. in prato, et robotta excelsi Dominii penes Arcem Chaktorniensem, tertia vero vice domi in pago Superiore Hraschan, a dato praesentium ante octiduum, eandem pugine quadam pupugissent, et aliis instrumentis verberassent. Ex post ad arborem populus vocatam evoolassent et illae secum per omnia vocassent et invitassent promittendo eidem varia dona et munera, assecurandoque quod imosterum tam misere non ambulabit. Quo vero ad tertiam Annam videlicet Szturianiczam fateret omnino eandem, ibidem fuisse, sed nihil eidem fuisse verum defendisse.

Tertia in ordine testis Catharina Szkokovka, puella ancilla vero Nicolai Cherleny, annorum circiter 11, adiurata, examinata, fassa et attestata est scitu et visu, quod anno nunc currenti, in isto festo S. Benedicti praespecificatae duae foeminae, id est Anna Szkurianicza et Magdalena Sarkovich eandem testem, in pascuis constitutam verberassent, et ad copiosas vibicum notas grandibus baculi concussissent, ac ibidem quasi semimortuam et mutam reliquissent, quam tandem hospitissa eiusdem, consors nempe Nicolai Cherleny invenisset, et inde cum difficultate domum suam abduxisset nec verba ex ipsa, per 4 circiter horas habere potuissent.

Quartus tandem et ultimus testis Matthias Novachich, colonus excelsi Dominii Chaktornyensis in praemisso pago Superiori Hraschan degens, annorum circiter 50, adiuratus, examinatus, fassus et attestatus est auditu. Quod dum in ordine prima testis, alias consors eiusdem domum venisset, et se ad lectum posuisset, nullum hominem agnoscere potuisset, sed nominando suprascriptas personas utpote praementionatae Gertrudi supplicuisset, ne eidem quidquam malefaceret, nam si in hieme larium eidem non dedisset, vellet modo (domi non haberet, aliunde mutuo accipere) ipsi dare. Quantum vero ad Dorotheam, relictam Marci Sarkovich et filiam eiusdem Magdalenam dicit, quod linguam uxoris usae eotum excindere voluissent. Testaretur demum, quod notabiles vibices, per totum corpus consors eiusdem habuisset. Super quibus praemissis praesentes nostras litteras testimoniales praetitulato Dominio extradandas esse duximus. Datum anno, die et loco quibus supra.

Per me supranominatum Petrum Korber
iudicem nobilium Comitaus Szaladiensis,
per quem et correctæ in verbis annorum circiter undecim manu propria

L.S.

Et me Matthiam Petran, praemissi Comitatus Szaladiensis iurassorem, manu propria

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93, Krivične parnice

2.1.30. Doroteja Vanković

2.1.30.1.

Čakovec, 14. listopada 1740.

Svjedočanstvo o iskazu Doroteje Vanković dano prilikom ispitivanja mučenjem

Anno Domini 1740. die 14ta Octobris in Arce Csaktornya, omnino in Insula Muraköz et inclito huicce Comitatu adiacente habitaque per nos infrascriptos actum est Dorotheae Vankovicsanae saga ad torturam iudicialiter sententionatae

Sequens examen

In primo torturae gradu ad ostentationem instrumentorum torturalium interrogata utrum esset vera saga, respondit negative.

Ad secundum torturae gradum pollicum videlicet compressione perstitit in negativa.

Ad tertium torturae gradum fassa est actionetenus specificatis hominibus causasse mortem.

Secundo fassa est sigilla reperta acquisivisse in facibus dum ivisset collectum herbas; signa vero diabali (!) in caeruleo vestitu dedit ubi abnegando sanctissimam Trinitatem et Beatam Mariam, in foenili Mertrircsa Sveia fatetur Sinicsova shneha Mariana Matusnika Catharina Ivanyova schena ex Dobrava omes tres penes Saics habitantes diabolus vocabatur Matek Ive; anni sunt a quo saga facta est. Daimon(!) eam adscripsit in librum nomine Dorotheam per Matusnikam inducta dicendo: „Venias ~~(no-~~ ~~bis)~~ cum (!); erit ita tibi bene sicut nobis.“ Matheum fatetur etiam esse magum qui eam ducavit capitaneam dicit fuisse Matusinkam; fecerunt ante festum Sancti Georgii ignem, post festum Sancti Johannis ex cineribus grandines; illa die ex quibus solent componi; illa nocte qua in consortium venit sagarum adscripta est in librum daemonis. Hic in loco torturae fassa est diabolum componisse et monitam fuisse ne fateatur quod quam facile enim sufferret ista signa illa reperta per carnificem. Data fuisse ad semet per diaboalum grandinem vero confecerat in monte Rogatecz. Item fatetur quod tempore nocturno dum abiit ad consortium scaepam ponit daemon penes maritum ad lectum et dixit ipsi: hic dormias. Qualibet saga habet designatum daemonem cum quo etiam coetum habet, sicut maritus cum uxore [*nečitko*] specificato daemon in forma mulieris compacta, a quo tempore consortium cum daemone habet. Ab illo tempore totaliter turbata et ad praestandos labores insufficientem sentibat vicinam suam quae contra ipsam prima ordinis fatens fuit etiam dicit sagam esse verum ex alio trans Dravano Regimine non autem ex auditis [*nečitko*] habet, cuius mater etiam combusta propter hocce crimen in Goricsa mediante domino terrestri Keczer, hocce Regimen a potiori in Fogatecs habet consortium dum vult volare, unguis se sub dua-

bus ulnis. In causam attracta dixit: hajda, id est vade, uncturam conficit daemon in conventuum, quacumque voluit habere omnia praesto praeterea dicit etiam idque quod ab illo tempore a quo in Monte Ivanescisa capella Sanctae Crucis erecta(!) fuisset, sagae non possunt habere ibidem sua conventicula. Dicit quod a quo capta est daemon nisi semet comparuerit sed accessum ordinarium non habuit et ideo in carceribus in carceribus diabolus excitaverit quod quam primum ingressa sit carceres, comendavit Beatae Mariae, an collum Mariae Pagyadi invertit.

Omnino ipsa cum praemissis nominatis sociis in festo sancti Georgii ascendendo ad rotam, quodvis dicentes sacha(!) fac. Rota fuit autem complicitis suae Ivances.

Quibus herbis soletis nocumenta inferre hominibus, et qua modalitate applicatis? Herbis vulgo pisdoglacsa quo diebus novilunaribus sub aurora, seu ante ortum solis coquitur, cuius aqua si circa aspergatur iumenta, inficiuntur, si vero in partibus domus aspersio fiat homines corrumuntur (!)

An non habeas aliquod malificum infossum domui aut horto vel aedificio alicuius?

Non recordatur.

An volasti medio uncturae per diabolum suppeditatae?

Volavit ab annis quinque

Interrogatoria

Responsoria

Scisne adhuc plures sagas?

In Vidovecz scio, quamdiu cognomine Kranicza vocatam esse sagam, quia uxori ludimatistri eiusdemque uni proli et ancillae gravem causavit infirmitatem quas personas dum eo ego vocata sanare venissem, me increpuit dicendo: „Quare hac venisti, videris quod exinde erit, capiatum tantum fiam,“ illa ita fatebitur sicut ego fassa sum.

Utrum sit confessa et Corpus Christi sumpserit et quo profuerit?

Dicit quidem fuisse confessam, sed venerabile sumpsisse et numquam alio profuisse sed numquam sagam declarasse verum hominibus herbis succurrentem et dum venerabile sumpsisset per duas septimanas Daemon cum eadem consortium non soluit, donec in graviora peccata lapsa sit.

Quare tu sicca mansisti et illa in actione
specificata madida?

Accipiendo carbonem et frustum panis illa
autem hoc remedio non usa

Qualis tumultus fecit dum herbas
collegissent

Dicit quando herbas colligunt alias sagas
male habere et recensitae sociae tumultum
illum excitaverint.

NB: Ante eductionem et in loco supplicii binis vicibus interrogata Dorothea Ivanovicska in tortura fassas complices, per omnia revocavit.

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93

2.1.31. Marija Vuhančić

2.1.31.1.

Brdo Zaveščak, 17. kolovoza 1733.

Svjedočanstvo Jurja Somšića, plemićkog podsuca Zaladske županije, i Ivana Berke, prisjednika iste županije, o istrazi protiv Marinke Vuhančić, optužene za vještičarstvo.

Anno 1733, die vero 17. mensis Augusti per generalem comissionem spectabilis et perillustri domini Georgii Niczky, de eadem incliti Comitatus Szaladiensis vicecomitis, ad legitimam vero requisitionem incliti Domini Csaktorniensis perveniendo ad Montem Zavescsak, ubi certam inquisitionem seu testium fassionem peregrimus modo quo sequitur.

De eo utrum

Primo: Scitne, viditne vel audivitne testis quod Marinka Vuhancsics, ex Monte Zavescsak, non nullas res magicas signanter unguenta, pulveres, ossa aut alia sis similia apud se aut domum suam servaret.

Secundo: Scitne, audivitne, vel viditne testis incantantis balneis, aut aliis simplicibus duntaxat incantationibus usam fuisse, aut hominibus minutam fuisse, et post talem minationem nocuisse, vel lac vaccarum ademisse?

Tertio: Denique scitne, aut audivitne testis eandem magicis artibus usam fuisse, et quibus et an sit semper habita non solum pro suspecta verum et realis saga, unde et qualiter?

Prima in ordine testis provida mulier Helena Sztoiho, olim Nicolai Kralics relicta vidua, montanistae incliti Domini Csaktronensis, in Monte Zavescsak degentis, annorum circiter 71, adiurata, examinata, fassa et atestata est. Ad primum et secundum *de eo utri* punctum nihil. Ad tertium refert audivisse se ex ore mentionatae Marinkae Vuhancsics, postquam iam anno praeterito 1732. in audivisset dicta Marinka quasdam ex aliis montibus fuisse incaptivatas propter suspitionem(!) magiae, quae totius mentionata Marinka flendo, testi conquesta est dicendo: „Vae, vae, mihi quae a

iuventute mea comparavi et non fruar illis, si tantum in pace possem manere usque ad festum Assumptionis Beatae Virginis Mariae, statim et ipso facto transirem Dramam ad devotionem Bisztricensis, unde cum illis quae anno 1731 me vocarunt abirem, unde numquam amplius reverterer.“ Fatetur et hoc quod comunis fama fuerit, praementionatam Marinkam fuisse sagam et complurimis caccis lac ademisse.

Secundus in ordine testis, providus Stephanus Kotniak, ex Monte Zavescsak, montanista incliti Domini Csaktornensis, annorum circiter 40, adiuratus, examinatus, fassus et atestatus est, ad primum, secundum nihil. Ad tertium refert communi omnium fama in dicto Monte Zavescsak sparsum fuisse praementionatam Marinkam magicis usam fuisse artibus, et in eodem Monte vaccis quam plurimis fructum seu lac ademisse, et eandem semper pro saga reputatam fuisse, qui etiam ipsemet fatens habuit sus pitionem, de toties dicta Marinka quod suarum vaccarum lac ademisset.

Tertius in ordine testis providus Michael Novak ex Monte Konczovcsak, per prius silvanus, nunc vero montanista dominalis, annorum circiter 30, adiuratus, examinatus, fassus et atestatus est. Ad primum et secundum nihil. Ad tertium fatetur se ex ore dictae Marinkae audivisse, dum qua silvanus cum socio suo ipsam ad Arcem duxisset anno 1732. Si ardebit meum canabium indusium, ardebunt et plura tenuia, et dum ultro penexissent versus Senkovecz, Arcem Csaktorniam animadvertisset dicta Marinka percussit se ad pectus dicens: „Vae mihi, lignae lapideae ibi video meum macelum in quo nunquam per prius eram et nunquam exibo ex illo nisi semel.“

Quartus in ordine testis providus Michael Flaxar in Monte Zaveschak degens, montanista incliti Domini, annorum circiter 58, adiuratus, examinatus, fassus et atestatus est. Ad primum *de eo utri* punctum nihil. Ad secundum refert quod dum anno 1722. ante festum S. Joannis Baptistae contendisset, toties mentionata Marinka cum sua amita quae apud dictum fatentem in sub inquilinatu fuerat, eo vesperi seu ipsa vigilia S. Joannis Baptistae serpens quidam crassus ad instar manus longus unius cubiti, contra fatentem sub crepusculo seu pulso vespertino veniendo eundem mordere volens, qui fatens in terra iacendo cultrum in una manu, in altera panem tenendo maducavit, eandemque serpentem cultro percutiens, nullo modo repellere potuit, nisi dum affinis fatentis videlicet. Secundus in ordine testis Stephanus Novak furcas eidem adferendo, et serpentem praementionatus fatens iisdem furcis concutiendo mactavit et eundem ante fenestras domus ad cespitem posuit, quem summo mane in festo S. Joannis Baptistae aspectum invisisset non invenit, fatetur et quod toties dicta Marinka una cum matre sua defuncta Ursula anno praenotato 1722 ipso die S. Joannis Baptistae veniendo ad domum fatentis excipiendo, et subsanando (!) eidem combinata fuit, dicens: „Expectes flebis me una cum suis prolibus. Post paucum tempus excipiam tibi duos asseres S. V. exculo.“ Ubi mox post triduum frustrum tantum Montis Zavescsak, ubi videlicet vinea fatentis iaceret totaliter grandine concassavit, reliquos vero Mons intactus prae grandine mansit, addit et hoc quod anno 1732., dum uxor fatentis nullum habuisset fructum vaccarum, de illa suspicionem(!) habens, adimit ipsam, conquerendo dictae Marinkae et petendo eandem quatenus ablatum lac seu fructum vaccarum sibi restitueret, quae Marinka reposuit uxori praenominati fatentis minando expectes, non tantum quod lac seu fructum vaccarum non habeat, sed et aliter te docebo cui fatenti, post paucum tempus versus autumnum una S. V. vacca crepuit, alteri vero vaccae similiter iam in autumnno anno elabso(!) 1732. ultimus pes dexter in genu dirupuit. Qui fatens iam ultro pati non potuit, aripiendo fustem easdem par cutere voluit, quae fugientes extra portam ambitus, statim et ipso

facto praescripta Marinka disparuit, quam fatens querendo, nullo modo amplius invenire imo(!) nec videre potuit. Mater vero eiusdem, dicta Ursula subsistit, suplicando fatenti ne se percuteret, quando quidem nihil se ream esse dicit, at maledicendo proli quae ad hoc se induxit, et addit hoc quod ante annos circiter sex, dum mater dictae Marinkae in agone fuisset, dicit eandem recusasse parietem, dicendo: „Diaboli Marinkam accipiatis non me, non sum enim ego in causa, sed illa, quae semper diebus dominicis novilunaribus ambulavit, pro igne alio, ubi igne et nos domi sabuimus“ Ad tertium refert communi omnium fama sparsum fuisse dictam Marinkam realem fuisse sagam et vix aliquam domus esse in praementionato Monte Zavescsak quae non sabuisset suspicionem de ipsa.

Quintus in ordine testis providus Georgius Terszteniak, silvanus dominalis in Monte Bukovecz commorans, annorum circiter 38, adiuratus, examinatus, fassus et atestatus est, fatetur per omnia de verbo ad verbum uti tertius in ordine fatens.

Sexta in ordine provida Barbara Guglacs, Blasii olim Zadravecz relicta vidua, ex Monte Zavescsak, montanista dominalis, annorum circiter 40, adiurata, fassa et examinata, atestata est. Ad primum et secundum nihil. Ad tertium refert audivisse se ex ore toties mentionatae Marinkae, dum iam inauditum fuisset, sagas capturas iste si ardebit meum canabium indusium, ardebit alicuius et tenue, adit(!) et hoc quod communis fama fuerit eadem fuisse sagam, et suspicionem(!) habuisse de illa.

Super cuius rei taliter gesta seriae hasce nostras literas(!) manu subscriptione, et usuali sigillo roboratas testimoniales extradidimus. Datum, anno, mense et die quibus supra.

Georgius Somsics, incliti Comitatus Szaladiensis viceiudex nobilium, manu propria
L.S.

Joannes Berke, praefati Comitatus iurassor, manu propria

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 104, Krivične parnice

2.1.32. Jelena Zdelarica

2.1.32.1.

Kotoriba, 5. listopada 1745.

Svjedočanstvo Tome Zvošeca, prisjednika, Nikole Globeka, suca, i Matije Agusta, bilježnika, o istrazi provedenoj protiv Jelene Zdelarica, zbog optužbi da se bavi magijom.

Anno 1745. die vero 5ta Octobris in Oppido Kottori, in domo Globlek Nikolao(!), praesentibus infrascriptis, facta est inquisitio contra Jelenam Zdelariczam. Testatur in primis Kovacz Janko, ex Posztarae quod anno 1744 ad festa Bachanalistica, da je vosil jeden stup Mattos Gjuraju i da bi bil pelal tha stup tak pri melinu, stal se je z num tha rečeni človek, koji je stup pelal i ona nesla vu jedni ruki mesa, tak kak ono meso nesla i na koju stran, tak mu vol opadne na tla, tak ta rečeni človek nikaj drugu ne veli, nego

z ovemi rečmi: „Zakaj mama s puta nestanete, ar znate da se marze boji,“ i već ni reći ni rekel niti on, niti ona. Potlam pak da bi bil dopelal k Mattoš Gjericzi ta stup iskal iz krel, onda ta rečeni Kovača Janka zimlica popala i tri pute ga je oštro strlija i potlam z velikum molbum da je došla k njemu ta rečena Jella Zdellaricza došla (!) i jedno tri dni bila tam, i kupala ga je nekuliko puta i da je taki k sebi ta Kovač Janko došel, i da potlam vendar već ni imal zimlicu, nego da je ležal cili sedem tjednov, da nikam ni mogel iz postele, i već nikaj ne zna

Janko Kovach ex pago Postara

Jurassore Thoma Zvoszech

Judice Globlek Nicolao

Kottorinesi notario Matthiae Agust

Na poledini: A

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93, Krivične parnice

2.1.32.2.

Kotoriba, 5. listopada 1745.

Svjedočanstvo Jurja Oszterhübera, plemićkog podsuca Zaladske županije, o istrazi provedenoj protiv Jelene Zdelarice iz Kotoribe, zbog optužbi da se bavi magijom.

Anno Domini 1745, die vero 5ta, mensis Octobris in Oppido Kottori, inclito Comitatu Szaladiensis et Districtui Insulae Muraköz adiacente, pro parte eiusdem inliti Domini secundum subscripta interrogatoria puncta iuramentalem modo et ordine sequenti perlegimus testium fassionem.

De eo utrum?

Primo: Scitne? Viditne? Vel audivit testis quod Helena Zdelaricza ex suprafato oppido Kottory artibus magicis usa, praemissa comminatione hominibus? Aut pecoribus nocuerit? Aut nefors etiam inter emerit? Si ita, quos? Quorum? Qua arte? Quando?

Secundo: Utrum communis suspicio et scientia fuerit de ipsa, quod artes illicitas etiam vaticinando exercuerit? Fugaque sibi consulendo in partibus alienis latitaverit?

Prima fatens honesta mulier Dorothea, Stephani Pancsiliar uxore, annorum circiter 48 in possessione Dobrava, inclito Comitatu Szaladiensis et Districtu Insulae Muraköz existente, commorans adiurata, examinata, fassa est ad primum scitu quod ante annos quinque Helena Zdelaricza, ad exigentiam egeni sui status, mendicaeque sortis ostiatim in praememorata possessione Dobrava panem quaerens, advenienteque vespere apud fatentem pro capienda noctis quiete domicilium flagitans, quae quia pluribus eotum impedita erat laboribus, intentionem minus secundavit, unde immediate sequente die ortu in platea ultro mendicando iam facta Helena constituta coram una puella ibidem existente, medioque tempore fatenti referente formalia edixerit. Quod Helenae Zdelaricza fatens suo tempore de negatum hospitium ad huc libenter ambabus manibus offerret (!), dummodo eadem amplecti non renueret. Quo dacto cabala fatens optime sana et sufficienter pinguis, ore robusta quarto post comminasionem

praeappositam die circa festum Sancti Michaeli Archangeli, lue incognita inrempta periit. Deinde in ipso Sancti Martini Episcopi festo, anno eodem, alter etiam fetentis equus male valere cepit, quo animadverso fatens suspicionem de infirmitate equi ex maleficio probabiliter per antelatam Helenam Zdelaricza causata promanantem trahens, abs longiori mora assumpto ad latus suo filio Kottoribae eandem in domibus propriis constitutam, et aegre iacentem circa tempus pulsus, Ave Maria accessit, qua occasione saepius specificata Hellena fatentem in primo statim ingressu cuiculi allocata formaliaque exprompsit "Quis es tu?" Ad quae fatens reposuit: „Ego sum Dorothea ex Dobrava, tibi nuperrime hospitium nocturnum sollicitanti denegans,“ his denuo saepe specificata Helena replicavit: „Quid hic quaeris?“ Fatens ingemiscendo fatalitates eidem ordine enarare ordita est sequens: „Cabala mea ante quinque hebdomadas perempta est. Nunc autem denuo alter in actuali interitus periculo versatur equus.“ Pramissis proinde multifariis precibus eandem fatens adhortari cepit, unumque grossum pro favore impertiendo suppeditarum et per contrapartem acceptarum largiri voluit, quatenus equo aegerrime posito succurreret, quibus taliter elicitis fatens requisitionibus, datique praemio cordi sumptis Helena Zdelaricza procul dubio mota puellae suae in promptu mandavit, ut ad cameram suam illico exiret, inque uno antiqua olula reconditas certas herbas adferret, ex quibus in modica quantitate per memoratam puellam contuse allatis herbis existente, fatente cum tali uti sequitur instructione suppeditavit ut domum suam reditura immediate de forti aceto provideat, et certam partem acceptarum herbarum eidem impositam equi infirmi ad os infundat, remansa autem herbarum parte eundem fumiget. His peractis sentiet plenarium equi infirmi sanitatis restitutionem, instructione utique tali punctualiter observata, ac exacte perfecta in ictu oculi dictorum assecuratoriorum realis effectus visus est. Nam, equus statim foenam comedit, et successive totaliter convalluit, finita porro per crebro recensitam Hellenam Zdelaricza modo explicata instructionis norma. Superadidit et id fatens, quod si absque longiore protelatione secunda immediate infirmitatis die peremptae cabalae eandem auxilium quaerens accessisset, talem quoque resanasset. Tertia tam die hoc nullo modo efficere valuisset, ex quo cor cabalae iam pro tunc ex corpore extractum, et ablatum fuisset. Ad secundum dicit scitu: quod licet Helena Zdelaricza mendica fuisset, ex suspitione per maleficium eiusdem interemptae cabalae et resanati alterius equi communiter eandem pro saga reputatam fuisse, cum et alioquin quidquid ex faeminis mendicans sollicitaverit, nihil eidem denegare ausae sunt.

Secundus testis providus Andreas Bellecz, annorum circiter 40, oppidanus Kottorien-sis, adiuratus, examinatus, fassus est. Ad primum auditu: si quidem in anno 1743. incidente Festo S. Martini Episcopi, certum frustum ligni in brachio fluvii Murae adinvenisset, secundoque fluvio ad ripam Kottoriensem adduxisset, superveniens Helena Zdelaricza frustum ligni ex exstirpatura sua foenilis proveniens, adeoque suum proprium esse protendit, cuius praetensioni quoniam fatens minus cessisset. Imo iudices oppidi querulenti testi quoad praedecelatum ligni frustum tanquam in brachio Murae casualiter inventum, ius legitimum fovere attribuissent. Ad quae Helena Zdelaricza fatenti edixit, quod eundem controversiae et litigii istius paenitebit, quae dein comminatio opinione fatens unius et mediae hebdomadae effluxu causavit effectum, nam filius fatentis quatuor(!) annorum gestatis frequentatae vivacitatis, et recentiae viribus ex alte ademtis miserime in diem usuque hodiernum vitam ageret. Attribue-

ret igitur prolis suae miseriam et calamitatem praeappositae Helenae Zdelaricza, cum cominationem promittere non formidaverit, effectusque ex consequenti realiter subsecutus est. Ad secundum: communem suspicionem et scientiam inter communitatem oppidanam viguiste quod artes illicitas exercuerit, hominibusque nocere potuerit, nec requisitionibus voluntatique eiusdem ullus refragavi praesumpserit de positiva scientia declarat.

Super qua modo praedeclarato elicisa testium antelatorum fassione sigillorum usualium impressione et propria manuum nostrarum subscriptione roboratas dedimus litteras testimoniales. Anno, die, mense, locoque ut supra

Georgius Oszterhueber, incliti Comitatus Szaladiensis
substitutus viceiudex nobilium

L.S.

Na poledini: E

HR-HDA-681, Vlastelinstvo Čakovec, kut. 93, Krivične parnice